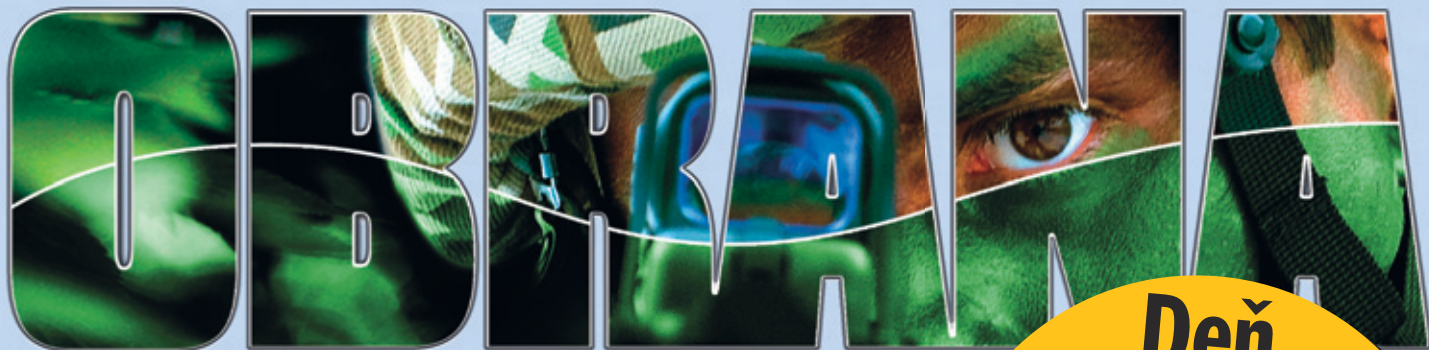

Vojenský technický a skúšobný ústav Záhorie

**Deň
slovenského
obranného
priemyslu**

**MIMORIADNA PRÍLOHA
VO VNÚTRI!**

**Slovak Hawk
Toxic Valley
Engineer Rescuers**

**Vízie
európskej
armády**

Národné letecké dni SIAF

**Rozhovor
s Matejom Tóthom**

SNP

máme v úcte

Na pozvanie ministra obrany SR Petra Gajdoša prices-toval na Slovensko pri príležitosti osláv 72. výročia Slovenského národného povstania rumunský minister národnej obrany Mihnea Ioan Motoc, keďže rumunskí vojaci výrazne prispeli k oslobodzovaniu územia Slovenska. „Históriu si musíme vážiť, je nezmeniteľná. A treba aj takýmto spôsobom poďakovať rumunskému národu, bojovníkom-vojakom za to, že nám spolu s Červenou armádou a ďalšími členmi protifašistickej koalície pomohli vybojovať slobodu. Nikdy na takéto obete slobody a demokracie nesmieme zabudnúť,“ zdôraznil minister obrany SR s tým, že k nám sloboda prišla z východu.

Na oslavách SNP v Banskej Bystrici sa zúčastnili traja najvyšší ústavní činitelia, prezident Andrej Kiska, predseda NR SR Andrej Danko a predseda vlády Robert Fico. Prezident na návrh ministerstva obrany vymenoval do hodnosti brigádny generál dvoch priamych účastníkov odboja – nadporučíka Míchala Petra in memoriam a plukovníka v. v. Ludvíka Šestáka. Českí veteráni druhej svetovej vojny a zároveň podpredsedovia Československej obce legionárskej brigádny generál Emil Boček a plukovník Václav Kuchýňka ocenili za podporu legionárskych a antifašistických tradícií, ako aj za podporu vojnových veteránov plaketou svojej organizácie tri slovenské osobnosti vrátane ministra obrany.

Minister Peter Gajdoš si uctil SNP v Bratislave, Dolnom Kubíne či v Kališti. Podobne ako napríklad veliteľ rožňavského práporu RCHBO podplukovník Oliver Toderiška spolu s veliteľom raketometného oddielu podplukovníkom Ľubomírom Bodnárom vzdali česť bojovníkom proti fašizmu, v Rožňave aj v Rimavskej Sobote, príslušníci Veliťelstva vzdušných síl OS SR vo Zvolene, Krupine a Dudinciaci – a tak tomu bolo aj v ďalších posádkach a mestách na Slovensku.

Text: Pavol Vitko a KoD

Foto: Ivan Kelement a autor

Pavol Vitko
šéfredaktor

„Vláda podporí zapájanie obranného priemyslu SR do zabezpečovania výzbroje, techniky a materiálu pre ozbrojené sily a uplatnenie jeho produktov v zahraničí,“ píše sa v Programovom vyhlásení vlády SR. Aj preto sa 20. októbra bude vo Vojenskom technickom a skúšobnom ústave Záhorie konať Deň slovenského obranného priemyslu. „Som presvedčený, že predsedníctvo Slovenskej republiky v Rade Európskej únie je pre našu krajinu aj veľká šanca, ako v európskom regióne zviditeľniť to najlepšie, čo doma máme. Preto sme sa rozhodli pripraviť slovenský priemyselný deň, v rámci ktorého poskytneme priestor slovenským zbrojárskym firmám na predstavenie ich produktov,“ avizuje zároveň v tomto čísle Obrany minister obrany Peter Gajdoš na úvod osemstranovej špeciálnej prílohy, v ktorej predstavujeme producentov slovenského obranného priemyslu. Veľmi úzko s tým súvisí aj náš rezortný Vojenský technický a skúšobný ústav, ako si môžete prečítať v rubrike Téma.

Samozrejme, skvelými reprezentantmi nášho rezortu a Slovenskej republiky sú aj športovci VŠC Dukla, pričom s tým aktuálne najúspešnejším, nadporučikom Matejom Tóthom, prinášame poolympijský rozhovor. Nad Slovenskom koncom leta lietali v rámci medzinárodného cvičenia Hawky, no aj stovka lietadiel v rámci leteckých dní SIAF. Na zemi, v Zemianskych Kostolčanoch, cvičili chemici zo siedmich krajín. No a slovenskí vojaci spolu s českými dokázali, že sú doma aj na vode. V rámci spoločného ženijného cvičenia spojili neďaleko Serede oba brehy rieky Váh.

V októbrovej Obrane prinášame aj ďalšie témy, no stojí za to všimnúť si slová protifašistického bojovníka brigádneho generála v. v. Ludvíka Šestáka, ktorý po svojom menovaní do prvej generálskej hodnosti na oslavách SNP v Banskej Bystrici pre náš časopis povedal: „Fašizmus sa nesmie vrátiť. Musíme vysvetľovať najmä mladým, čo to bola za špinavosť. No tiež nikto nesmie kraťnúť a podplácať, aby sme si sami nezničili to, čo na Slovensku máme a aby mladí ľudia neverili darebákovi, čo sa ich snažia získať rečami, z ktorých mrazí.“

NA TITULNEJ STRANE: Samohybný autonómny delostrelecký systém 155 mm 52 Cal. TMG EVA s automatickým nabíjaním munície • Foto: Konštrukta-Defence

4 Oprášená vízia európskej armády

6 Interview s olympijským víťazom Matejom Tóthom

8 TÉMA: Vojenský technický a skúšobný ústav Záhorie

14 Slovak Hawk 2016

18 6. medzinárodné letecké dni SIAF

PRÍLOHA

Deň slovenského obranného priemyslu

21 Povýšenia a poníženia veterána Ludvíka Šestáka

22 Cvičenie Engineer Rescuers 2016

26 Gung Ho Award pre rotmajstra Spišiaka

28 Bojovník s koróziou z Nemšovej

31 Vojnové filmy z Benátok

36 Telocvikári v zajatí

Nájdete nás aj na internetových adresách www.mosr.sk/obrana/ a www.mosr.sk/ebulletin/
Informácie o distribúcii OBRANY vám poskytneme na e-mailovej adrese obrana@mod.gov.sk

MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mesačník Ministerstva obrany SR, založený v Clevelande (USA) 1914, obnovený v Bratislave v roku 1993 • Ročník XXIV. • č. 10/2016
• Redakčná uzávierka 23. 9. 2016 • Do výroby zadané 27. 9. 2016 • Vydavateľ: Ministerstvo obrany SR, SELUZ • Vedúci oddelenia rezortnej tlače: PhDr. Miloslav ŠČEPKA, tel.: 0960 31 17 40, 0903 820 996, e-mail: miloslav.scepka@mod.gov.sk • Šéfredaktor: PhDr. Pavol VITKO, tel.: 0960 31 30 72, 0903 820 847, e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk • Redaktor: Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe, tel.: 0960 33 83 52, 0903 820 194, e-mail: jozef.ziak@mil.sk • Vedúca vydania a jazyková úprava: Ing. Eleonóra BUJAČKOVÁ, tel.: 0960 31 30 54, e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk Tajomníčka redakcie: Mgr. Milena SLEZÁKOVÁ, tel.: 0960 31 29 84, e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk • Grafická úprava: Adrian MOLČAN • Adresa redakcie: Mesačník OBRANA, SELUZ MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, e-mail: obrana@mod.gov.sk, www.mosr.sk/obrana/ • Tlač: Západoslovenské tlačiarne Skalica, s.r.o. • © Ministerstvo obrany SR, IČO: 30845572, EV 412/08, ISSN 1336-1910. • Neoznačené obrázky sú z archívu MO SR • NEPREDAJNÉ

Oprášená vízia európskej armády

Súčasnú krízu odhalili, že obrana a bezpečnosť sú najslabšími článkami európskeho integračného projektu, preto predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker prišiel s myšlienkou vytvorenia spoločnej armády EÚ, ktorá by nebola armádou útočnou, ale umožňovala by EÚ plniť jej mierové predurčenie.

V súvislosti so zhoršovaním bezpečnostného prostredia v Európe spôsobeného teroristickými útokmi, islamským radikalizmom, migračnou krízou a ruskou vojenskou rozpínanosťou sa čoraz viac dostáva do popredia otázka adekvátnych opatrení a zaistenia európskej bezpečnosti.

Okolnosti akcelerácie

Jedným z navrhovaných opatrení je myšlienka vybudovať spoločnú európsku armádu. Český premiér Bohuslav Sobotka na augustovom stretnutí s českými veľvyslancami nepriamo podporil Junckerove vyjadrenia a konštatoval, že EÚ sa „dlhodobo nezaobíde bez spoločnej európskej armády“, ktorá by zaisťovala bezpečnosť jej občanov a hraníc. Podľa neho EÚ by mala mať spoločné sily rovnako ako spoločnú pohraničnú a pobrežnú stráž. Sobotkovo vyjadrenie vyvolalo rozporuplné reakcie a polemiku o potrebe takého projektu. Aj keď jeho vízia by v súčasnosti mohla byť o niečo priechodnejšia ako pred niekoľkými rokmi, pretože hlavný odporca tohto projektu britský premiér David Cameron už nie je vo funkcii a obyvatelia Veľkej Británie v referende rozhodli o odchode z Európskej únie. Je tu aj ďalší faktor, ktorý by mohol pomôcť vytvoriť európsku armádu. V prípade víťazstva republikánskeho kandidáta Donalda Trumpa, ktorý sa vo svojej predvolebnej kampani vyslovil za radikálne prehodnotenie vzťahov USA s európskymi krajinami NATO, najmä tými, ktoré nespĺňajú svoj záväzok vynakladania dvoch percent z HDP na obranu. Podľa Trumpa by tieto krajiny ani podľa článku 5 nemohli počítať s vojenskou podporou USA ako najsilnejšieho člena Severoatlantickej aliance.

Vizionári verzus euroskeptici

Myšlienku spoločnej európskej armády vyslovujú okrem iného aj nemeckí politici. Ministerka obrany Ursula von der Leyenová podporila Junckerovu víziu, ale domnieva sa, že nejde o otázku najbližších rokov. Obdobne sa vyjadruje aj predseda výboru Bundestagu pre obranu Hans-Peter Bartels, ktorý tvrdí, že neexistuje rozumná alternatíva spoločnej armády a je len otázka času, ako rýchlo bude vytvorená. Odmietla výhrady, že ide o veľmi drahý projekt. Domnieva sa, že drahé je nemať európsku armádu. Nemecko už prvé kroky vykonalo. Koncom roka 2014 navrhlo zriadenie spoločného európskeho veliteľstva, s ktorým súhlasilo 27 z 28 štátov. Nesúhlasila len Veľká Británia, preto návrh neprešiel.

Na druhej strane myšlienky spoločnej armády stoja najmä euroskeptici, ktorí sa nestotožňujú s myšlienkou európskych ozbrojených síl. Podľa nich by bola spoločná armáda len ďalším krokom k federalizácii a oslabeniu úlohy národných štátov. Argumentom proti je konštatovanie, že mnohé krajiny EÚ znižovali svoje obranné rozpočty a dlhodobo nevyčleňujú dve percenta z HDP, pričom realizácia takého projektu by údajne vyžadovala ešte viac financií. Podľa odporcov projektu by došlo k triestneniu síl, pretože každý štát má len jednu armádu a okrem plnenia záväzkov vyplývajúcich z členstva v NATO by krajiny museli vyčleňovať jednotky a finančné prostriedky aj na jednotky spoločnej armády EÚ.

Staronová idea

Vytvorenie európskej armády nie je nová myšlienka. Začiatkom 50. rokov minulého storočia sa na základe Plevenovej (francúz-

sky premiér) iniciatívy začali rokovania o vytvorení európskej armády, ktoré viedli k tomu, že Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Holandsko, Belgicko a Luxembursko podpísali v máji 1952 zmluvu o Európskom obrannom spoločenstve. Veľká Británia zmluvu nepodpísala, ale vyjadrila projektu podporu, hoci svoje členstvo odmietla. Spoločná armáda mala podliehať Európskemu politickému spoločenstvu, ktoré malo byť založené neskôr. Európsku armádu mali tvoriť malé bojové jednotky a velením by bol poverený jeden z ministrov obrany členskej krajiny EÚ. Problém s realizáciou tohto zámeru nastal, keď francúzsky parlament odmietol ratifikovať zmluvu o Európskom obrannom spoločenstve.

K zvratu situácie došlo až v roku 1998 v Saint Malo, keď Veľká Británia súhlasila s francúzskou víziou silnejšej a spoločnej európskej obrany, ktorá nebude podkopávať transatlantickú spoluprácu. Išlo o pomerne prekvapujúci krok, pretože Veľká Británia bola dovtedy tvrdým odporcom vytvorenia spoločnej obrany. Washingtonský summit NATO v apríli 1999 potvrdil nastúpený trend budovania bezpečnostnej dimenzie EÚ a Spojené štáty prejavili jasnú podporu európskej obrannej iniciatíve zo St. Malo. Členské krajiny EÚ ubezpečili, že budú mať prístup ku kolektívnym prostriedkom a kapacitám NATO pre operácie EÚ, keď nebude NATO vojensky angažované ako celok.

Na helsinskom summite v roku 1999 sa členské krajiny dohodli na posilnení obrannej politiky a vytvorení Európskych síl rýchlej reakcie (European Rapid Reaction Forces) do konca roku 2003. Konkrétny kvantitatívny cieľ nazvali Európsky základný cieľ (European Headline Goal), na základe ktorého Európska únia mala byť už do roku 2003 schopná do 60 dní rozmiestniť 50 – 60-tisíc vojakov (ekvivalent 15 brigád) a v mieste nasadenia ich udržať jeden rok. Problém EÚ aj naďalej zostával v naplňovaní vojenských kapacít. Vo februári 2003 došlo na francúzsko-britskom summite v Le Touquet k výraznému posunu. Francúzsky prezident Jacques Chirac a britský premiér Tony Blair podpísali vyhlásenie,

v ktorom sa vyžadovalo stanovenie záväznej minimálnej úrovne obranných výdavkov a bola navrhnutá aj nová agentúra EÚ pre vývoj a nákup obranných kapacít. Okrem toho došlo k dohode, že členské krajiny EÚ by mali byť schopné nasadenia Európskych síl rýchlej reakcie v priebehu piatich až šiestich dní namiesto

Odporcovia projektu dávajú prednosť NATO a odmietajú duplicitnú štruktúru. Avšak s prehlbujúcou sa spoluprácou a integráciou Európska únia bude nútená hľadať efektívne nástroje na zabezpečenie spoločnej obrannej politiky.

šesťdesiat. Na aprílovom summite Francúzska, Nemecka, Belgicka a Luxemburska v Bruseli došlo k návrhu plánu vytvoriť Európske veliteľstvo pre plánovanie a vedenie operácií EÚ, pričom uvedená iniciatíva narušila dovtedy dohodnutú stratégiu nezdvojovania existujúcich vojenských štruktúr NATO štruktúrami EÚ. V spoločnom komuniké bolo navrhnuté vytvorenie Európskeho veliteľstva strategickú leteckú prepravu a niekoľko európskych výcvikových centier.

Problémy realizácie vízie

Vojna v Iraku v roku 2003 vniesla rozpory medzi členskými krajinami EÚ v hodnotení vtedajšej situácie. Paradoxne práve vtedy zaznamenala európska bezpečnostná a obranná politika významný pokrok. Európska únia začala v Bosne a Hercegovine svoju prvú operáciu na udržanie mieru a prvú policajnú misiu, čím prevzala zodpovednosť za udržanie mieru v tejto krajine. V tom istom roku EÚ realizovala aj svoju prvú samostatnú vojenskú operáciu Artemis v Demokratickej republike Kongo. A vo výpočte dosiahnutého na poli spoločných operácií a tiež bojových skupín by sme mohli pokračovať.

Aj napriek spoločným úspechom v mnohých členských krajinách EÚ zostáva negatívny postoj k vízii vytvorenia spoločnej armády. Odporcovia projektu dávajú prednosť NATO a odmietajú duplicitnú štruktúru. Lenže s prehlbujúcou sa spoluprácou a integráciou bude Európska únia nútená hľadať efektívne nástroje na zabezpečenie spoločnej obrannej politiky. Dovtedy bude potrebné nájsť odpoveď na nespočetný počet otázok súvisiacich s podobou, fungovaním a nasadzovaním európskej armády, medzi ktoré patrí štruktúra armády (budú stanovené kvóty?), financovanie, dislokácia (nie všetky krajiny budú súhlasiť s rozmiestnením cudzích vojsk na svojom území) a kompatibilita výzbroje.

Projekt európskej armády nemá v súčasnosti jednomyselnú zrodu v členských krajinách. Kým nedôjde k politickej zhode – ak k nej niekedy dôjde – krajiny EÚ budú musieť efektívnejšie využívať už existujúce nástroje a kapacity, zvyšovať výdavky na obranu a zvyšovať počet spoločných cvičení. Nemenej dôležitý faktor je potreba vyššej vzájomnej dôvery medzi členskými krajinami EÚ, čo by viedlo k zlepšeniu výmeny spravodajských a policajných informácií. Okrem toho sa bude musieť nájsť dokonalejšie opatrenie na zaistenie bezpečnosti v kybernetickej oblasti a efektívnej kontroly korešpondencie medzi radikálnymi a džihádistickými skupinami, najmä v rámci šifrovanej komunikácie vrátane ruskej aplikácie Telegram.

Prerokovať staronový projekt spoločnej európskej armády by sa mohol podľa niektorých informácií už túto jeseň a prvé konkrétnejšie návrhy by sa mali objaviť na najbližších zasadnutiach Európskej rady.

Text: Juraj Beskid

Inštitút bezpečnostných a obranných štúdií AOS

Foto: EUFOR

Olympijský víťaz
nadporučík Matej Tóth:

Som rád, že nosím rovnakú uniformu

Vtedy ešte nadrotmajster Matej Tóth po zisku zlatej olympijskej medaily v chôdzi na 50 kilometrov povedal, že je šťastný, lebo víťazstvo je nielen jeho, ale aj úspechom Dukly, patrí aj ozbrojeným silám, rezortu obrany a celej Slovenskej republiky. S našim rezortom sa o radosť z triumfu podelil aj prostredníctvom rozhovoru pre OBRANU.

Čo bolo najdôležitejšie pri finálnom dolaďovaní formy krátko pred a po prílete do Ria?

Predovšetkým to, že som absolvoval skvelú prípravu a do Brazílie som odletel vo forme. V tréningovom tábore Juiz de Fora a v samotnom Riu to bolo hlavne o dobrej aklimatizácii, troške oddychu a vyladení formy.

Neznervózňovala vás spomienka na zdravotné problémy zo začiatku olympijského cyklu?

Počas finálnej prípravy to bolo na hrane, krátko pred odletom a počas celého pobytu v Brazílii som nohu necítil, takže som sa upokojil a šľachu som sa snažil vôbec neriešiť.

Dokázali ste zabudnúť aj na to, že vás vlni v apríli po pretekoch prestížneho chodeckého seriálu IAAF na 20 km v portugalskom Riu Maior prekvapujúco dodatočne diskvalifikovali za porušenie štýlu napriek tomu, že váš štýl patrí k najčistejším spomedzi chodcov súčasnej svetovej špičky? Boli totiž aj také teórie, že to nebolo fér a malo to naštříbiť vašu sebadôveru.

Konšpiráciami som sa už zaoberať nechcel. Na technike sme poctivo pracovali. No viac na efektívite kroku ako na správnej technike z pohľadu rozhodcov, hoci to úzko súvisí. No po natočení nespočetných hodín spomaleného videa z tréningov som si bol čo do techniky istý a na možnosť diskvalifikácie som už vôbec nemyslel.

Pred olympiádou ste sa stotožnili s prísnymi postihmi voči športovcom, ktorí používajú nedovolený doping. Bola atletika v Riu čistejšia ako napríklad v Pekingu či v Londýne? A bude v nej menej dopingu v nasledujúcich rokoch?

Ukáže to až čas, ale zatiaľ to vyzerá, že atletika sa v Riu vyhla škandálom a medaily sa nebudú musieť vracieť. Čo sa o minulosti

ti povedať nedá. Práve v chôdzi ruskí športovci patrili k najextrémnejším prípadom svetového športu. Za dva olympijské cykly 30 dopingových prípadov len u jedného trénera a posúvanie poradia na každom svetovom či európskom podujatí – to je, myslím, priveľa pre všetkých.

Aký bol váš najsilnejší povolený doping v príprave a počas pretekov?

V príprave to bola moja rodina, ktorá ma podporovala a dodávala mi energiu každý deň. Na pretekoch skvelí fanúšikovia a popri ostatných musím vyzdvihnúť svojho otca, nadrotmajstra Miloša Bátovského z Dukly a môjho trénera, ktorí zarovno mnou v závere bežali niekoľko roviniek a spoza bariéry pre divákov ma hnali za zlatom.

Po vašom víťazstve 19. augusta minister obrany Peter Gajdoš vyhlásil, že ste „srdcom a dušou vojak – bojovník“. O akú trofej zabojujete najbližšie?

Ďakujem za povzbudzujúce slová od pána ministra. Ja si nepotrpím na trofeje. Budem sa usilovať naďalej robiť, čo ma baví a prinášať ľuďom svojimi výkonmi radosť.

Tak ako ma fanúšikovia podporovali a ako fandili počas pretekov v Riu Maťovi, tak už to zostane. To zlato je celého Slovenska a Maťo je tu pre všetkých.

Na vojenské manželstvá často doliehajú následky odlúčenía z nasadení v operáciách medzinárodného krízového manažmentu, ako aj z rôznych domácich cvičení či sústreďení. Niečo podobné však počas tréningových sústreďení či pretekov prežívate aj vy. Ako sa teda s odlúčeniami vyrovnávate, aký je váš recept na šťastnú rodinu?

Recept je jednoduchý, ale na druhej strane aj veľmi zložitý. Je to láska, tolerancia, obetavosť a dôvera. To sa síce ľahko povie, ale ťažšie realizuje. Ja mám šťastie na úžasnú manželku, na skvelé a rozumné deti. Podporujú ma vo všetkom a vďaka nim sa môžem nerušene pripravovať a koncentrovať na svoju prácu.

Vlani ste si vyskúšali základné vojenské zručnosti spolu s ďalšími športovcami VŠC DUKLA aj v maskádoch na vojenskom cvičisku Lešť. Vojaci sú pritom preverovaní o. i. tiež v rámci 5-kilometrového zrýchleného presunu, teda so zbraňou, maskou, zásobníkmi s muníciou, prilbou a s nosným modulárnym systémom. Iste, môžu aj bežať, ale aby stihli limit pre hodnotenie vyhovujúci, musí byť v cieľi celé družstvo do 30 minút. Za koľko by ste si trúfli s takýmto cca 15-kilogramovým „závažím“, v kanadách a v uniforme, prekráčať 5 kilometrov vy? A vôbec, trénujete aj so záťažou?

So záťažou netrénujeme, možno len rekreačne v rámci turistiky. A čo sa týka toho zrýchleného presunu, netrúfam si to presne vypočítať, veľa by záležalo na teréne. A nemyslím si, že v tejto disciplíne by som bol nejaký výnimočný. Stačilo mi vidieť našich vojakov na behu v Bratislave pri príležitosti Dňa tulipánov, keď so zbraňami a ruksakmi odbehli 5 km pod 20 minút, pričom ja v trenkách a tenisákach som skončil len tesne pred nimi. Sú to borci.

Stíhate popri športe vnímať aj vojakov našich ozbrojených síl ako reprezentantov Slovenska v zahraničných vojenských operáciách, prípadne na vojenských cvičeniach doma? Čo by ste im chceli odkázať?

Život a činnosť vojakov sledujem či už pri osobných stretnutiach, ale aj v spravodajstve, vrátane televíznej relácie Profesionál. Ich prácu si veľmi vážim a obdivujem. Som rád, že aj ja nosím rovnakú uniformu. Práve na výcviku na Lešti som mal možnosť vidieť, že aj oni sú v podstate profesionálni športovci s tvrdou prípravou. Z pozície občana vnímam ozbrojené sily ako také úrazové alebo životné poistenie. Je dôležité mať výbornú poistku, ale na druhej strane človek dúfa, že ju nikdy nebude musieť využiť. Vojakom želám veľa úspešných cvičení, nech sú pripravení na všetko, ale nech to nikdy nemusia použiť v reálnom živote. Tiež im želám, aby boli zdraví, šťastní a verím, že nám aj naďalej budú držať palce.

Text: Pavol Vitko
Foto: TASR a autor

O čo by ste zabojovali, keby ste mali popri vplyve olympijského víťaza aj financie a moc, smerom k slovenskému športu a VŠC DUKLA?

Myslím, že veci sa hýbu správnym smerom. Vo vedení Dukly ako aj v Slovenskom atletickom zväze máme ambiciózne tímy, ktoré robia pre šport veľa. Ja sa im budem snažiť aspoň troškou pomôcť. No a najväčšia výzva pre celý slovenský šport je podľa mňa rozvoj športovej infraštruktúry. Chýbajú nám štadióny, ihriská, telocvične...

Pomáhate aj inde, napríklad ste sa stali tvárou podujatia Biela pastelka, ktorá má na Slovensku pomôcť nevidiacim a slabozrakým...

Ak moje úspechy a momentálna popularita pomôžu dobrej veci, tak je to pre mňa druhé víťazstvo. Hendikepovaným ľuďom sa nežije ľahko a zbierky ako Biela pastelka im veľmi konkrétne a adresne pomáhajú.

Na leteckých dňoch na Sliači nastala humorná situácia, keď vás počas autogramiády zbadal malý školáčik a nadšene vykrikoval „Aha, náš Maťo“, na čo ho jeho mama napomenula slovami „Ved’ on už je veľký, preto je to pre teba pán Tóth.“ Ako si teda pán Tóth zvyká na realitu, keď je pre celý národ „naším Maťom“?

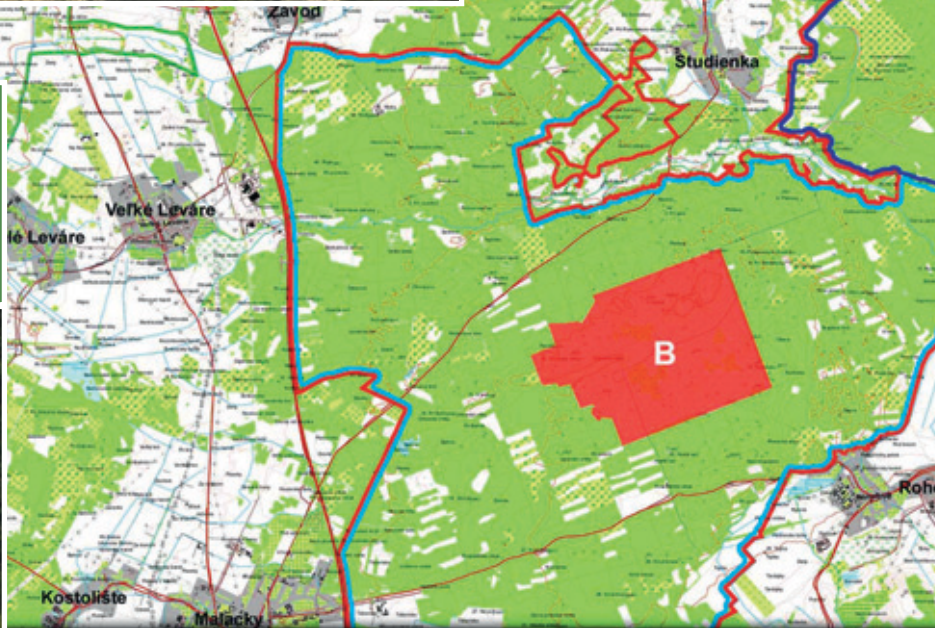

Vojenský výcvikový priestor ZÁHORIE

Sú určené na skúšky trhacieho účinku munície a výbušnín, likvidáciu neupotrebitelnej munície a výbušného materiálu či overovanie postupov ženijných a pyrotechnických prác.

Odborníci z ústavu sa vyjadrujú k návrhu programu skúšok overovacej série a k návrhu preberacích skúšok výzbroje. Robia skúšky overovacej série v súčinnosti s orgánom vojenskej prebiecky. V súlade s výkresovou dokumentáciou zabezpečujú prípravu a uskutočnenie streľcko-skúšobnej činnosti pri preberacích skúškach zbraňových kompletov a munície. Sledujú kvalitu a spoľahlivosť vyrábanej výzbroje. Na základe vykonaných skúšok informujú potom odborné zložky MO SR o možných chybách, ktoré by mohli spôsobiť haváriu, znížiť bojaschopnosť alebo spoľahlivosť výzbroje. Okrem iného VTSÚ zabezpečuje aj vlastnú výrobu strojov a zariadení pre potreby OS SR. V rámci týchto činností boli vyrobené potrebné prípravky pre aplikáciu meracích zariadení na techniku, ktorá bola v vo VTSÚ skúšaná.

Skušky jazdných vlastností vozidiel

Skúšobňa výbušnín a iniciátorov

Je miestom na uskutočňovanie klimaticko-mechanických skúšok, mechanicko-pevnostných skúšok, skúšok v soľnej komore, ale aj na stabilitné, citlivostné a výkonnostné skúšky výbušnín podľa platných STN a štandardov NATO.

Veľká strelnica

Uskutočňujú sa na nej skúšky delostreleckých a tankových zbraní, raketových systémov, skúšky munície strelbou na terč do vzdialenosti 3 km, do terénu na vzdialenosť 32 km, skúšky PTRS strelbou na vzdialenosť do 4 km, jazdné skúšky koľosovej a pásovej techniky, strelecké skúšky špeciálnej munície, skúšky denných i nočných pozorovacích prístrojov, rádiolokačných detekčných systémov, systémov na detekciu a indikáciu laserovým ožiarením.

Ženíjňá strelnica

Je určená na skúšky odolnosti mechanických prostriedkov voči rázovej vlně, skúšky pracovnej schopnosti výbušnín, skúšky ručných granátov, iniciátorov, mín a plastickej trhaviny.

Navrhnuté a vyrobené bolo aj vrhacie zariadenie pre skúšky granátov RG-4.

Aby boli strelby čo najobjektívnejšie vyhodnocované, zamestnanci VTSÚ musia cieľové plochy udržiavať v stave spôsobilom na vyhodnocovanie dopadov. Teda aby sa v nich nachádzalo minimálne množstvo náletových drevín a bola kompletná hektametrická sieť zámerných výtyčiek. Najmä pri strelbách veľkokalibrovej munície. Priama strelba je možná až na vzdialenosť do 3 km, skúšky PTRS do 4 km. Nepriama strelba na vzdialenosť 32 km a po špeciálnej príprave dokonca do 40 km.

Pracovníci ústavu uskutočňujú expertízy s cieľom zistiť príčiny havárií zbraní a munície, ale aj skúšky životnosti techniky pozemných síl. Taktiež zabezpečujú a uskutočňujú skúšky delostreleckých zbraní po ich generálnej oprave, munície

určenej na revíziu či po dlhodobom skladovaní. V priebehu skúšok zabezpečujú skladovanie munície a techniky, ich prípravu pred skúškami (aj premeranie ich technických parametrov). Po skúškach zaisťujú balistické a špeciálne merania, ako aj ich vyhodnotenie a vystavujú protokol či správu zo skúšky.

VTSÚ umožňuje skladovanie zbraní a munície vo vlastných skladových priestoroch. Ale aj uloženie zbraní buď na voľnej ploche, prípadne v neklimatizovaných a klimatizovaných garážach. Poskytuje možnosť uložiť muníciu v muničných skladoch a klimatizovaných laboračných dielňach. Ale aj meranie metrologických parametrov pri skladovaní. Okrem toho je VTSÚ Záhorie deklarovaným miestom na uloženie techniky podliehajúcej evidencii v rámci Zmluvy o kontrole ozbrojených síl.

Špička zo Záhoria

Vojenský technický a skúšobný ústav (VTSÚ) Záhorie je vývojovým a skúšobným zariadením Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Ústav sa od svojho vzniku (1927) zaoberal najmä skúšobníctvom výbroje a techniky pozemného vojska. Viac nám o práci ústavu povedal jeho riaditeľ Ing. František Petráš.

Ako by ste charakterizovali VTSÚ Záhorie a jeho hlavné úlohy?

VTSÚ Záhorie je rozpočtovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je Ministerstvo obrany SR. Jeho základnými funkciami sú aplikovaný výskum, vývoj, skúšobníctvo špeciálnej techniky v oblastiach zbraní, munície, výbušnín, ako aj tankovej, automobilovej a ženijnej techniky. Ďalej napríklad okrem iného správcovstvo Vojenského výcvikového priestoru Záhorie. Spolu ide o viac ako 40 špecifických činností. Najvýznamnejšou z nich je však skúšobníctvo špeciálnej vojenskej techniky.

Čo považujete za najväčšie úspechy VTSÚ v poslednom období?

Poviem možno trochu neskromne: základným úspechom je skutočnosť, že sa

nám podarilo udržať existenciu ústavu. V situácii, keď dva obdobné ústavy v Lip-

ovskom Mikuláši a v Košiciach zanikli a ani transformácie obdobných zariadení

História

V roku 1927 bola založená „dial'ková strelnica“ na skúšky delostreleckých zbraní a munície pre Škodu Plzeň, ktorá bola v rokoch medzi oboma svetovými vojnami najväčší výrobca zbraní vo vtedajšom Československu i v celom stredoeurópskom regióne. V oblasti Záhoria vlastne budovaná strelnica nadväzovala na činnosť „výpomocnej továrenskej strelnice pri Plaveckom sv. Mikuláši“, kde sa uskutočnili prvé streľby už v decembri 1921.

Prvé streľby na strelnici Záhorie boli v marci 1928 a pre zahraničného zákazníka v máji 1929. Firma Škoda Plzeň skúšala na strelnici zbrane, ktoré v uvedenom období vyvážala do mnohých krajín Európy, Ázie a Latinskej Ameriky. V rokoch 1940 až 1945 strelecký polygón na skúšky využívala predovšetkým nemecká armáda.

Po roku 1945 boli vybudované nové objekty a zariadenia strelníc. Uskutočňovali sa na nich najmä skúšky zbraní pre vtedajšiu Československú armádu a pre mnohých zahraničných zákazníkov. Napríklad pre bývalý ZSSR, krajiny Severnej a Južnej Ameriky, Juhosláviu, Švédsko, Poľsko, Švajčiarsko, Irán, Irak, Turecko, Grécko, Egypt a mnohé ďalšie štáty.

V roku 1962 prevzala Vojenská správa komplexné zabezpečenie strelnice vrátane plánovania, riadenia a vyhodnocovania skúšobnej činnosti. V roku 1976 sa stal ústav súčasťou Vojenského technického ústavu 010 vo Vyškove. V roku 1986 sa v priestoroch ústavu vytvorilo skúšobné zariadenie s modernou technikou a technologickým vybavením, zabezpečujúcim skúšobníctvo všetkých druhov bojovej techniky. Po vzniku Slovenskej republiky v roku 1993 sa ústav stal súčasťou Výskumného

v Českej republike nedopadli najlepšie. V oblasti skúšobníctva sa nám podarilo povýšiť pracovisko na akreditované skúšobné laboratórium pre oblasť zbraní, munície, výbušnín, muničných obalov a niektorej špeciálnej techniky. VTSÚ má štatút autorizovanej osoby pre posudzovanie zhody výrobkov s požiadavkami technickej dokumentácie a vlastný certifikačný orgán. Sme oprávnení vykonávať klasifikáciu výbušných látok a predmetov v zmysle odporúčaní OSN na prepravu nebezpečných vecí a prideľovať UN kód niektorým obalom na prepravu munície a muničných elementov. Ústav dokázal implementovať množstvo skúšobných postupov využívaných v krajinách NATO v oblasti zbraní a munície. Mnohí naši pracovníci sa podieľajú i priamo pri tvorbe týchto postupov v rámci štandardizačných skupín NATO. Sme registrovaní v databáze skúšobní EDA (Európska obranná agentúra). VTSÚ sa dobre zapísal do povedomia zákazníkov. Svedčí o tom aj rastúci záujem o výkon skúšok nielen z úrovne rezortu obrany, bezpečnostného a obranného priemyslu SR, ale aj mnohých zahraničných partnerov.

Mohli by ste podrobnejšie spomenúť medzinárodnú spoluprácu a čo prináša pre VTSÚ?

Ide o medzinárodnú spoluprácu na úrovni medzinárodných projektov výskumu a vývoja. Projekty, ktoré sú schválené z úrovne MO SR. Rozsah takýchto projektov je v súčasnosti dosť obmedzený. Je možnosť zapojiť sa do riešenia medzinárodných projektov v rámci EDA. Na to sú však nevyhnutné relevantné finančné a ľudské zdroje. Aj preto je nepomerne viac rozšírená spolupráca pri realizácii skúšok a poskytovaní vedecko-technických služieb. Z posledného obdobia môžem spomenúť spoluprácu s nemeckou spoločnosťou Kide Deugra pri riešení aplikácie protipožiarneho systému na tank T-72 M2, s poľským Wojskowym Institutom Technicznym Uzbrojenia pri skúškach samohybnéj húfnice KRAB a jej munície, s belgickou spoločnosťou PB Clermot pri kvalifikačných skúškach strelných

prachov pre ručné zbrane, s rakúskou spoločnosťou Hirtenberger Defence System pri streleckých skúškach 81 a 120

„V oblasti skúšobníctva sa nám podarilo povýšiť pracovisko na akreditované skúšobné laboratórium pre oblasť zbraní, munície, výbušnín, muničných obalov a niektorej špeciálnej techniky. VTSÚ má štatút autorizovanej osoby pre posudzovanie zhody výrobkov s požiadavkami technickej dokumentácie a vlastný certifikačný orgán. Sme oprávnení vykonávať klasifikáciu výbušných látok a predmetov v zmysle odporúčaní OSN na prepravu nebezpečných vecí a prideľovať UN kód niektorým obalom na prepravu munície a muničných elementov.“

mm mínometnej munície, so švajčiarskou firmou Ruag Defence pri skúškach

samohybného mínometu COBRA M12. Rozšírená je v tejto oblasti spolupráca s českými firmami a organizáciami. Či už to boli skúšky modernizovanej 152 mm samohybnéj kanónovej húfnice Excalibur Army, so spoločnosťou Explosia – VÚPCH pri skúškach prachových náplní pre 155 mm muníciu, alebo OZM Research pri výbuchovom spracovaní kovov. Táto medzinárodná spolupráca by nebola možná bez komplexnej infraštruktúry, ktorou VTSÚ disponuje, priestorových možností na uskutočňovanie jednotlivých skúšok, aplikácie skúšobných postupov členských krajín NATO, jazykových a komunikačných schopností, ale najmä flexibility a kvality poskytovaných služieb. V tomto smere vidím najvýraznejší posun VTSÚ vpred za posledné obdobie.

Ako sa prejavilo na činnosti VTSÚ otvorenie priestoru VVP Záhorie pre verejnosť?

Novelizáciou zákona č. 281/1997 z. z. o vojenských obvodoch došlo viac menej k voľnému vstupu do vojenského obvodu v čase, keď sa neuskutočňuje činnosť na tomto území. S výnimkou plôch, ktoré sú súčasťou skúšobnej infraštruktúry, najmä dopadových plôch. Tam platí trvalý zákaz vstupu. Verejnosť je informovaná o dobe činnosti VTSÚ. Teda o čase, keď vstup verejnosti doň nie je možný z dôvodu ohrozenia života a zdravia. Spomínané informácie sú na webovej stránke MO SR a VTSÚ Záhorie. Priestor s trvalým zákazom vstupu je označený informačnými tabuľami. Stretávame sa však s ich poškodzovaním. Využívanie VVP turistami či cyklistami nám nespôsobuje výraznejšie problémy. Horšie je to s hubármi. Najmä v období, keď vypukne tzv. pravá hubárska sezóna. Vtedy je to s dodržiavaním podmienok zákona horšie. Neexistuje sila, ktorá by hubárov zastavila. Nielenže obmedzujú činnosť ústavu, ale riskujú najmä ohrozenie vlastného života. S odstupom času sa ukazuje, že každý zákon je účinný len vtedy, ak existuje dostatočný kontrolný mechanizmus jeho dodržiavania a primerané sankcie za jeho porušenie, o čom v tomto prípade nie som celkom presvedčený.

ústavu 060 Liptovský Mikuláš. V roku 1994 bol vytvorený samostatný Vojenský technický a skúšobný ústav s pôsobnosťou pre Armádu SR, neskôr OS SR. VTSÚ Záhorie je od roku 2002 Autorizovaná osoba SKTC-173, od roku 2003 je Skúšobným laboratóriom – štátnou akreditovanou skúšobňou pre skúšky zbraní a munície.

Ekológia

Vojenský obvod Záhorie patrí do geomorfologického celku Borská nížina, ktorá je súčasťou Záhorskej nížiny. Zasahuje do najrozsiahlejšej oblasti viatych pieskov na Slovensku s celkovou rozlohou vyše 570 kilometrov štvorcových. Vo vojenskom obvode sa v špecifických podmienkach postupne vytvorila pestrá mozaika v rámci Slovenska často jedinečných spoločenstiev. Tečúce

Likvidácia munície

V priestoroch VTSÚ sa v uplynulom období likvidovala prebytočná munícia. Aj kazetová. Veď v rámci medzinárodných dohôd sa ju Slovensko zaviazalo zlikvidovať. Likvidáciou boli poverené Národné centrum EOD a RCHBO Nováky.

Napríklad v spolupráci s VTSÚ Záhore spracovali na likvidáciu delostreleckej 122 mm munície nový technologický postup. Ide o čiastočnú delaboráciu. Pri ňom odpoja bojovú časť od letovej. Bojová časť sa likviduje samostatne, pri použití plastickej trhavy a pomocného náloživa UTN-600. Letové motory rozoberali a pálili (v podstate klasicky vyhoreli). Takýmto spôsobom ušetrili značné finančné prostriedky.

V najbližších rokoch budú musieť odborníci z Národného centra EOD a RCHBO Nováky zlikvidovať množstvo kusov leteckej a delostreleckej kazetovej munície.

a stojaté vody a mokrade sa striedajú so suchými piesočnými dunami. Lesné biotopy zaberať vyše 72 percent územia. Od zamokrených slatinných jelšín až po suché borovicové duby. Na spomínanom území je evidovaných dovedna 19 biotopov európskeho významu.

Aj preto vznikol program Life – Príroda a v jeho rámci vďaka podpore Európskej komisie projekt: Obnova a manažment biotopov pieskových dún vo Vojenskom výcvikovom priestore Záhore. Program je zameraný na podporu vytvárania európskej sústavy chránených území NATURA 2000, ako aj na záchranu najvzácnejších rastlinných a živočíšnych druhov európskeho významu.

Najrozsiahlejšie a najzachovalejšie biotopy pieskových dún a vresovísk na Slovensku sa vo Vojenskom obvode Záhore

cie. Najmä strely typu 122 JRKK-AGÁT, letecké kazetové bomby, submuníciu ku kazetovým bombám RBK, ale aj bombové bloky KMGU. Kazetovú muníciu, ktorou momentálne disponujú Ozbrojené sily SR bude v zmysle medzinárodných záväzkov potrebné zlikvidovať do konca roka 2023.

V priestoroch VTSÚ si špecialisti z Novák overovali postupy, ako bezpečnejšie ničiť muníciu. Likvidujú ju nevýbušným spôsobom – teda základom je, aby nenastala detonácia. Na tento účel využívali špeciálne EOD prostriedky. Základom bolo, aby dosiahli prerušenie iniciačného reťazca. Buď mechanickým oddelením zapaľovača rozbušky či rozbitím tela. Pri týchto zariadeniach môže dôjsť aj k horeniu. Vtedy trhavina vyhorí a potom sa tento objekt stáva zneškodneným. Môže dôjsť len k otvoreniu tela a vzápätí termitový granát vyžiarí dostatok tepla potrebného na zapálenie trhaviny, ktorá vyhorí.

Začínali s najbežnejšou delostreleckou muníciou kalibru 100, 122 a teraz aj 125 a 152 mm (aj muníciou, čo zostala po výbuchu vo VOP Nováky). Ďalej pokračovali ženijnou muníciou (ženijné míny), delostreleckými mínami (82, 120 mm), 125 mm muníciou do tanku, 152 mm muníciou do samohybné delostreleckej húfnice Dana. A nakoniec začali aj s leteckou muníciou. Ide o letecké bomby a letecké rakety. Bomby BETAP 250 (to je protibetónová bomba) a OFAB MARS 250 a letecké rakety S-10 a S-2.

Príprava Ukrajincov

V priestoroch Vojenského technického skúšobného ústavu (VTSÚ) Záhorie organizovali aj kurzy pre ručné odminovanie v prospech ozbrojených zložiek Ukrajiny. Sú praktickým vyjadrením konkrétnej pomoci Slovenska a jeho ozbrojených síl nášmu východnému susedovi, ku ktorej sa naša krajina zaviazala ešte na predchádzajúcom summite NATO vo Walese.

Cieľom kurzu bolo prakticky naučiť a precvičiť jeho účastníkov v označovaní nebezpečných priestorov a uskutočnení

prieskumu týchto oblastí. Ukrajinskí príslušníci policajných zložiek si precvičili jednotlivé postupy pri odminovaní a čistení priestoru od nevybuchnutej munície. Kurzy ukázali na veľmi dobrú spoluprácu VTSÚ Záhorie, ženijného práporu Sereď, Národného centra EOD a RCHBO v Novákoch a Medzinárodného centra výnimčnosti pre oblasť EOD (NATO EOD CoE) v Trenčíne.

Tému pripravil: Jozef Žiak
Foto: Peter Sadák (VTSÚ), autor

udržali najmä vďaka pravidelnému narušaniu pôdneho krytu pri vojenskej činnosti. Aj preto boli štyri z tzv. dopadových plôch (strelníc) zaradené do sústavy chránených oblastí európskeho významu NATURA 2000.

Vzácné biotopy na dopadových plochách sú v súčasnosti najviac ohrozené zarastaním drevinami. Hlavne borovicou a agátom. VTSÚ Záhorie preto v spolupráci so Štátnou ochranou prírody SR a Bratislavským regionálnym ochranným združením realizoval v rokoch 2006 až 2011 už spomínaný projekt obnovy biotopov pieskových dún (celkovo na ploche vyše 500 hektárov). Od náletových drevín bolo v poslednom období vyčistených vyše 285 hektárov dopadových plôch strelníc.

Narušaním pôdneho krytu s odkrytím nespevnených plôch pracovníci VTSÚ obnovili iniciálne štádiá pieskových biotopov na celkovej ploche približne 170 hektárov. Zlepšili tak životné podmienky pre vzácne, úzko špecializované druhy rastlín a živočíchov, ktoré potrebujú k svojmu životu čistý (nezarastený) piesok. Plochy piesku bez vegetácie okrem iného slúžia aj ako účinná prirodzená bariéra proti šíreniu požiarov.

Projekt okrem iného priniesol aj celkové zlepšenie spolupráce medzi vojenskými inštitúciami a ochranou prírody pri zabezpečovaní starostlivosti o prírodu v celom Vojenskom obvode Záhorie. Zlepšila sa informovanosť verejnosti o danej problematike.

Hawky nad Slovenskom

V priestoroch taktického krídla Sliač prebiehal od 15. do 25. augusta spoločný medzinárodný výcvik Slovak Hawk 2016. Podľa slov zástupcu veliteľa taktického krídla podplukovníka Martina Kuterku, od roku 2007, keď sa začala spolupráca s britskou 100. letkou RAF (Royal Air Force) Leeming, prešli veľkým kvalitatívnym posunom.

„Pre našich pilotov predstavuje veľký prínos vo vedení manévrových vzdušných bojov. Nielen čo sa týka samotného lietania, ale aj predletevej prípravy či dôkladného poletového rozboru celej metodiky. Tento rok pokračujeme s výcvikom našich inštruk-

Slovak Hawk 2016,“ konštatuje podplukovník Kuterka.

Opäť získať spôsobilosť

Ako spomenul pplk. Kuterka, spolupráca s Britmi začala v roku 2007 bojovým výcvikom podľa štandardov NATO jedno lie-

jedno lietadlo a dve lietadlá verzus jedno. Podplukovník pokračuje: „Medzi našimi pilotmi mal výcvik veľký ohlas. Lietalo sa s nerovnakými lietadlami (podľa kategórie), malo to nádych niečoho nového. Piloti získavali skúsenosti s iným lietadlom, ktoré má iné manévrovacie schopnosti, vlastnosti a rýchlosti, iné preťaženia. Zrazu sa piloti dostávali do úplne iných situácií, ako boli dovtedy zvyknutí. Tento rok získal major Kurtík ako prvý kvalifikáciu inštruktora pre manévrový vzdušný boj dva verzus jeden. V našom letectve nastala veľká generačná medzera medzi pilotmi. Zrazu sme nemali starých skúsených inštruktov. Obmenili sa inštruktori, veliteľia letiek a my sme stratili túto spôsobilosť. Nestihli sme vyškoliť nových pilotov na manévrový vzdušný boj dve lietadlá verzus jedno. Práve spolupráca s Britmi je cesta, ako túto spôsobilosť znova získať. Musíme ju generačne udržiavať, aby sme sa znova nedostali do rovnakej nepriaznivej situácie,“ približuje účel spoločných výcvikov s Britmi zástupca veliteľa taktického krídla.

Major Kurtík má na svojom konte vyše tisíc nalietaných hodín. Predovšetkým na lietadlách L-39 a MiG-29. Už pred rokom získal prvé skúsenosti s britskými lietadlami Hawk. Pochvaľuje si spoluprácu s britskými inštruktormi, ktorí majú bohaté letové skúsenosti a dokonale prepracovanú celú metodiku manévrového vzdušného boja. Veliteľ 100. letky RAF W/C Andy

torov. Tí získajú kvalifikáciu školiť ďalších pilotov na manévrový vzdušný boj dvaja verzus jeden. Prvým slovenským inštruktorom bude major Ján Kurtík, ktorý pôsobí ako náčelník letovej operačnej skupiny. To je aj hlavným cieľom

padlo verzus jedno lietadlo v manévrovom vzdušnom boji. Žiaľ, potom nasledovala osemročná medzera (najmä z finančných dôvodov). Minulý rok sa už uskutočnil výcvik všetkých zúčastnených pilotov, manévrový vzdušný boj jedno lietadlo verzus

riadenie. V podstate taký vyšší level L-39 so silnejším motorom, lepšími krídlami a lepšou ovládateľnosťou. Je to veľmi príjemné a svižné lietadlo. Vlni som mal možnosť bojovať proti nemu jeden na jedného so svojím MiG-29. V Hawku sedel skúsený pilot z akrobatickej skupiny Red Arrows, ktorý je aj tento rok na Slovensku. Mal som veľké problémy dostať ho. On ma síce nedostal, ale niektorým mojim útokom sa ubránil. Aj to svedčí o kvalitách Hawka. Pravda, keď sa k tomu pridá skúsený pilot...“ spomína major Kurtík. Podplukovník Kuterka aj major Kurtík pripomínajú, že manérový vzdušný boj je o tom, ako najskôr protivníka prinútiť k chybe, využiť ju a zlikvidovať ho. Opakovať chyby môže stať život pilota. Naopak poučiť sa z nich,

Wright ocenil výbornú spoluprácu počas cvičenia Slovak Hawk 2016 so slovenskou stranou, ktorá príslušníkom jeho letky zaisťuje úplné zabezpečenie činnosti troch lietadiel Hawk a príslušného letového a technického personálu. „Ide o odovzdávanie skúseností medzi príslušníkmi letectiev armád NATO. Naša letka a jej inštruktori takto pomáhajú mnohým armádam Aliancie. V poslednom období sú to práve slovenské vzdušné sily,“ konštatuje veliteľ 100. letky RAF W/C Andy Wright.

Neopakovať chyby

Major Kurtík približuje: „Celý princíp je o tom, že vo vzduchu sa nachádzajú dvaja stíhači, ktorí sú konfrontovaní s jedným

protivníkom. Predpokladá sa, že protivník je silnejší ako naše jedno lietadlo. Teda dve slabšie lietadlá majú zničiť jedno silnejšie. Treba mať dokonalý prehľad o vzdušnej situácii. Aby si naše dve lietadlá nezavadzali, ale si navzájom pomohli pri eliminácii protivníka.“ Major Kurtík lietal na Hawkoch zo zadnej kabíny (inštruktor sedí vpredu). Inštruktor mu všetky nové postupy najskôr vysvetlil a potom ich lietal sám zo zadnej kabíny.

A ako hodnotí major Kurtík samotné lietadlo Hawk? „Je veľmi príjemné na

mu môže život zachrániť. Múdry je ten, kto sa učí na chybách druhých, hlúpy (a v bojovej situácii často aj mŕtvy) ten, čo ich opakuje...

Veliteľ Vzdušných síl OS SR generál-major Miroslav Korba počas prijatia veliteľa 100. letky RAF W/C Andyho Wrighta vyjadril presvedčenie, že obojstranne prospešná spolupráca medzi RAF a slovenskými vzdušnými silami bude pokračovať aj v budúcnosti.

Text a foto: Jozef Žiak

Čestná stráž v Národnej rade SR

Súčasťou rokovacích dní, ako aj významných podujatí v priestoroch Národnej rady SR, je od 6. septembra aj Čestná stráž Ozbrojených síl SR. Predseda Národnej rady SR Andrej Danko požiadal ministra obrany Petra Gajdoša o pridelenie ceremoniálnej stráže počas rokovacích dní v parlamente. Prvý oficiálny nástup pripravila Národná rada SR aj pri príležitosti vystavenia nových historických insígnií vo svojich priestoroch a tiež v súvislosti s Predsedníctvom Slovenskej republiky v Rade EÚ. Minister obrany Peter Gajdoš je presvedčený, že aj toto je jedna z foriem, akou budú vojaci reprezentovať OS SR, počas slovenského predsedníctva v Rade EÚ. „A zároveň je to spôsob, ako vzdáme úctu histórii slovenského národa, pretože tú si musíme vážiť a chrániť. Pridanou hodnotou je, že to bude priamo v našej zákonodarnej inštitúcii,“ zdôraznil. Vojaci budú držať čestnú stráž po dvojiciach, striedať sa budú po hodine. Každých 20 minút si dvojica držiaca stráž vymení miesto. Spolu s vojakmi bude v parlamente prítomný aj jeden veliaci poddôstojník. Príslušníci čestnej stráže budú ozbrojení, ale nebudú mať muníciu.

Olympionici u ministra

Minister obrany Peter Gajdoš 19. septembra prijal úspešných reprezentantov Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica. Ministerstvo navštívili Matej Tóth, Juraj Tužinský, Jakub Grigar, Marcel Lomnický a Peter Gelle spolu so svojimi trénermi. Minister im poďakoval za úspešnú reprezentáciu na letných olympijských hrách v Rio de Janeiro a odmenil ich. Zlatému chodcovi Matejovi Tóthovi zapožičali hodnosť nadporučíka. Šéf rezortu obrany mu daroval aj vozidlo segway. Peter Gajdoš poďakoval všetkým úspešným olympionikom, ich trénerom, podporným tímom a aj riaditeľovi VŠC Dukla Banská Bystrica Richardovi Galovičovi. Odmenil ich pamätnou plakétou aj finančnou odmenou a ubezpečil, že aj naďalej môžu počítať s podporou rezortu a zaželať im veľa úspechov. Riaditeľ VŠC Dukla Banská Bystrica Richard Galovič ocenil pretrvávajúcu podporu rezortu obrany, ako aj samotného ministra Gajdoša. „Matejova zlatá medaila je splnením sna pre celú generáciu našich športovcov. Zároveň je 22. medailou v histórii Dukly, čo potvrdzuje fakt, že sme nosným pilierom športovej reprezentácie našej krajiny,“ doplnil riaditeľ Dukly.

Foto: Ivan Kelement

- Minister obrany Peter Gajdoš odovzdal v priestoroch práporu ISTAR v Prešove 22. augusta vojakom nové automobily. Tridsať Land Roverov nahradí takmer 50-ročné UAzy, používané pri výcviku, pri plnení úloh domáceho krízového manažmentu aj taktických a dopravných úloh. Šesťnásť vozidiel je určených priamo pre prápor ISTAR, ďalších desať pre 23. motorizovaný prápor v Trebišove a štyri obnovia vozový park v útvaroch na západnom Slovensku.

- Po rokovaní vlády v Sabinove minister navštívil Odštepny závod Kamenica nad Cirochou, ktorý patrí pod Vojenské lesy a majetky, š. p. Lesníci zamestnávajú 48 ľudí z okresov Humenné a Michalovce a ďalších 500 ľudí externe. Závod sa podieľal na výstavbe protipovodňových polderov a zabezpečil aj pietne stĺpy, osadené na vrchu Borsó.

- Po výjazdovom rokovaní vlády SR v Sobranciach 23. augusta minister Gajdoš navštívil v Michalovciach 22. mechanizovaný prápor, samohybný delostrelecký oddiel a ženijnú rotu. Zaujímal sa o ich činnosť a problémy, s riešením ktorých by mohol pomôcť. Navštívil aj Hotel Granit na Zemplínskej Širave, ktorý patrí rezortnej akciovej spoločnosti Horezza. Pred výjazdovým rokovaním vlády 24. augusta v Trebišove minister navštívil miestne vojenské útvary - 21. zmiešaný mechanizovaný prápor a 23. motorizovaný prápor.

- Minister obrany Peter Gajdoš popri výjazdovom rokovaní vlády 30. a 31. augusta vo Vranove nad Topľou navštívil aj Vrtuľníkové krídlo genplk. Jána Ambruša v Prešove. Zaujímal sa o pripravenosť útvaru na nové vrtuľníky Black Hawk, plnenie úloh, ako aj o zásahy, ktoré vojaci plnili pri udalostiach domáceho krízového manažmentu. „Vrtuľníkové krídlo plní dôležité úlohy nielen vojenského charakteru, ale pôsobí aj v rámci domáceho krízového manažmentu. Naše vrtuľníky pravidelne pomáhajú pri hašení požiarov v ťažko dostupnom teréne, pri povodniach, alebo napríklad pri pátraní po nezvestných osobách,“ zdôraznil šéf rezortu obrany. Okrem už spomínaných útvar plní s vrtuľníkmi Mi-17 aj dopravné a výsadkové úlohy.

- Minister Gajdoš navštívil aj hrob vojaka vo Vranove nad Topľou, ktorý zahynul pri páde vojenského lietadla AN-24 v januári 2006 počas návratu z operácie KFOR v Kosove neďaleko maďarskej obce Hejce. „Sľúbili sme, že na našich vojakov, ktorí zomreli pri plnení svojich úloh, nikdy nezabudneme a svoj sľub dodržíme,“ zdôraznil minister Gajdoš s tým, že slovenskí vojaci sú dôležitou súčasťou medzinárodného krízového manažmentu tak pod hlavičkou NATO, OSN, ako aj Európskej únie.

- Ešte pred výjazdovým rokovaním vlády vo Svidníku minister obrany Peter Gajdoš navštívil v sprievode riaditeľa Vojenského historického ústavu plukovníka Miloslava Čaploviča Vyhliadkovú vežu na Dukle, ktorá je súčasťou Vojenského historického múzea a je z nej výborný výhľad na územie, ktoré bolo dejiskom bojov Karpatsko-duklianskej operácie na jeseň 1944. Pamiatku jej obetí si pripomenul pri Pamätníku čs. armádneho zboru a na vojnovom cintoríne na Dukle.

- Minister obrany SR Peter Gajdoš si 10. septembra v rámci osláv Dňa baníkov v Handlovej pripomenul pri pamätníku na mestskom cintoríne pamiatku obetí banských nešťastí. Vzdal tak hold všetkým baníkom a banským záchranárom, ktorí prišli o život pri výkone tohto náročného povolania. Účastníkom pietnej spomienky sa prihovril v mene predsedu vlády SR Roberta Fica.

Prezident povýšil a menoval generálov

Prezident Slovenskej republiky a hlavný veliteľ Ozbromených síl SR Andrej Kiska 8. septembra povýšil v Prezidentskom paláci 1. zástupcu náčelníka Generálneho štábu OS SR generálmajora Pavla Macka do hodnosti gene-

rálporučík, 2. zástupcu náčelníka Generálneho štábu OS SR brigádneho generála Jindřicha Jocha do hodnosti generálmajor a zástupcu veliteľa Vzdušných síl OS SR plukovníka Miroslava Lorinca vymenoval za brigádneho generála. „Je to ocenenie za vašu doterajšiu prácu. Teraz sa však od vás očakáva ešte viac. Služba v ozbrojených silách, to nie je len povolanie, zamestnanie, ale je to poslanie. Poslanie, pri ktorom musíte byť pripravení v prípade nutnosti položiť svoj život. Poslanie, pri ktorom zabezpečujete jednu z najdôležitejších úloh štátu, a to je obrana a bezpečnosť našich občanov,“ povedal prezident SR Andrej Kiska. „Som presvedčený, že každý z vás si takéto ocenenie svojej práce zaslúži. A zároveň to, prosím, berte ako výzvu a motiváciu pre vašu ďalšiu prácu,“ povedal generálom minister obrany SR Peter Gajdoš, ktorý návrh na ich povýšenie predložil vláde Slovenskej republiky. „Z mojej strany to považujte tiež za gesto, ktorým vám chcem dať najavo, že si vážim vašu prácu, ktorú robíte pre naše ozbrojené sily a tým aj pre všetkých občanov Slovenskej republiky,“ zdôraznil minister.

Foto: Ivan Kelement

Deň ozbrojených síl v Brezovej pod Bradlom

Minister obrany SR Peter Gajdoš sa spolu s predsedom Národnej rady SR Andrejom Dankom, náčelníkom Generálneho štábu OS SR generálom Milanom Maximom a ďalšími hosťami 22. septembra zúčastnil na oslavách pri príležitosti Dňa Ozbrojených síl v Brezovej pod Bradlom.

Šéf rezortu obrany pred oficiálnymi oslavami položil spolu s predsedom Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Antonom Hrnkom veniec k Mohyle M. R. Štefánika.

„Plne si uvedomujem, aká ťažká je profesia vojaka a aké ťažké je plniť rozkazy. Naši predkovia by boli hrdí na to, keby videli, akú armádu máme dnes. Úprimne vám gratulujem, ďakujem vám za vašu prácu a prajem vám veľa šťastia a zdravia pri plnení tej najťažšej úlohy, ktorou je obrana vlasti,“ povedal vojakom predseda NR SR Andrej Danko.

Oslavy pokračovali pietnym aktom kladenia vencov k Pamätníku hurbanovských bojov na Prietržskej ceste. „22. septembra 1848 tu slovenskí dobrovoľníci, ktorí bojovali za svoje právo na slobodu, dosiahli svoj prvý bojový úspech. Náš národ sa dokázal ešte viac zomknúť a rady slovenských dobrovoľníkov sa vďaka prvému úspechu rozšírili na viac ako 6 000 mužov,“ uviedol minister Gajdoš. Poďakoval vojakom a vojačkám za kvalitné plnenie úloh, za vzornú reprezentáciu doma i v zahraničí a minútou ticha uctil pamiatku tých, ktorí pri plnení svojich úloh zahynuli.

Oslavy Dňa Ozbrojených síl SR sprevádzali prelety leteckej techniky, čestné salvy, koncert Vojenskej hudby i zoskoky výsadkárov z 5. pluku špeciálneho určenia s vlajkami.

Minister obrany Peter Gajdoš s predsedom Národnej rady SR Andrejom Dankom si už 19. septembra v Myjave pripomenuli 168. výročie vzniku prvej Slovenskej národnej rady. Šéf rezortu obrany navštívil aj pamätník nad neďalekou obcou Poriadie, ktorý je takisto spomienkou na boje slovenských dobrovoľníkov.

Foto: Ivan Kelement

Exhibícia na sliáčskom nebi

„Dobre chalani, ešte päť minút a môžeme roztáčať,“ povie display pilot podplukovník Martin Kuterka technikovi svojho lietadla rotnému Antonovi Mešovi a ďalším kolegom po tom, ako sám urobil predletovú prehliadku svojho stroja a už len pár minút ho delí od vzletu na 6. ročníku medzinárodných leteckých dní SIAF na letisku Sliač. Popri jeho MiG-29 sa na leteckých dňoch 27. a 28. augusta predstavila približne 115-tisíc návštevníkom viac ako stovka lietadiel z 13 krajín.

Toto letisko v srdci nášho krásneho Slovenska nie je úzko späté iba s našou históriou. Už tradične k nemu šesť rokov patria aj Medzinárodné letecké dni SIAF,“ povedal na slávnostnom otvorení minister obrany SR Peter Gajdoš. Zároveň pripomenul, že práve letisko na Sliači, s historickým názvom Tri duby, zohralo významnú úlohu počas Slovenského národného povstania, ktorého 72. výročie si Slovensko v tých dňoch pripomínalo. Minister dodal, že program slovenských vzdušných

MAT a MARCO

Kto z fanúšikov letectva by si nepamätal, ako bol po roku 1993 prvým slovenským predvádzacím pilotom MiG-29 vtedy podplukovník Jozef Dunaj. Nasledovali ho major Ivan Húlek, major Martin Hronec, podplukovník Marián Bukovský a najnovšie aj podplukovník Martin Kuterka. Super piloti, ktorí mali či majú tú česť prezentovať slovenské vzdušné sily na leteckých dňoch doma aj v zahraničí. Martin Kuterka, s pilotným menom „MAT“ pri-

síl nebude iba o preletoch či akrobácii. „Návštevníci budú môcť vidieť, ako sú naše vrtuľníky pripravené zasiahnuť pri požiari v ťažko dostupnom teréne, pretože aj to je jedna z úloh, ktorú plnia v rámci domáceho krízového manažmentu. Naše stíhacie lietadlá zase musia byť 24 hodín denne, 7 dní v týždni pripravené zasiahnuť proti narušiteľovi vzdušného priestoru, preto bude súčasťou programu aj táto ukážka. A nebudú chýbať ani vojenské výsadky, na ktoré sú špecialistami vojaci z nášho elitného útvaru v Žiline.“

bulod, od roku 2012, keď začal s predvedením vzdušného boja. „Lietam som však začal už od pätnástich na trenčianskom letisku na vetroňoch,“ spomenie svoje prvé vzlety 42-ročný dôstojník, ktorý bol vlni ako 15. slovenský vojenský letec pasovaný za Rytiera oblohy. Vie, že na Sliači sa na jeho výkon prišli pozrieť spolu s tisíckami návštevníkov aj jeho manželka, 13 ročný syn Filip a 7-ročná dcéra Tamarka. „Tých viac ako 1700 hodín vo vzduchu mi okrem skúseností nič nezaručuje, človek musí byť vždy naplno koncentrovaný, odolný –

a tak trochu k tomu treba prirábať aj prirodzené vlohy,“ hovorí o svojej náročnej profesii pilot prvej triedy „MAT“ Kuterka. On pritom nie je „iba“ display pilot, ale aj od roku 2015 pôsobí vo funkcii zástupcu veliteľa zmiešaného krídla a od 1.9.2015 už taktického krídla. Je aj QRA pilot (Quick Reaction Alert), teda pilot pohotovostného systému NATINAMDS. Oba dni SIAF-u bol aj riadiaci letovej činnosti za taktické krídlo Sliač. „Moje poďakovanie patrí najmä tej tisícke ľudí, ktorá pracuje na našej základni a bez ktorej by som sa neodlepil zo zeme,“ povie, keď po rebríku vchádza do kabíny, pričom pred vzletom sa poriadne napil vody a dal si kávu s mliekom a štipkou cukru. A ešte zažartuje, že lietanie má v krvi už od čias Štefánika. Žartu porozumieme až potom, keď zo smiechom dodá, že jeho otec pochádza z Košarísk a jeho prababka bola pestúnkou Milana Rastislava Štefánika. No a potom už smiech charizmatického letca „MAT-a“ zanikne v burácaní motorov jeho lietadla.

Albatros L-39 poručíka Marka „MARCA“ Bobčka neburáca. Slúži ako statická ukážka a vďaka drevenej šikmej plošine sa k jeho kabíne dostanú aj fanúšikovia lietania na vozíčku. MARCO (27) pritom patrí k najmladším pilotom slovenských vzdušných síl. „V armáde som dva roky a albíka lietam len od januára, pričom už sme spolu boli hore 70 hodín,“ povie mladý muž, ktorý vyštudoval civilné letectvo v Košiciach, no od štrnástich rokov, keď začal chodiť na letisko v Ružomberku vedel, že raz bude oblie-

kať kombinézu vojenského pilota. „Jasné, že raz zakrúžim na SIAF-e aj zhora“, usmieje sa, no zatiaľ spolu s čatárkou Ľubomírou Školníkovou pomáhajú do kabíny L-39 stovkám detí a desiatkam dospelých. Len za prvý deň SIAF-u záujemcov o statické ukážky Albatrosa odhadli na päť tisícok...

Hawk, Gripen, sliáčske krídlo

Na nebi lietal v slovenských farbách MiG-29, Albatros L-39, Turbolety L-410 či vrtuľník Mi-17, no aj britský Hawk, ukrajinský Suchoj Su-27, nemecké Tornado, Holandská F-16, rumunský Mig-21, český MiG-15 alebo maďarský JAS-39C Gripen. Svojou zladenosťou udivovala Patrulla Águila španielskych ozbrojených síl, Red Devils belgickej vzdušnej obrany aj český Flying Bulls Aerobatic Team. Čo do robustnosti bol naozaj obrovský rozdiel medzi vetroňmi Očovských bačov a B-52 Stratosfers amerických vzdušných síl. No len minimálny rozdiel by sa dal nájsť v majstrovskej akrobacii Kairysa Jurgisa z Litvy a Zoltána Veresa z Maďarska. Diváci si mohli užiť aj desiatky statických ukážok, vrátane techniky slovenských pozemných aj vzdušných síl. Málokto si uvedomoval, čo všetko stojí za úspešnou organizáciou, v rámci ktorej tradične zohrávalo jednu z ťažiskových úloh sliáčske taktické krídlo generálmajora Otta Smika. „Naše taktické krídlo zabezpečovalo riadenie letovej prevádzky, vystúpenie display pilotov či poskytnutie techniky na statické aj dynamické ukážky pre verejnosť,“ uviedol veliteľ krídla plukovník gšt. Vladimír Lisý. Dodal, že nie je možné opomenúť zabezpečenie riadnej úpravy vzletovej a pristávacej dráhy, pohybových plôch, systémov zabezpečujúcich celkové riadenie letovej prevádzky, zabezpečenie prevádzky lietadiel dopĺňaním prevádzkovými plynmi a kvapalinami. „Príslušníci taktického krídla sa podieľali aj na zdravotníckej či psychologickej pomoci v prospech účastníkov SIAF či na bezpečnostnej ochrane letiska s cieľom zabezpečiť úspešný priebeh leteckých dní a zároveň čo najlepšiu prezentáciu nielen taktického krídla a vzdušných síl, ale aj celých ozbrojených síl a rezortu obrany.“

Igla, autogram aj solidarita

„Najviac sa tešíme na švagra, vojenského výsadkára, keď sa bude vznášať k zemi,“ usmiala sa pani Lenka Čižmáriková, ktorá pricestovala na Sliač z Košíc aj so šesťročným synom Radkom. Spolu s nimi pricestovali desaťtisíce ďalších.

„Super, ide ti to výborne, poriadne sa postav, zamier a páľ. A potom keď prídeš domov, športuj, dobre sa uč – a možno aj ty raz budeš vojak,“ žartoval s deťmi, ktoré si skúšali protilietadlový komplet Igla, náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Maxim. Rotný Viktor Kaczenbach z protilietadlovej raketovej brigády z Nitry pritom už vzápätí pomáhal „posadiť“ Iglu na plece čerstvej absolventky vyso-

kej školy Andrey Oberstovej zo Svidníka. Bola asi dvojstá v poradí. Stovky ďalších návštevníkov sa tešili aj z autogramu čerstvého olympijského víťaza nadrotmajstra Mateja Tótha. No pozornosť sa na leteckých dňoch ušla aj tým menej zdravým. Minister obrany Peter Gajdoš podporil na SIAF v sektore ozbrojených síl zriadenie Národnej prezentácie handicapovaných umelcov. So žiadosťou o spoluprácu ho oslovili samotní umelci a on dodal: „Teší ma, že sme mohli ľudí s neľahkým osudom podporiť aj takýmto spôsobom a bol by som rád, ak by sa z ich prezentácie na leteckých dňoch stala nová tradícia.“

„Ja sem budem chodiť vždy, lebo pred dvadsiatimi rokmi som bol na Sliači ako vojak základnej služby, takže pre mňa sú letecké dni skvelé aj vďaka technike a letovým ukážkam, ale aj vďaka krásnym spomienkam na vojenčinu,“ priznal Branislav Riečický, ktorý pricestoval na SIAF z Lednických Rovní aj manželkou a deväťročnou dcérkou Lenkou.

Text: Pavol Vitko
Foto: Ivan Kelement a autor

Trump sľubuje posilniť rozpočet armády

Americký prezidentský kandidát Donald Trump vyzval na budovanie „mieru z pozície sily“ a zaviazal sa posilniť rozpočet armády, ak bude v novembri zvolený za šéfa Bieleho domu. Sľúbil, že bude požadovať, aby Kongres zrušil škrt v amerických výdavkoch na obranu, ktoré vstúpili do platnosti, keď sa kongresmanom v roku 2013 nepodarilo dohodnúť na rozpočte a zdôraznil, že súčasná armáda je nepostačujúca, pokiaľ ide o hrozby, ktorým Spojené štáty čelia. „Dejiny ukazujú, že keď nie je Amerika pripravená, je nebezpečenstvo najväčšie,“ uviedol v príhovore vo Filadelfii, zameranom na národnú bezpečnosť. „Chceme sa vyhnúť konfliktu a zabrániť mu prostredníctvom našej jednoznačnej vojenskej prevahy.“ Výdavky USA na obranu vlni prekročili 600 miliárd dolárov. Republikánsky prezidentský kandidát Trump navrhol, aby mali americké pozemné sily približne 540 000 vojakov v aktívnej službe, námorná pechota 36 práporov, námorné sily 350 lodí a vzdušné sily 1 200 bojových lietadiel. Navrhol tiež vývoj nového systému raketovej obrany. Vyššie vojenské výdavky chce financovať „rozmumnými reformami“, ktoré zabránia plytvaniu.

Foto: TASR

Nemecko zvažuje návrat vojenčiny

Nemecká vláda zvažuje návrat povinnej vojenskej služby – zrušenej postupne pred piatimi rokmi – kvôli bezpečnostným hrozbám, ktorým krajina čelí. Vyplýva to z dôverného dokumentu, ktorý má k dispozícii agentúra DPA. Návrh je súčasťou pripravovanej stratégie ministerstva vnútra, zameranej na prípravu krajiny pre potenciálne misie NATO a na posilnenie civilnej obrany krajiny. „Útok na nemeckom území, ktorý by si vyžiadal konvenčnú obranu, je nepravdepodobný,“ uvádza sa v dokumente. Sú však potrebné opatrenia civilnej obrany, pretože „nemôžno vylúčiť veľkú bezpečnostnú hrozbu v budúcnosti.“ Nemecko zvažuje nové bezpečnostné stratégie po dvoch teroristických útokoch a masovej strelbe z minulého mesiaca, ako aj kvôli napätiu medzi NATO a Ruskom po jeho anexii Krymu a následného vojenského zapojenia sa na východe Ukrajiny. Súčasnou plánu civilnej obrany je opatrenie, ktoré by vyžadovalo, aby si občania robili zásoby jedla a vody na najmenej desať dní pre využitie v núdzových situáciách. Nemecká vláda zrušila v roku 2011 povinnú vojenskú službu s tým, že pre ňu nemá za danej geopolitickej situácie využitie. Nemecká ministerka obrany Ursula von der Leyenová sa tento mesiac vyjadrila, že Bundeswehr absolvuje spoločný výcvik so spolkovou políciou s cieľom pripraviť sa na domáce protiteroristické operácie.

Foto: Bundeswehr

Biden potvrdil záväzok USA

Americký viceprezident Joe Biden na stretnutí s lídrami troch pobaltských štátov – Lotyšska, Litvy a Estónska – koncom augusta v lotyšskej Rige potvrdil záväzok Spojených štátov brániť východné členské krajiny NATO, ak to bude potrebné. Podľa neho sa v tejto veci zhodujú obe veľké politické strany v USA. „Sme absolútne, na 100 percent verní našim záväzkom v NATO, vrátane a predovšetkým článku 5,“ vyhlásil. „To, že občas počujete niečo od prezidentského kandidáta druhej strany, netreba brať vážne,“ vysvetlil demokrat Biden na margo vyhlásení prezidentského kandidáta Donalda Trumpa, ktorý spochybnil význam NATO. „Myslím si, že ani nevie, čo to článok 5 je,“ dodal Biden. Pobaltské krajiny sú z členských krajín NATO najbližšie k Rusku a obávajú sa prípadnej ruskej invázie po tom, ako Rusko anektovalo pred dvoma rokmi ukrajinský Krym.

Sophia vycvičí Líbyjcov

Námorná misia Európskej únie v Stredozemnom mori Operácia Sophia poskytne líbyjským námorným silám a pobrežnej strážii výcvik zameraný na boj proti pašovaniu migrantov. Tri výcvikové programy by sa mali uskutočniť na mori, na pevnine EÚ alebo v Líbyi a na líbyjských hliadkovacích člnoch. Ako uviedol veliteľ misie, taliansky kontraadmirál Enrico Credendino, za cieľ majú pomôcť líbyjským úradom eliminovať zločinecké organizácie, ktoré ťažia z pašovania a obchodovania s ľuďmi. Námorná misia EÚ bola spustená v máji 2015 pôvodne s mandátom chytiť pašerákov ľudí, ale takisto zachraňovať migrantov na mori. V júni sa jej kompetencie rozšírili aj na výcvik líbyjských námorných síl a na pomoc pri uplatňovaní zbrojeného embarga uvaleného Organizáciou Spojených národov (OSN).

Nemecko podporí Incirlik

Nemecké ministerstvo obrany schválilo investíciu vo výške 58 miliónov eur do tureckej leteckej základne Incirlik, z ktorej podporuje Američanmi vedenú vojenskú operáciu proti extrémistom Islamského štátu. Počas diplomatického sporu, keď turecká vláda zakázala nemeckým poslancom návštevu Incirliku, Nemecko pozastavilo investíciu potrebnú na výstavbu novej leteckej základne, veliteľského stanovišťa a ubytovne pre vojakov. Vzťahy medzi Nemeckom a Tureckom sa prudko zhoršili v máji, keď Bundestag schválil parlamentnú rezolúciu, ktorá označila masové zabíjanie Arménov v období prvej svetovej vojny za genocídu. Nemecká vláda však uviedla, že rezolúcia Bundestagu o genocíde nie je právne záväzná, ako ústupok Turecku v snahe dosiahnuť zrušenie zákazu poslaneckých návštev.

Japonci zvyšujú rozpočet

Japonské ministerstvo obrany požaduje pre budúci rok rekordne vysoký rozpočet, v prepočte zhruba 51 miliárd dolárov. Prostriedky majú ísť najmä na posilnenie raketovej obrany v súvislosti s hrozbami, ktoré predstavuje Severná Kórea, a ochranou sporných ostrovov vo Východočínskom mori. Pôjde o piate zvýšenie rozpočtu za vlády premiéra Šinzóa Abeho. Tokio je znepokojené najmä v súvislosti so severokórejským jadrovým výskumom a tvrdí, že Pchjonggang predstavuje hrozbu pre regionálnu, ako aj celosvetovú bezpečnosť. Ministerstvo obrany využije prostriedky na modernizáciu raketového systému PAC-3, vývoj protiraketových striel, modernizáciu torpédoborcov, ktoré by nimi boli vyzbrojené, vývoj nových ponoriek s vyspelou sledovacou technológiou či na rozmiestnenie posádok na ostrovoch Mijakodžima a Amami Ōšima. Usiluje sa aj o vývoj rakiet s dlhým doletom i nákup amerických bojových stíhačiek F-35 Lightning II. Chce tiež zriadiť vylodovaciu jednotku v meste Nagasaki na ostrove Kjúšu.

Deň slovenského obranného priemyslu

20. októbra
2016

Vojenský technický
a skúšobný ústav
Záhorie

Samohybná pásová húfnica DIANA
mala premiéru na bratislavskom veľtrhu
obrannej techniky IDEB 2016

Vážení čitatelia,
rok 2016 je z pohľadu rezortu obrany rokom výziev. V prvom polroku sme boli súčasťou bojovej skupiny EÚ Vyšehradskej štvorky. A po jej úspešnom završení sme ihneď začali čeliť ďalšej – predsedníctvu Slovenskej republiky v Rade Európskej únie. To je pre našu krajinu, ako aj pre rezort obrany, takisto niečím, s čím sme doteraz nemali skúsenosti. No som presvedčený, že zároveň je to pre našu krajinu aj veľká šanca, ako v európskom regióne zviditeľniť to najlepšie, čo doma máme. Preto sme sa rozhodli pripraviť slovenský priemyselný deň, v rámci ktorého poskytneme priestor slovenským zbrojárskym firmám na predstavenie ich produktov. Podpora domáceho obranného priemyslu je jednou z priorít, ku ktorým sme sa zaviazali v Programovom vyhlásení vlády SR. A takisto máme záujem o spoluprácu so Združením bezpečnostného a obranného priemyslu SR. Produkty slovenského obranného priemyslu majú rozhodne svoje miesto aj na svetových trhoch a my sa máme čím pochváliť. Samozrejme, uvedomujem si, že ak nepodporíme domáci zbrojársky priemysel aj my zavádzaním jeho produktov do výzbroje našich ozbrojených síl, budú sa jeho produkty oveľa ťažšie presadzovať v zahraničí. Môžem teda potvrdiť, že v rezorte obrany urobíme

maximum pre ich podporu, či už formou prezentácií ako je slovenský priemyselný deň, na rôznych veľtrhoch, alebo aj formou takej prezentácie, ktorá je v aktuálnom vydaní mesačníka Obrana. Čo sa týka podpory obranného priemyslu v rámci jeho zavádzania produktov do výzbroje našich ozbrojených síl, samozrejme to musí byť striktné v medziach zákona o verejnom obstarávaní. Som však presvedčený, že aj také podujatia ako je Deň slovenského obranného priemyslu sú jedným zo skvelých spôsobov, ako pomôcť a zároveň prezentovať naše krásne Slovensko v zahraničí.

Peter Gajdoš, minister obrany SR

MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Prezident Združenia bezpečnostného a obranného priemyslu SR Marián Andraščík:

Pripravené akcieschopné Slovensko

Združenie bezpečnostného a obranného priemyslu Slovenskej republiky (ZBOP) je nezávislou a neziskovou organizáciou, združujúcou subjekty, zaoberajúce sa výskumom, vývojom, výrobou, obchodom a marketingom s obrannou a bezpečnostnou technikou. Združenie presadzuje podnikateľské záujmy svojich členov v dialógu s ministerstvami a inými orgánmi štátnej správy. Podporuje úsilie domácich výrobcov preniknúť na zahraničné trhy, aktívne vstupuje do legislatívnych procesov a je partnerom Ministerstva obrany SR pre spoluprácu s obranným priemyslom.

ZBOP je partnerom Ministerstva obrany Slovenskej republiky najmä v oblasti výmeny informácií, súvisiacich s akvizičnými procesmi pre potreby Ozbrojených síl Slovenskej republiky a pri vypracovávaní odborných stanovísk a návrhov systémových riešení zo strany domáceho obranného priemyslu. Združenie pôsobí na slovenskom trhu už od roku 2000 a v súčasnosti má 30 členov. Členské firmy dosiahli za rok 2015 celkový obrat vo výške 260 mil. EUR a zamestnávajú takmer 4 000 pracovníkov.

Úloha domáceho obranného priemyslu je z hľadiska štátu aj v podmienkach členstva v medzinárodných obranných štruktúrach nenahraditeľná. Udalosti, ku ktorým dochádza v ostatných mesiacoch a rokoch vo svete ukazujú, že ozbrojené konflikty nemusia zásadne vznikáť len v teritóriách, od ktorých nás delia tisíce kilometrov. Členstvo Slovenska v Severoatlantickej aliancii nám poskytuje dôveru v ochranu spojencov v prípade ohrozenia našej krajiny. Nikdy doteraz však neboli hrozby tak blízko. Preto Slovensko, v súčinnosti s našimi partnermi a spojencami, musí byť pripravené a akcieschopné. Naše firmy chcú byť toho dôkazom. Vieme držať krok so svetom, máme množstvo šikovných vývo-

járov a výrobcov, a aj keď ako malá krajina nemôžeme vyrábať všetky druhy obrannej techniky, v segmentoch ako pozemná obranná technika, delostrelecké systémy, munícia, ručné strelné zbrane či komunikačná a rádiodiaľková technika, simulátory leteckej a pozemnej vojenskej techniky dokážeme konkurovať špičkovým svetovým výrobcom.

Poslaním a úsilím ZBOP je aktívne sa podieľať na vytváraní technických predpokladov pre zabezpečenie obrany a bezpečnosti štátu, dlhodobu udržiavať výrobné kapacity a garantovať dodávky v krízových situáciách. Preto je dôležité hľadať možnosti, ako čo najviac zapojiť domáci priemysel pre napĺňanie potrieb slovenských ozbrojených síl. Tu je kľúčovou témou komunikácia medzi ZBOP a Ministerstvom obrany SR. Hoci nebola v minulosti vždy optimálna, s radosťou konštatujem, že nástupom nového vedenia ministerstva obrany sa situácia výrazne zlepšila, čoho dôkazom je aj konanie Dňa slovenského obranného priemyslu. Všetci veríme, že sa naplnia Programové vyhlásenie vlády, kde sa v oblasti obrannej politiky uvádza: „Vláda podporí zapájanie sa obranného priemyslu SR do zabezpečovania výzbroje, techniky a materiálu pre ozbrojené sily a uplatnenie sa jeho produktov v zahraničí“.

Slovenské spoločnosti ako Aliter Technologies, DMD, EVPÚ, MSM, VRM, Way Industries a mnohé ďalšie sú symbolom inovácií. Naš obranný priemysel sa môže pochváliť novinkami ako novou verziou ľahkého obrneného vozidla Aligátor, húfnicami EVA a DIANA, širokopásmovým rádiovým smerovačom, diaľkovo ovládanou vežou TURRA30 s kanónom MK-44, zbraňovou stanicou Gladius 12 na vozidle Aligator 4x4 Master II, vozidlom 8x8 Corsac, delostreleckou municiou 155 mm s predĺženým doletom až do 42 km, ktorá okrem iného uspela v medzinárodnom tendri v Poľsku a bola zavedená do Ozbrojených síl Poľskej republiky a mnohými ďalšími novinkami. Je skutočne obdivuhodné ako sa naši členovia, nie práve v jednoduchom období, dokázali popasovať s ťažkosťami a dokončiť vývoj tak, že dnes sú schopní prezentovať reálne výstupy. Preto vítame, že Ministerstvo obrany Slovenskej republiky v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky a so Združením bezpečnostného a obranného priemyslu Slovenskej republiky pripravuje

20. októbra v priestoroch Vojenského technického a skúšobného ústavu Záhorie významné prezentačné podujatie – Deň slovenského obranného priemyslu.

Pri tejto príležitosti nesmieme zabúdať na sekundárne benefity, ktoré rozvoj domáceho obranného priemyslu štátu prináša, ako zvýšenie zamestnanosti, príspevky do štátnej pokladnice či technologický rast. Hodnotové parametre, vzťahujúce sa na hospodárske výsledky spoločností, pôsobiacich v sektore obranného priemyslu, sú toho jasným dôkazom. Aby boli tieto benefity ešte vyššie, je legitímnou snahou ZBOP dosiahnuť taký stav – bežný v Európe – aby pri obstarávaní pre domáce ozbrojené sily najdôležitejšiu úlohu mali domáce firmy vyrábajúce požadovaný sortiment v požadovanej kvalite.

Deň slovenského obranného priemyslu je po mnohých rokoch nielen prvou veľkou príležitosťou ukázať na jednom mieste výsledky vývojového a výrobného potenciálu slovenského obranného priemyslu, ale zároveň reálnym dôkazom skutočného záujmu Ministerstva obrany SR podporiť domáci priemysel, zviditeľniť ho vo vzťahu k zahraničiu a spoločne s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR aktívnou formou prispieť k proexportnému úsiliu slovenských výrobcov. ZBOP si veľmi váži aktívny a ústretový prístup Ministerstva obrany SR k podpore domáceho priemyslu a je na mieste vyjadriť vďaka ministrovi obrany SR Petrovi Gajdošovi za jeho angažovanosť pri zrode a realizácii tohto reprezentatívneho podujatia. Ďakujeme vedeniu MO SR, Generálnemu štábu OS SR a všetkým pracovníkom MO a OS SR, ktorí sa na príprave tohto podujatia podieľali. Vďaka v neposlednom rade patrí aj MZV a EZ za účinnú pomoc a spoluprácu.

Želám všetkým organizátorom, účastníkom i návštevníkom Dňa slovenského obranného priemyslu jeho úspešný priebeh.

Marián Andraščík
prezident ZBOP SR

Národný riaditeľ pre vyzbrojovanie Milan Čelko:

Obrana sa nedá oddeliť od priemyslu

Zvýšené úsilie rezortu obrany smerom k podpore slovenského obranného priemyslu vyplýva aj z programového vyhlásenia terajšej koalície vlády, kde je to čitateľné na viacerých miestach,“ vraví generálny riaditeľ sekcie modernizácie a podpory Ministerstva obrany SR - národný riaditeľ pre vyzbrojovanie Milan Čelko a pokračuje: „Ide o oblasť zaručenia bezpečnosti dodávok pre obranu, ako aj o podporu zvyšovania zamestnanosti. V minulosti bolo síce spracovaných niekoľko dokumentov na podporu a rozvoj slovenského obranného priemyslu, ale dlhodobé riešenie obmeny techniky zdedenej z čias bývalého Československa z dôvodu útlmu výdavkov na obranu spôsobilo aj útlm zbrojárskej výroby. Dnes chceme využiť naplno to, čo zostalo, žije a rozvíja sa v portfóliu podnikov slovenského obranného priemyslu. Súvisí s tým aj tvorba potrebnej legislatívy, akú majú viaceré európske krajiny a ktorá u nás chýba. Napríklad na výnimky v obstarávaní v oblasti obrany je potrebná definícia hlavných strategických záujmov štátu a z toho vyplývajúcich dokumentov pre zaručenie suverenity, bezpečnosti a obrany v priemyselnej oblasti. V tejto súvislosti rád spomeniem motto Priemyselovej školy ozbrojených síl USA, ktorej som absolventom. Znelo: INDUSTRIA ET DEFENSIO INSEPARABILES, alebo po našom: obrana sa nedá oddeliť od priemyslu.“

Akými spôsobmi môže rezort obrany pomôcť domácejmu obrannému priemyslu?

Existuje viacero spôsobov ako aktivizovať a zahrnúť do projektov domáce subjekty, akými sú nielen podniky, ale aj školy či ďalšie inštitúcie. Všetkým sú však známe pravidlá EÚ na ochranu a zaručenie rovnoprávných podmienok v akvizíčných procesoch v oblasti obrany. Aj tieto prísne pravidlá dovoľujú výnimky v oblastiach definovaného strategického záujmu štátu a tiež nutnosť zaručovať - v zmysle požiadaviek NATO a rodiacich sa pravidiel bezpečnosti v EÚ - bezpečnosť dodávok v čase krízy, vojnového stavu a vojny. Tieto pravidlá platili na 100 percent počas studenej vojny, no niektoré sú stále aktuálne a v iných krajinách využívané. A najväčšie príležitosti pre domáci obranný priemysel? Okrem tej optimálnej - vyrábať celý produkt doma, je to aj zaručovať servis zahraničného výrobku, popri servise vyrábať náhradné dielce a podobne. Ďalším prvkom je zadávanie úloh výskumu a vývoja domácim subjektom, a to hlavne v oblastiach nových progresívnych projektov vyzbrojovania. Môžem spomenúť napríklad využitie nanotechnológií, ochranu proti pôsobeniu protivníkových bezpilotných prostriedkov atď.

Ktoré z produktov slovenského obranného priemyslu sú zavedené v ozbrojených silách?

Od roku 1993 do 2016 bolo do používania v OS SR zavedených 138 druhov výzbroje, techniky a materiálu, ktoré vyrobil slovenský obranný priemysel. Spomeniem len niektoré z nich. Napríklad 155 mm samohybná kanónová húfnica s 52-kalibrovou hlavňou ZUZANA-2 spolu s príslušnou muníciou, vežový komplet TURRA-30 s 30 mm kanónom, 7,62 mm guľometom a odpaľovacím zariadením PTRS, dekontaminačné vozidlo TATRA T-815 6x6.1R - DEKVOZ či komunikačný a informačný systém COMTANET KIM-C2 a jeho modifikácie. Ďalej sú to kontajnerové dielne či energetické alebo prepravné kontajnery, ľahký obrnený kolesový transportér ALIGATOR 4x4 v šiestich modifikáciách, pancierové vozidlo T-815 6x6 TATRAPAN a jeho ďalšie tri modifikácie. Z domácich výrobkov obranného priemyslu sme zaviedli aj raketomet RM 70/85 MODULAR s muničným vozidlom, diaľkový detektor chemických látok TCHL, letecký simulátor Mi-17 MODER/TV-17, spúšťacie zariadenie lietadiel SPZ-2 či stredný terénny automobil AKTIS 4x4.1 R-08VV s valníkovou plošinou a jeho ďalších päť modifikácií.

Aké zbraňové systémy z domácej produkcie majú perspektívu, že sa stanú súčasťou našich ozbrojených síl?

Je ich dosť a niektoré z tých, ktoré sa pripravujú v modernejších verziách, som už spomenul. Zároveň sa ospravedlňujem, že neuvádzam všetkých výrobcov a dodávateľov, pretože ich počet je naozaj vysoký. Jednoznačne treba povedať, že za prvoradé považujeme splnenie požiadaviek ozbrojených síl na operačné, taktické, technické a logistické parametre. Ak sú splnené, úspech má zaručený ten výrobok, ktorý má najnižšie náklady na životný cyklus. Teda samotná nákupná cena výrobku, zbrane či systému nie je rozhodujúca. Rozhoduje sumár nákladov na obstaranie, infraštruktúru, muníciu, servis, opravy, údržbu a prevádzkové náklady za celú dobu služby výrobku až do jeho vyradenia a následného odpredaja alebo likvidácie. Hodnotíme pri tom tiež už spomínanú bezpečnosť dodávok, kde slovenské podniky väčšinou zaručujú najvyššiu úroveň a, samozrejme, vplyv na zamestnanosť, ktorú som spomenul pri prvej otázke. Ešte dodám, že jedným z parametrov pri výbere je aj konkurencieschopnosť v medzinárodnom prostredí. Slovenské ozbrojené sily sú malé a často požadujú len niekoľko desiatok kusov daného produktu, ktorého výroba iba

pre nás by bola neefektívna. A ak aj na Slovensku nemôžeme a nevieme vyrábať všetko, na druhej strane to, čo vieme vyrobiť, musí byť špičkové - a potom sa budeme snažiť pomôcť, aby sa tento výrobok presadil aj na medzinárodnom trhu.

Na modernizáciu ktorých zbraňových systémov sa náš rezort sústreďuje v nadchádzajúcich rokoch?

Terajšie vedenie ministerstva obrany doplnilo a aktualizovalo Bielu knihu o obrane. V nej sú vytýčené hlavné smery obmeny a modernizácie výzbroje a hlavných druhov techniky. Máme stanovené priority rozvoja ozbrojených síl a z toho vyplývajúce priority pre modernizáciu výzbroje, techniky, materiálu, komunikačných a informačných systémov. V prvom rade chceme dokončiť začaté projekty z predchádzajúceho obdobia - dopravné lietadlá, viacúčelové vrtuľníky či rádiolokátory. Súčasne sa sústreďujeme na výstavbu mechanizovanej brigády ako národného cieľa v rámci NATO. Nasleduje výmena hlavných druhov zastaranej bojovej techniky pozemných síl s cieľom nahradiť staré bojové vozidlá pechoty jednej brigády bojovými kolesovými vozidlami 4x4 a 8x8 a druhej brigády - podľa dostupných prostriedkov - buď ich modernizovať alebo aspoň časť z nich obmeniť akvizíciou pásových vozidiel úplne novej generácie. V strednodobom horizonte nás čaká začiatok ďalších veľmi náročných projektov - výmena pozemných prostriedkov protivzdušnej obrany, ktoré tiež nesú pečať z čias studenej vojny, nevyhovujú súčasným technickým požiadavkám, ale hlavne požiadavkám na interoperabilitu so spojencami. Zároveň musíme adekvátne reagovať na trvale prebiehajúcu „revolúciu“ v oblasti komunikačných a informačných systémov, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou výbavy moderných armád. A vo všetkých týchto oblastiach má šance na realizáciu aj slovenský obranný priemysel.

Aliter Technologies, a. s.

Bratislavská firma Aliter Technologies, a. s. sa od svojho vzniku v roku 2007 postupne stala dôležitým dodávateľom vojenských technológií pre NATO. Uspeľa vo viacerých domácich aj medzinárodných tendroch (dodá Čiernej Hore integračnú platformu pre štátnu správu, šestnásťkrát uspela v medzinárodných tendroch NATO). Spoločnosť je integrátorom, vývojárom a poradenskou spoločnosťou v oblasti informačných a komunikačných technológií.

Na nedávnom Veľtrhu obrannej techniky IDEB 2016 v Bratislave firma získala ocenenie v kategórii Systémy C4I2. Širokopásmový rádiový smerovač B2R získal Prix IDEB. Zaujalo najmä jeho technické riešenie a variabilita použitia pri vytváraní vysokorychlostnej taktickej mobilnej rádiovkej infraštruktúry prostredníctvom MANET rádiovkej siete umožňujúcej prenos dát, videa a hlasu. B2R je postavené na báze zodolnených hardvérových technológií spĺňajúcich štandardy MIL-STD, s určením pre používanie v náročných klimatických a poveternostných podmienkach. Vlastnosti dynamického smerovania a schopnosti okamžitého presmerovania dát pri zmenách topológie siete predurčuje B2R ako ideálne riešenie pre vytváranie komunikačného prostredia a nasadzovanie systémov C4ISR vo vysoko mobilných vojenských taktických jednotkách.

Širokopásmový
rádiový smerovač
COMTANET® B2R

EVPÚ, a. s.

Diaľkovo ovládaná zbraňová
stanica Gladius Dual

Akciová spoločnosť EVPÚ Nová Dubnica, ktorej začiatok činnosti sa viaže ku koncu 60-tych rokov, v poslednom období zaujala mnohými produktami. Najmä v oblasti diaľkovo riadených gyroskopicky stabilizovaných zbraňových staníc a veží pre kolesové a pásové podvozky, modulárnymi komponentami pre modernizáciu obrnených bojových vozidiel, či výcvikovými a simulačnými prostriedkami.

Na tohtoročnej výstave IDEB 2016 spoločnosť v kategórii Zbrane a munícia získala Grand Prix za Diaľkovo ovládanú zbraňovú stanicu GLADIUS DUAL. Porota ocenila predovšetkým technické a konštrukčné prevedenie, bezpečné a jednoduché ovládanie a variabilitu použitia zbraní. Zbraňová stanica ponúka rôzne alternatívy lafetácie zbraní. Guľometov kalibru 12,7 mm alebo 7,62 mm. Obidve zbrane môžu byť buď v NATO alebo tzv. ruskom kalibri. Ale aj granátometu AGS. Týmto je zabezpečené efektívne riešenie zbraňovej nadstavby na akúkoľvek pásovú alebo kolesovú platformu. Pozorovací a zameriavací systém so samostatnou eleváciou prináša možnosť elektronickej rektifikácie zbrane a zohľadnenie balistiky pri streľbe. Presný pohyb zbraňovej stanice v azimute a v elevácii zabezpečujú novo inštalované priame pohony. Gladius Dual disponuje polohovým manipulátorom typu U s gyroskopickou stabilizáciou.

GRAND POWER, s. r. o.

Spoločnosť so sídlom v Banskej Bystrici – Šalkovej je producentom ručných zbraní od roku 2002. V súčasnosti má viac ako sto zamestnancov. Exportuje do takmer 70 krajín sveta.

Pistoľe z produkcie spoločnosti sa vyznačujú uzamykaním hlavne rotáciou. Toto riešenie do veľkej miery eliminuje účinky spätného rázu a zvyšuje presnosť, rýchlosť streľby i celkový komfort streľby. Samozrejmosťou je polymérový rám s integrovanou lištou na montáž príslušenstva, vymeniteľné ergonomické chrčty, rukoväte či plne obojstranné ovládacie prvky. Pre potreby ozbrojených zložiek je možné zbrane K100 a P1 kalibru 9×19 dodávať vo verzii Whisper s účinným tlmičom hluku výstrelu s rýchlym uchytením.

Samopaly STRIBOG AC9 A2 a AP9 A2 odvodené od karabín a pištolí STRIBOG sú moderným zbraňovým systémom využívajúcim strelivo 9mm Luger. Sú vhodné na širokú škálu aplikácií v ozbrojených zložkách. STRIBOG sa vyznačuje vysokou modularitou vďaka dvojici univerzálnych montážnych lišt typu mil-std a dvojici lišt typu key-mod, voliteľnému adaptéru pažieb typu AR, možnosti montáže akejkoľvek rukoväte typu AR, možnosti voľby zakončenia hlavne závitom alebo adaptérom typu 3-lug na montáž kompenzátora alebo tlmiča hluku výstrelu. Samopaly STRIBOG sú veľmi dobre ovládateľné i v plne automatickom režime, presné, spoľahlivé a komfortné pri streľbe.

STRIBOG AP9 A2
s tlmičom a sklopnou
pažbou

Aligator 4x4 Master

KERAMETAL, s. r. o.

Firma Kerametal, ktorá vznikla v roku 1970, sa zaoberá sa aj vývojom, marketingom a predajom systémov obranného priemyslu. Základnou filozofiou je účasť na vývoji, výrobe a nasledovnom predaji najmodernejších systémov obrannej techniky pre potreby OS SR aj pre zákazníkov v zahraničí. Spoločnosť stála pri zrode mnohých projektov slovenského zbrojárskeho priemyslu 155 mm samohybná kanónová húfnica ZUZANA na kolesovom alebo pásovom podvozku, obrnené vozidlo typu ALIGATOR 4x4 a TATRAPAN, ťahač leteckej techniky TALET T-30, vyslobodzovacie vozidlo RV-20 SAS, modernizácia podvozku tanku T-72, delostrelecký a mínometný systém riadenia paľby.

Najnovšie sa spoločnosť môže pochváliť ľahkým obrneným vozidlom ALIGATOR 4x4 Master, ktorý v kategórii Tanky, vozidlá a dopravné prostriedky získal Grand Prix IDEB 2016 v Bratislave Ale aj účasťou na celkovej modernizácii 152 mm kanónovej húfnice Dana a jej systému riadenia paľby.

KONŠTRUKTA - Defence, a. s.

Spoločnosť z Dubnice nad Váhom je následníčka organizácia národného podniku Konštrukta Trenčín, člen holdingovej skupiny DMD GROUP a.s. Od roku 2013 má sídlo v Dubnici nad Váhom. Zaoberá sa najmä vývojom zbraňových systémov (delostreleckých, mínometných, raketových, ženíjnych a leteckých), muničných systémov a systémov riadenia paľby pre všetky druhy zbraní. Vytvára trénažerovú a simulačnú techniku, podvozky, špeciálne nadstavby a modernizuje techniku zavedenú v armádach

Samohybný autonómny delostrelecký systém 155 mm 52 Cal. TMG EVA s automatickým nabíjaním munície je schopný zabezpečiť účinnú paľbu priamym aj nepriamym zamierením. Má zabudovanú 52 kalibrovú hlavňu a elektronickú výbavu, diagnostiku aj mechanizáciu obslužných prác pri nabíjaní a streľbe radia zbraň medzi najmodernejšie svojho druhu. Pre streľbu využíva 155 mm muníciu štandardu NATO. Kadencia streľby je 13 rán za 3 minúty v automatickom režime a 2 rany za minútu v manuálnom režime. Posádka Evy je trojčlenná a jej dostrel je 41 kilometrov. Eva je prepraviteľná napr. lietadlom Hercules C130.

Samohybný autonómny delostrelecký systém 155 mm 52 Cal. SpGH DIANA s automatickým nabíjaním munície je schopný tak isto zabezpečiť účinnú paľbu priamym aj nepriamym zamierením. Má zabudovanú 52 kalibrovú hlavňu projektovanú v zmysle Memoranda o porozumení týkajúceho sa 155 mm húfnic – MoU a vo svojom segmente tiež patrí medzi najmodernejšie zbrane vo svete. Kadencia a dostrel sú zhodné ako u Evy. Posádka je štvorčlenná a má k dispozícii aj 12,7 mm guľomet a zadymovacie granáty.

Samohybný autonómny delostrelecký systém 155 mm 52 Cal. TMG EVA

Kolesové bojové vozidlo CORSAC 8x8

MSM GROUP, s. r. o.

MSM Group s. r. o. vznikla fúziou v roku 2015. Združuje osem technologických spoločností aj s vyše 70-ročnou tradíciou. Svojím portfóliom pokrývajú kompletný životný cyklus munície, vojenskej kolesovej a pásovej techniky a rádionavigačnej elektrotechniky. Činnosti zahŕňajú vývoj, konštrukciu, výrobu, ale aj servis, opravy, revízie či modernizáciu, vrátane ponuky transferu príslušných technológií. MSM úspešne predstavila na výstavách doma i v zahraničí mnoho nových typov munície: 152 mm muníciu EOF-d, 155 mm muníciu, 125 mm podkalibernú muníciu, 60 a 81mm míny. Modernizovaná munícia 152 mm má dlhší dolet. Až do vzdialenosti 25,5 km, čo predstavuje nárast približne 25 percent oproti dostrelu pôvodnej munície.

Na tohtoročnej výstave IDEB v Bratislave zaujal koncept kolesového bojového vozidla CORSAC 8x8. Bolo vytvorené vďaka spolupráci popredných firiem slovenského obranného priemyslu, MSM Martin, EVPÚ, Konštrukta Defence a americkej spoločnosti General Dynamics. Okrem unikátneho podvozku disponuje výkonnou diaľkovo ovládanou vežou Turra 30 zo spoločnosti EVPÚ. Veža je štandardne vybavená ruským automatickým kanónom 2A42 kalibru 30 mm so spriahnutým guľometom PKT 7,62 mm a dvoma strelami 9M113 Konkurs. V prípade želania zákazníka je možné do veže inštalovať americký kanón Bushmaster Mk.44 kalibru 30 mm, iný guľomet kalibru 7,62 alebo 12,7 mm a izraelské protitankové strely Rafael Spike.

SEC Technologies, s. r. o.

SEC Technologies Liptovský Mikuláš sa zaoberá okrem iného aj výrobou meracích, kontrolných a testovacích prístrojov a zariadení. Spoločnosť vznikla v roku 2010, no stavia aj na dlhoročnej tradícii vojenského Výskumného ústavu 060 Liptovský Mikuláš.

Falcon 4G je štvrtá generácia laserových RCHBO diaľkových detektorov, ktorá je určená na detekciu, identifikáciu a meranie chemických bojových látok a toxických priemyselných látok. Falcon 4G je jediný aktívny RCHBO diaľkový detektor na trhu.

**Aktívny
RCHBO
diaľkový
detektor
Falcon 4G**

TANAX TRUCKS, a. s.

MAN HX 32.440 8x8 BB

Tanax Trucks so sídlom v Bratislave a s výrobou v Bánovciach nad Bebravou si pozíciu na tuzemskom i zahraničnom trhu systematicky buduje od roku 2000. V rámci Európskej únie dominujú zahraničné obchodné vzťahy predovšetkým s Českou republikou. Spoločnosť úspešne rozvíja obchodné vzťahy s partnermi z Anglicka, USA, Indie, Hongkongu či z Ruska. Výrazným medzníkom v histórii spoločnosti je nadviazanie strategického partnerstva s nemeckou spoločnosťou Rheinmetall MAN Military Vehicles GmbH, so zámerom predaja a podpory špeciálnych nákladných vozidiel. Ďalším cieľom spoločnosti je zvyšovanie služieb poskytovaní výrobných a servisných činností pre vozidlá AKTIS.

Valníkové vozidlo, nosič a natáhoč kontajnerov MAN HX 32.440 8x8 BB (HX 77) radu HX je všestranný špecialista medzi nákladnými vozidlami s pohonom všetkých kolies vyvinutý pre potreby v tvrdej vojenskej službe. Spája v sebe spoľahlivosť odskúšaných komponentov s najmodernejšími pokrokovými technológiami. To z nich robí najhospodárnejšie vojenské vozidlá vo svojej triede. Sú tiež jednými s najvyššou životnosťou, pretože sú konštruované na prevádzkovú životnosť 20 rokov. Vo vyhotoveniach 4x4, 6x6 a 8x8 modely HX pokrývajú široký rad aplikácií – od vozidla na prevoz nákladu alebo osôb až po vysokovýkonný ťahač s hrubou hmotnosťou súpravy až do 120 ton.

Technopol International, a. s.

Spoločnosť s vyše 40-ročnou tradíciou sa zaoberá okrem iného aj vývojom a výrobou zbraní. Predmetom jej záujmu sú aj zbraňové systémy, náhradné diely, komunikácia a ochrana.

V poslednom období sa firma prezentuje 9mm samopalom VMS 9A. Je to moderný samopal kategórie PDW (personal defense weapon), ktorý má kaliber 9mm Luger (9x19 mm). Rám zbrane je vyrobený z odolného polyméru a konštrukcia umožňuje bezproblémové prispôbenie pre pravákov i ľavákov. Zbraň má zásobník na 30 nábojov a volič pre tri rôzne režimy strelby – jednotlivé výstrely, dva výstrely a automatický režim. Rám zbrane umožňuje pripevnenie rôzneho vybavenia, optických prvkov, značkovačov a osvetlenia. Pozoruhodná je hmotnosť zbrane. Bez zásobníka a munície váži len 1 800 gramov. Samopal má výsuvnú pažbu. Jeho dĺžka je 722 mm, so zloženou pažbou 454 mm.

9mm samopal VMS 9A

**Trenažér pre
špeciálne
operácie Mi-17
FTD SOT**

Virtual Reality Media, a. s.

VRM Trenčín od začiatku 90-tych rokov produkuje simulátory a tréningové systémy pre využitie vo vojenskom aj v civilnom sektore, ako letecké simulátory Mig-29, Mig-21, Su-22, Su-25, L-39, Mi-17 či Mi-171 aj simulátory pre výcvik posádky tanku T-72, T555, BVP 1, či BVP 2 a ďalšie. Spoločnosť je úspešná vo viacerých krajinách, dodala spolu s americkým obchodným partnerom pre ministerstvo obrany USA viac ako 10 komplexných simulátorov Mi-17 a transportného lietadla G-222. Jej produkty boli ocenené na výstavách obrannej techniky na Slovensku aj v zahraničí.

Mi-17 FTD SOT (trenažér pre špeciálne operácie) je určený pre výcvik pilotov a streleckých operátorov, ako aj pre tréning špeciálnych operácií.

Inštruktorovi dovoľuje ovládať a meniť konfiguráciu celého systému, zmenu denných a nočných meteorologických podmienok, vkladať a plánovať taktické misie, nácvik letu vo formáciách, núdzové situácie a zlyhávajúce systémy a mnoho ďalších situácií.

VRM vykonala merania a je vlastníkom komplexného dátového balíka vrtuľníka Mi-8/17/171 pri ktorom spolupracovala s pilotmi vzdušných OS SR aj USA s cieľom zabezpečiť, aby letové charakteristiky trenažérov Mi-8/17/171 zodpovedali charakteristikám reálnych vrtuľníkov.

VÝVOJ Martin, a. s.

VÝVOJ Martin má bohatú históriu v oblasti výskumu a vývoja v oblasti strojárstva a najmä obranného priemyslu. Multiprodukčtová platforma obsahuje prototypovú, kusovú a malosériovú výrobu, portfólio okrem iného zahŕňa aj vývoj rôznych unikátnych strojov a zariadení. Realizácia high-tech je možná vďaka pružným väzbám na výrobné kapacity ďalších podnikov. Privatizáciou v roku 2004 sa firma pretransformovala na dynamicky sa rozvíjajúcu spoločnosť a jej profesionálne tímy sa usilujú o inovácie a rozvoj technológií využívajúc nové poznatky vedy a techniky.

**TATRAPAN
8×8 CC**

Veliteľský kontajner (COS) je mobilné, samostatné pracovisko velenia a riadenia s vonkajšími rozmermi podľa ISO 668 1C. Ponúka balistickú ochranu a vnútorné pracovné prostredie prispôbené na kancelársku prácu. Klimatizačný systém a elektrocentrála umožňujú činnosť posádky i počas transportu. Vonkajší priestor kontajnera je vybavený maskovacím systémom, ktorý minimalizuje infračervené vyžarovanie a radarový odraz. COS je už s niekoľkými ďalšími typmi kontajnerov vo výzbroji Ozbrojených síl Švédskeho kráľovstva, pričom tvorí základ mobilného systému velenia a riadenia celej švédskej armády.

TATRAPAN 8×8 CC je obrnené vozidlo s unikátnymi vlastnosťami podvozku 7. rady TATRA, ktoré umožňuje prepravovať kontajnerové nadstavby ISO 1C, 1D v náročných terénnych podmienkach. Poskytuje balistickú ochranu podľa STANAG 4569 do úrovne 3 a ochranu podvozku kabíny a nádrží proti výbušným nástrahám a mŕtvici. Kabína pre 3 osoby je vybavená klimatizáciou, ochranou proti zbraňam hromadného ničenia a nezávislým vykurovaním.

**Diaľkovo ovládaný
mechanický odminovací
systém BOŽENA 4+**

WAY INDUSTRIES, a. s.

V podniku sa začala strojárenská výroba pred 50 rokmi. Aktuálne dodáva svoje produkty aj na ázijský a africký kontinent, nakladače predáva najmä na Slovensku, v Čechách a Maďarsku, systémy Božena v tomto roku expedovala do Nigérie a Indonézie.

Ľahký odminovací diaľkovo ovládaný systém BOŽENA 4+ je určený na mechanické odminovanie a na pomoc pri likvidácii improvizovaných výbušných zariadení. Veľkosť a hmotnosť stroja umožňujú využitie v priestorovo obmedzených podmienkach. Vzhľadom na výnimočnú odolnosť voči protitankovým mŕtvici (9 kg TNT) je možné používať systém aj v oblastiach s vysokou mierou ohrozenia. Pre rozšírenie využiteľnosti stroja v poľných operáciách je dostupné široké spektrum príslušenstva a doplnkov.

BOŽENA RIOT je obrnené vozidlo určené na reguláciu nepokojov a kontrolu davu v uliciach a v zastavaných oblastiach. Dokáže usmerňovať alebo rozptyľovať zhromaždené skupiny do požadovaného smeru alebo zón. Pomocou hydraulického plošiny môže zabezpečiť prístup k budovám, mostom a iným vyvýšeným pozíciám. Má aj výkonné akustické zariadenie. Nosič a štít sú chránené pancierovaním ARMOX 500T a nepriestrelným sklom Isoclima (ochrana FB6 NATO). Nosič je vybavený nepriestrelnými pneumatikami. Boženu Riot možno ovládať manuálne alebo diaľkovo.

Posádkou ovládaná dvojmužová veža bola vyvinutá špeciálne pre bojové vozidlá pechoty a obrnené vozidlá. Je navrhnutá a testovaná pre použitie v najnáročnejších podmienkach tak, aby spĺňala všetky nároky ozbrojených síl. Dvojmužová veža je vybavená 30mm automatickým kanónom 2A42 so stabilizáciou v dvoch osiach, guľometom 7,62mm PKT a raketovou strelou na zneškodňovanie obrnených cieľov. Veža je schopná zneškodniť pozemné a nízko letiace ciele s nižšou balistickou ochranou. Pre elimináciu obrnených vozidiel a tankov je vybavená raketovou strelou PTRS KONKURS 9P135M1. Do výbavy patrí aj systém 902V s vrhačmi dymových granátov pre vytvorenie dymovej clony.

S účinnosťou od 1. júla 2015
Ministerstvo obrany SR
vykonáva pôsobnosť jediného
akcionára v akciovej spoločnosti
DMD GROUP, a. s. Poslaním
spoločnosti DMD GROUP,
a. s., je poskytovať manažérske
a kontrolované služby
pre spoločnosti
z jej portfólia.

Samohybná pásová húfnica
155 mm 52 Cal. SpGH DIANA

Rozhodujúce spoločnosti skupiny DMD GROUP sú:

- KONŠTRUKTA-Defence, a. s., – majetkový podiel 100 %. Spoločnosť je konštrukčno-vývojová a skúšobná organizácia orientovaná na oblasť zbraňových systémov a veľkokalibrovej munície.
- ZTS-SPECIÁL, a. s., – majetkový podiel 100 %. Hlavným predmetom činnosti je výroba kovových konštrukcií a ich častí, výroba špeciálnej techniky, najmä kanónový a hlavňový program, ako aj servisné činnosti pri oprave delostreleckej techniky pre potreby Ozbrojených síl Slovenskej republiky.
- ZVS – holding, a. s., – majetkový podiel 50 %. Hlavným predmetom činnosti spoločnosti je výroba munície.

K úspechom skupiny DMD GROUP patrí:

- realizácia rozvojových projektov expanzie 155 mm 52 kal. delostreleckých systémov, konkrétne o ľahšiu, mobilnejšiu a letecky prepraviteľnú verziu EVA a ťažkú pásovú verziu DIANA, charakterizovanú zabudovaním zbraňovej vežovej nadstavby Zuzana 2 do univerzálneho podvozka UPG,
- obnovenie hlavňového programu kalibrov od 30 mm do 155 mm a sériovej výroby 30 mm automatického kanóna 2A42,
- úspešné pokračovanie v projekte Program NATO AGS – Alliance Ground Surveillance do úrovne dokončenia formálnych skúšok a odozdanie prototypu bezobslužného mobilného komunikačného komponentu MGCC (Mobile Ground Communication Component), ako aj odozdanie prvých troch kusov overovacej série produktu MGCC podľa zmluvného harmonogramu,
- pokračovanie prác na delostreleckom systéme riadenia a velenia DELOSYS pre Ministerstvo obrany Slovenskej republiky; boli dodané jednotlivé segmenty systému s praktickou realizáciou etáp podnikových a kontrolných skúšok, realizácia bežných a stredných opráv, ako aj technického ošetrovania TO2 na objektoch 155mm 45kal. ShKH Zuzana vz. 2000 pre Ministerstvo obrany Slovenskej republiky.

Samohybný
autonómny
delostrelecký systém
na kolesovom
podvozku 155mm
52kal. ShKH
ZUZANA 2

EVA

KONŠTRUKTA-Defence, a. s., je tradičným výrobcou samohybných hlavňových delostreleckých systémov veľkých kalibrov pôvodne československej a dnes slovenskej konštrukcie. Na veľtrhu IDET 2015 v Brne predstavila hlavňový delostrelecký systém s označením Kanónová húfnica EVA kalibru 155/52 mm, inštalovaný na automobilovom podvozku. V novej konštrukcii je pôvodná delostrelecká časť systému ZUZANA-2, lafetovaná v otvorenej zbraňovej nadstavbe. Zmenená je konštrukcia zásobníkov striel a náplní. Plošina s kanónom, zásobníkmi pre muníciu a nabíjajúcim mechanizmom je otočne inštalovaná na kompaktnom ráme s veľkorozmerovým ložiskom, v ktorého zadnej časti sú uchytené hydraulicky ovládané opory. Rám predstavuje autonómnou jednotku, umiestnenú na trojnápravovú podvozkovú skupinu Tatra 815-6×6.1R s pohonom všetkých kolies. Minimálna vzdialenosť streľby je 5 km. Posádka zbraňového systému je trojčlenná. Vďaka automatizácii bojovej činnosti dokáže vystreliť 12 výstrelov bez opustenia kabíny. Kanónová húfnica EVA má pohotovostnú hmotnosť 20,2 t, bojová hmotnosť dosahuje 22 t. Systém možno prepravovať transportnými lietadlami C-130 Hercules a väčšími.

DIANA

Na medzinárodnom veľtrhu obrannej techniky IDEB 2016 mala premiéru samohybná pásová húfnica Diana. Na jej zrode spolupracovali KONŠTRUKTA-Defence a poľská firma Bumar-Łabędy. Najdôležitejšou časťou nového systému je veža, ktorú dodala Konštrukta. V Diane je húfnica kalibru 155 mm s dĺžkou hlavne 52 kalibrov. Zbraň je schopná priamej i nepriamej streľby. V automatickom móde dokáže vystreliť na cieľ až 5 striel počas prvej minúty a dovedna 13 počas prvých troch minút. Pri manuálnom móde je rýchlosť streľby dve rany za minútu. Maximálny dostrel pri nepriamej streľbe prevyšuje 41 km, minimálny je 5 km. Húfnica je schopná sekvenčnej streľby, keď vystrelí viacero granátov tak, aby na cieľ dopadli naraz. Posádku tvoria štyria ľudia. Pancier ich chráni pred strelami menšieho kalibru a črepinami delostreleckých granátov. Bezpečnosť zvyšujú automatický hasiaci systém a ochrana pred účinkami zbraní hromadného ničenia. Okrem hlavnej zbrane môže Diana niesť na streche veže aj doplnkový guľomet kalibru 12,7 mm. Hmotnosť Diany je 50 ton, z toho hmotnosť samotného podvozka UPG-MG je 32 ton.

Kanónová
húfnica
inštalovaná na
automobilovom
podvozku
155 mm 52 cal.
TMG EVA

Povýšenia a poníženia vojnového veterána

„Prebehnúť k Červenej armáde som chcel ešte pred tým, ako ma poslali na východný front bojovať proti Sovietom. Vedel som kde je väčšia pravda a môj cieľ bol boj proti fašizmu,“ spomenul Ludvík Šesták, ktorého prezident a hlavný veliteľ Ozbroyených síl SR Andrej Kiska 29. augusta vymenoval na návrh ministra obrany SR Petra Gajdoša počas osláv 72. výročia SNP v Banskej Bystrici do hodnosti brigádny generál krátko po jeho 95. narodeninách.

Veliteľovi družstva čatárovi Šestákovi sa spolu s jeho siedmi mi kamarátmi podaril ich zámer 4. apríla 1944. So zvyškami priezveďného oddielu 1. pešej divízie armády Slovenského štátu vtedy ustupovali z Krymu do Moldavska. „Pri Tiraspole sme sa až dvanásť dní skrývali ako zbehovia. Dvaja z nás to nevydržali. Vrátili sa späť k jednotke. Nám ostatným sa podarilo vyčkať front a prebehnúť,“ spomenie si na dramatické chvíle.

Internácia a nasadenie

Po prebehnutí ho až tri mesiace internovali a vyšetrovali, či nie je špión. „Sovietom prišlo podozrivé napríklad to, že viem azbuku. Bolo mi to ľúto, bolo to ponižujúce a trpké. Veď ja som sa od júna 1943, keď ma nasadili na východný front, naučil azbuku, lebo som bol presvedčený ľavičiar a chcel som bojovať popri Rusoch.“

Podarilo sa. Jeho žiadosť o prijatie do 1. čs. armádneho zboru v Sovietskom zväze akceptovali a v polovici júla 1944 sa stal veliteľom družstva práporu samopalníkov 1. čs. samostatnej brigády. „Bol som hrdý, naozaj som sa do boja tešil. To najťažšie prišlo na Dukle...“ Pri dobíjaní kóty 534, ktorá vošla do našich vojenských dejín aj pod označením Krvavá kóta, bol ťažko zranený. „To boli najstrašnejšie dni môjho života, keď v tom pekle zahynula kopa mojich kamarátov. Mne sa smrť vyhla len tesne. Črepiny z mýno-metného granátu mi rozbili ruku a niekoľko ich uviazlo v nohe. Mal som aj šťastie, lebo črepina mi prerazila uniformu na bruchu, kde som mal za košeľou dva páry onucí, ktoré ju stlmili, a nerozpárala mi črevá...“

Ako-tak sa vyliečil – a chcel bojovať ďalej. No keď sa v polovici decembra 1944 vrátil k 1. čs. armádnemu zboru, už ako rotného ho zaradili do skupiny pre nábor dobrovoľníkov do zdecimovaných čs. jednotiek. „Boli sme doslova vybití, tak som mesiac zháňal na doplnenie nových vojakov v okresoch Snina, Michalovce a Trebišov.“ Pred koncom januára 1945 ho ustanovili do funkcie veliteľa čaty protitankových kanónov výcvikového práporu náhradného pluku 1. čs. armádneho zboru. V tejto funkcii pôsobil až do skončenia vojny.

Rekultivácia pastvín a generálska hodnosť

Rodák z Lehoty pod Vtáčnikom pokračoval vo vojenskej kariére aj po skončení bojov. Bol redaktorom časopisov Bojovník a Ob-

rana ľudu, učil na vojenských školách, bol starším dôstojníkom oddelenia bojovej prípravy Veliteľstva Východného vojenského okruhu, pôsobil aj v politickom aparáte. Opäť však chápal, kde je viac pravdy. „Pridal som sa k dubčekovcom. Bolo treba napraviť chyby, spustiť reformy a ísť ďalej.“ Ale to sa nepodarilo. Obrodný proces, ako sa v druhej polovici 60. rokov charakterizuje politický vývoj, zastavili okupačné vojská Varšavskej zmluvy. V roku 1970 ho vyhodili zo strany a v roku 1974 aj z armády. Ako 53-ročnému sa mu podarilo získať prácu robotníka v Agrostave Prievidza pri rekultivácii pastvín. „Nie, neľutujem. Ja som bol šťastný, že som mohol bojovať so Sovietmi proti nacistom. To, čo nám urobili v roku 1968, to robiť nemali. Rozhodol som sa slobodne, bol som za Dubčeka a proti okupácii. Bolo to správne a dávalo mi to silu prežiť aj ďalšie roky.“

Brigádny generál Ludvík Šesták bol vymenovaný do prvej generálskej hodnosti za zásluhy a statočnosť v boji proti fašizmu, za ktoré získal o. i. ešte pred siedmimi desaťročiami aj Československý vojnový kríž 1939. „Fašizmus sa nesmie vrátiť. Musíme vysvetľovať najmä mladým, čo to bola za špinavosť. No tiež nikto nesmie kraťnúť a podplácať, aby sme si sami nezničili to, čo na Slovensku máme a aby mladí ľudia neverili darebákovi, čo sa ich snažia získať aj na reči, z ktorých mrazia...“

Vláda navštívila útvary v Rožňave

Členovia vládneho kabinetu po výjazdovom rokovaní vlády v Rožňave 14. septembra navštívili Prápor radiačnej, chemickej a biologickej ochrany a Raketometný oddiel 1. mechanizovanej brigády Pozemných síl Ozbrojených síl Slovenskej republiky. V rámci návštevy im vojaci predstavili techniku a výstroj, s ktorou pracujú a dynamickú ukážku ich činnosti.

Prápor radiačnej, chemickej a biologickej ochrany má okrem iného svoje nezastupiteľné miesto aj v domácom krízovom manažmente. Raketometný oddiel je neoddeliteľnou súčasťou systému zabezpečenia obrany Slovenskej republiky, čo je prioritnou úlohou ozbrojených síl. Oba útvary sídlia v jednom objekte.

Inšpekcia na Cypre

V dňoch 12. až 14. septembra vykonal náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl Slovenskej republiky generál Milan Maxim v sprievode plukovníka Jána Bujňáka, veliteľa Strategického centra krízového manažmentu GŠ OS SR a plukovníka Mariána Kurilla, náčelníka Osobného odboru náčelníka GŠ OS SR, inšpekciu slovenských vojakov pôsobiachich vo vojenskej operácii UNFICYP na Cypre. Na letisku v Larnake ho privítal veliteľ Sektora 4 podplukovník Jozef Paňko. Na veliteľstve misie v Nikózii veliteľ kontingentu oboznámil delegáciu s aktuálnou situáciou a s úlohami. V kempe Tatry sa generál Maxim stretol s vojakmi plnícími úlohy v rámci ženijnej jednotky, mobilnej zálohy veliteľa misie a vojenskej polície. Večer sa stretol so slovenskou veľvyslankyňou Oksanou Tomovou.

Druhý deň generála Maxima prijala hlavná predstaviteľka misie Elizabeth Sprehar so zastupujúcim veliteľom síl a náčelníkom štábu misie plukovníkom Tímom Wildishom. Obaja vysoko vyzdvihli pôsobenie príslušníkov slovenského kontingentu v operácii UNFICYP. V podvečerných hodinách privítali generála Maxima v kempe generála Štefánika príslušníci Sektora 4 slávnostným nástupom. Posledný deň sa generál Maxim stretol s predstaviteľmi výboru pre nezvestné osoby CMP.

Peter Gajdoš na Lešti

Minister obrany SR Peter Gajdoš pred výjazdovými rokovaniami vlády v Poltári a vo Veľkom Krtíši 7. septembra navštívil Centrum výcviku Lešť. S aktuálnym využitím jedinečného výcvikového centra zo strany domácich aj zahraničných cvičiacich jednotiek, ako aj jeho modernizáciou ho oboznámil riaditeľ Peter Čokina.

„Naše najväčšie výcvikové stredisko poskytuje vynikajúce podmienky na výcvik nielen vojakom, ale aj ostatným bezpečnostným a záchranným zložkám. Zároveň je dlhodobou veľmi vyhľadávané aj zo strany zahraničných partnerov, čo je, samozrejme, prínosom pre celý rezort obrany,“ povedal minister Peter Gajdoš. Zdôraznil, že je dôležité, aby Lešť poskytovala tie najlepšie podmienky na výcvik zložiek na obranu územia Slovenskej republiky. Pri príležitosti návštevy výcvikového priestoru sa stretol aj s vojakmi 5. pluku špeciálneho určenia zo Žiliny a ich poľskými kolegami, ktorí práve na Lešti cvičili v priestoroch strelnice.

Šéf rezortu obrany na stretnutí s vedením Centra výcviku Lešť zároveň potvrdil, že podporuje každoročné stretnutia rodákov a krajanov zaniknutej obce Lešť, ktoré sa uskutočnilo naposledy 3. septembra vo Vojenskom obvode Lešť. Zúčastnilo sa na ňom 130 ľudí.

Oficiálne predstavenie NFIU Slovakia

Minister obrany SR Peter Gajdoš prijal 12. septembra veliteľa NATO Force Integration Unit Slovakia plk. Jozefa Zekucia a jeho zástupcu pplk. Martina Botíka (AČR). Oboznámil sa s hlavnými úlohami, činnosťou a cieľmi jednotky na najbližšie obdobie, so zameraním na splnenie kritérií počiatočnej (IC) a plnej (FC) spôsobilosti. „Dosiahnutie IC a FC jednotky NFIU Slovakia je jednou z mojich osobných priorít a a môžete počítať s mojou plnou podporou,“ povedal minister obrany počas stretnutia. Zároveň ocenil záujem koalíčných partnerov a ich iniciatívu pri vytváraní jednotky NFIU. Na záver stretnutia odovzdal plukovník Zekucia ministrom obrany insígnie NFIU Slovakia.

Slovenská jednotka NFIU je oficiálne aktivovaná od 1. septembra. Od tohto dátumu je oficiálne pod velením Mnohonárodného zboru NATO Severovýchod Štetin a nie v podriadenosti Ozbrojených síl SR. Styčný integračný tím NATO na Slovensku by mal dosiahnuť počiatočnú operačnú spôsobilosť 1. januára 2017 a plnú operačnú spôsobilosť 1. júna 2017. Hlavnou úlohou jednotky bude podpora kolektívnej obrany NATO v plánovacom procese, asistencia pri výcviku a spoločných cvičeniach a v prípade potreby zabezpečenie a koordinácia prijatia spojeneckých síl v danom regióne. V zodpovednosti jednotky bude aj identifikovanie logistických možností a obmedzení, transportných možností a podpornej infraštruktúry tak, aby bolo zabezpečené v prípade potreby čo najrýchlejšie a najplynulejšie nasadenie síl rýchlej reakcie Severoatlantickej aliancie. Slovenská jednotka NFIU bude sídlieť v kasárňach vo Vajnoroch. Celkovo v nej bude pôsobiť 41 osôb.

Ženijní záchrancovia

V Kráľovej nad Váhom a vo výcvikovom priestore Březina na Morave vyvrcholilo 13. septembra spoločné cvičenie ženijných jednotiek Ozbrojených síl Slovenskej republiky a Armády Českej republiky Engineer Rescuers 2016 (Ženijní záchrancovia). S činnosťou slovenských a českých ženistov sa okrem ministra obrany SR Petra Gajdoša oboznámil štátny tajomník MO SR Marián Saloň, veliteľ Pozemných síl OS SR generálmajor Ondřej Novosad, veliteľ Pozemných síl AČR generálmajor Ján Gurník, náčelník Štábu strategického plánovania GŠ OS SR brigádný generál Ivan Pach a ďalší hostia.

Témou tohtoročného cvičenia bola podľa radiačného plukovníka Roberta Bieleného (veliteľa ženijného pluku AČR z Bechyně) činnosť ženijných a záchranných zložiek oboch krajín v rámci spoloč-

Toxic Valley 2016

V priestoroch Výcvikového a testovacieho centra radiačnej, chemickej a biologickej ochrany (VTC RCHBO) Zemianske Kostoľany sa v dňoch 5. až 16. septembra uskutočnilo medzinárodné cvičenie Toxic Valley 2016. Na cvičení sa zúčastnili príslušníci ozbrojených síl Belgicka, Českej republiky, Maďarska, Poľska, Slovenska, Slovinska, USA a Národnej kriminálnej agentúry MV SR.

nej humanitárnej operácie pri odstraňovaní následkov živelnéj pohromy veľkého rozsahu a pomoci civilnému obyvateľstvu. Na cvičení sa od 5. do 14. septembra zúčastnilo vyše 550 príslušníkov ženijných práporov zo Serede, Olomouca a ženijného pluku z Bechyně. Využívali vyše 200 kusov ženijnej a automobilovej techniky. Úlohy plnili zmiešané jednotky zložené z českých a slovenských ženistov. Spoločne pod vedením veliteľa ženijnej technickej čaty poručíka Daniela Servanského postavili aj nízkovodný drevený most s nosnosťou 60 ton. Pontónové čaty poručíkov Josefa Kurfiřta (AČR) a Matúša Daňa (OS SR) spojili vybudovaním prepravného prepravniska z pontónovej mostnej súpravy oba brehy rieky Váh, aby sa mohla prepraviť humanitárna pomoc obyvateľstvu. Mostný tank MT-55 premosťoval prírodnú prekážku, ďalšiu premosťovala pod vedením čatára Róberta Jahodu zmiešaná osádka súpravy AM-50 položením dvoch mostných polí. Ženisti poručíka poručíka Ľuboša Detka zriadili prepravné prepravnisko PMS s nosnosťou 60 ton, ktoré slúžilo ako kompa prevážajúca materiál, techniku a zásoby z jedného brehu rieky na druhý.

Text a foto: Jozef Žiak

Hlavným cieľom cvičenia bolo podľa podplukovníka Petra Ďuriša z Odboru bojovej podpory operácií štábu strategického plánovania GŠ OS SR precvičiť odborné spôsobilosti RCHBO v reálnych podmienkach a pripraviť samotné tímy pre odber vzoriek a mobilné chemické laboratória na plnenie úloh v medzinárodných podmienkach v súlade so štandardami NATO.

Všetci cvičiaci sa zhodli na tom, že VTC RCHBO poskytuje jedinečné možnosti precvičiť a zjednotiť postupy odberu vzoriek, identifikácie TCHL, dekontaminácie a samotnú spoluprácu tímov pri plnení ich odborných úloh s reálnymi TCHL. Riadiaci štáb cvičenia pripravil pre cvičiacich scenáre s novými výzvami, ktoré dôkladne preverili ich odbornú a odbornú-taktickú pripravenosť. Prvá časť cvičenia bola určená pre odberové tímy. Podplukovník Ďuriš a kapitán Matúš Glinda z rožňavského práporu RCHBO konštatovali, že pre odberové tímy pripravili celkom sedem reálnych scenárov. Odohrávali sa s reálnymi látkami vo VTC i so simulantami, náhradnými látkami, reálnymi drogami.

Druhá časť cvičenia, ktorá bola určená pre mobilné chemické laboratória zo Slovenska, Českej republiky a Slovinska, trvala do 16. septembra. Vedúci stacionárneho identifikačného laboratória VTC Ing. Milan Tkáč so svojimi spolupracovníkmi prostredníctvom mnohých netradičných úloh v jeho priebehu otestovali postreh a odbornú zručnosť osádok laboratórií.

Text Jozef Žiak
Foto: kpt. Róbert Hromada

● V piatok 9. septembra sa v posádke Nitra v prítomnosti 2. zástupcu náčelníka Generálneho štábu OS SR generálmajora Jindřicha Jocha uskutočnila rozlúčka s 90 profesionálnymi vojakmi, ktorí striedajú svojich kolegov v misii UNFICYP na Cypre. Spolu v UNFICYP slúži 199 Slovákov. Na slávnostnom nástupe sa zúčastnila aj jednotka Vojenskej polície, ktorá bude plniť úlohy v priestore operácii UNFICYP.

● Zasadnutie vedúcich predstaviteľov NATO mnohonárodnostného práporu Vojenskej polície a uskutočnilo v chorvátskom Brijuni 6. – 8. septembra. Slovensko zastupoval plk. Ivan Viselka. Účastníci podpísali novú implementačnú dohodu a vyjadrili súhlas s účasťou príslušníkov NATO MNMPBAT na cvičení Saber Strike 2017. Slovenská Vojenská polícia bude budúci rok v rámci úloh vedúcej krajiny MNMPBAT zodpovedná za prípravu a organizovanie cvičení mnohonárodnostného práporu vojenskej polície.

● Minister obrany SR Peter Gajdoš otvoril 5. septembra v Bratislave v poradí už 10. ročník Pyrotechnickej konferencie. Tá je súčasťou série podujatí, ktoré rezort obrany pripravil pri príležitosti slovenského predsedníctva v Rade Európskej únie. Témy konferencie boli zvolené s prihliadnutím na úlohy a záväzky Ozbroyených síl Slovenskej republiky a odborníci hovorili o likvidácii kazetovej aj inej munície, o overovaní postupov bezpečnosti, ako aj o novinkách obranného priemyslu v tejto oblasti.

● Preletom lietadiel MiG-29 a výstrelom z historickej húfnice Sexton sa v priestoroch piešťanského Vojenského historického múzea 3. septembra začal 10. ročník Dňa ozbrojených zložiek a záchranných systémov s deťmi. Na podujatí, ktoré otvoril štátny tajomník Ivan Máčovský, sa popri vojakoch predstavili aj policajti, colníci, príslušníci väzenskej a justičnej stráže, hasiči, záchranári a členovia klubov vojenskej histórie. „Je to o hrdosti na tradície, no je to aj o vlastenectve dneška,“ povedal plukovník Miloslav Čaplovič, riaditeľ Vojenského historického ústavu, pod ktorý Vojenské historické múzeum v Piešťanoch patrí.

● V priestoroch jednotky NFIU v Bratislave sa 6. septembra konal oficiálny akt odovzdania a prevzatia zástavy, ktorú prevzal z rúk 1. zástupcu náčelníka Generálneho štábu OS SR generálmajora Pavla Macka (aktuálne už generálporučík) veliteľ jednotky plukovník Jozef Zekucia. Na slávnostnom ceremoniáli sa zúčastnil aj zástupca veliteľa mnohonárodného zboru Štetín brigádny generál Krzysztof Krol, pričom jednotka je v podriadenosti mnohonárodného zboru. Brig. gen. Krola prijal aj náčelník GŠ OS SR generál Milan Maxim.

● Pri príležitosti privítania príslušníkov Ozbroyených síl Slovenskej republiky vracajúcich sa z operácie EUFOR – ALTHEA v Bosne a Hercegovine sa uskutočnil 2. septembra v Prápori výcviku Martin slávnostný nástup. Štátny tajomník Ivan Máčovský spolu s veliteľom Pozemných síl OS SR generálmajorom Ondřejom Novosadom ocenili vojakov medailami ministra obrany SR za účasť vo vojenskej operácii a najlepším odovzdali aj vecné dary náčelníka Generálneho štábu OS SR.

● 30. augusta sa v Prápori logistiky Hlohovec konal slávnostný nástup príslušníkov práporu pri príležitosti odovzdania a prevzatia funkcie veliteľa útvaru. Funkciu veliteľa odovzdával podplukovník Maroš Murárik, ktorý útvaru velil od 1. augusta 2013. Nastupujúcim veliteľom útvaru sa 1. septembra stal podplukovník Richard Beniak. Na slávnostnom nástupe sa zúčastnil plukovník Jozef Ševčík, veliteľ Brigády bojového zabezpečenia, v rámci ktorej bude pplk. Murárik pôsobiť na pozícii náčelníka štábu.

Slávne bitky histórie

Lipsko

Bitka národov
pri Lipsku

V novembri 1812 sa cisárovi Napoleonovi I. Bonapartovi s úbohým zvyškom Veľkej armády (Grande Armée) podarilo uniknúť cez rieku Berezinu z Ruska. Po tom, čo v poslednej chvíli dal zničiť dva improvizované mosty a napospas nepriateľovi zanechal tisíce vojakov, ktorí za neho statočne bojovali, i civilistov, ktorí sa na neho slepo spoliehali...

Bitka pri Chlumci – predzvesť porážky Napoleona pri Lipsku

Koniec invázie do Ruska

Po úteku cez Berezinu zostalo Napoleonovi z polmiliónovej armády, s ktorou v júni 1812 vtrhol do ríše cára Alexandra I. Pavloviča, i so silami, ktoré už operovali na západ od rieky, sotva 30 000 vojakov, z toho len 8 000 boj schopných! A prišla ďalšia pohroma v podobe správy, že v Paríži sa uskutočnil pokus o štátny prevrat, keď sa tam rozšírila fáma, že cisár padol do zajatia či dokonca zahynul. Napoleon neváhal a len s malou ochranou sa hnal domov zachraňovať situáciu.

Zvyšok francúzskej armády od Bereziny prevzal maršal Murat a stiahol sa do poľskej Poznane. Napoleonova koalícia sa však nezadržateľne rozpadala. Najskôr sa od maršala Macdonalda odtrhol pruský kontingent generála von Wartenburga a prešiel k Rusom.

Nato sa proti Francúzom vzbúrila aj pruská domáca armáda generála von Scharnhorsta. Od Francúzov zbehli i jednotky Rakúšanov maršala von Schwarzenberga a cez Vilnius ustúpili najskôr do Varšavy a potom do Čiech.

Po „zbabranej“ bitke pri Berezine, kde maršal Kutuzov premrhal šancu Napoleona definitívne doraziť, však ani vyčerpání Rusi nedokázali Francúzov okamžite prenasledovať. A tak cisár, keď sa napriek ruskému fiasku živý objavil v Paríži, mohol spacificikovať oponentov a chystať odvetu.

Vhod mu prišla i vojna, ktorú na druhej strane Atlantiku v roku 1812 vyhlásili mladé Spojené štáty americké Veľkej Británii. Bonaparte si zrejme myslel, že tento konflikt znemožní Britom angažovať sa na

„starom“ kontinente, ale tragicky sa zmýlil.

Napoleon sa nevzdáva

Na jar 1813 Napoleon zhromaždil asi 350-tisícovú novú Veľkú armádu a vyrazil do Sasku. Proti nemu sa postupne sformovala šiesta tzv. protinapoleonovská koalícia zložená z Ruska, Pruska, Anglicka a Švédska. Už 2. mája 1813 Francúzi porazili prusko-ruskú armádu pri Lützene, 7. mája obsadili saské Drážďany a 21. mája znovu zvíťazili pri Bautzene. Nasledovalo prímerie a rakúsky kancelár knieža Metternich zvolal do Prahy

Knieža
Józef Antoni
Poniatowski

mierový kongres. Ten sa však nezišiel a 12. augusta vyhlásilo Napoleonovi vojnu i Rakúsko. Pri Drážďanoch sa 26. a 27. augusta odohrala bitka, v ktorej 90-tisícové francúzske vojsko maršala de Saint-Cyr porazilo

150-tisícovú rusko-rakúsku armádu rakúskeho poľného maršala von Schwarzenberga. Spojenci ustúpili cez Krušné hory do Čiech a prenasledoval ich Napoleonov generál Van-

Knieža Karol
Filip von
Schwarzenberg

damme s 30-tisícovým zborom. Bitku pri Chlumci 29. a 30. augusta s rusko-rakúsko-pruskými silami, ktoré mali dvojnásobnú prevahu, však nezvládol a musel sa vzdať. To bol začiatok konca Napoleonovej tzv. nemeckej výpravy.

Vojvodcovia a ich vojská

Počas nemeckej výpravy Napoleona sprevádzali jeho starí spolubojovníci – maršali Murat, Ney, Mortier, de Saint-Cyr či generáli Vandamme, Marmont, Drouet a ďalší. Na čele jeho protivníkov stáli takí vojvodcovia, ako ruský maršal Barclay de Tolly, ruskí generáli Miloradovič, Wittgenstein, Benningesen, Osterman-Tolstoj, Jermolov či Moreau (pôvodom Francúz), ako aj pruský maršal von Kleist, pruský generál von Blücher či rakúsky generál Colloredo-Mansfeld. Osobitnú pozornosť si však zaslúžia dve postavy – francúzsky maršal a poľské knieža Józef Antoni Poniatowski a rakúsky poľný maršal Karol Filip von Schwarzenberg. Išlo na počudovanie o bratancov, pretože ich matky boli vlastné sestry, ale ocitli sa na opačných stranách barikád...

Knieža Poniatowski, narodený v roku 1763 vo Viedni, bol príslušníkom najvyššej poľskej šľachty. Keď Napoleon v roku 1806 pri prenasledovaní pruského kráľa obsadil Varšavské veľkokniežatstvo, bezvýhradne sa k nemu pridal a mal vraj zásadný podiel na vmanévrovaní cisára do vzťahu s grófkou

Walewskou i do jeho útoku na Rusko. Tam sprevádzal Napoleona so 100-tisícovým poľským zborom a verný mu zostal i po krachu ruskej výpravy. Pri Lipsku velil VIII. zboru Veľkej armády a na začiatku bitky ho Napoleon povýšil na maršala ako prvého a jedineho cudzinca!

Knieža von Schwarzenberg sa narodil v roku 1771 takisto vo Viedni. Už v roku 1790 sa stal majorom a v roku 1799 ho povýšili na generálmajora. Okrem vojenskej služby sa venoval i diplomacii. Po porážke rusko-rakúskej armády pri Slavkove (1805) bol veľvyslancom Rakúska pri dvore ruského cára, po porážke Rakúska pri Wagram (1809) sa stal veľvyslancom v Paríži.

Aj on išiel s Napoleonom do Ruska ako veliteľ rakúskeho pomocného zboru, no nadšený nebol, hoci ho rakúsky cisár povýšil do hodnosti poľného maršala. Využil vhodnú príležitosť, nadviazal kontakt s maršalom Kutuzovom a vyviedol svojich 20 000

Posledný útok maršala
Poniatowského

vojakov z Ruska. Na jar 1813 sa opäť objavil v Paríži, ale keď Napoleon odmietol jeho návrhy na uzavretie všeobecného mieru, vrátil sa do Viedne a stal sa hlavným veliteľom rakúskej armády a neskôr i hlavným veliteľom spojeneckých síl. Ním zostal i po porážke pri Drážďanoch, za ktorú sa rehabilitoval práve pri Lipsku.

Bitka národov

Pri Chlumci spojenci zabránili postupu Francúzov do Čiech a potom sústredili 370-tisícovú armádu s 900 delami, v ktorej bolo 60 000 pruských, 150 000 švédskych a asi 160 000 rakúskych a ruských vojakov. Napoleon, kto-

rý mal „len“ 185 000 mužov a 717 diel, sa v obave pred obklúčením stiahol k Labe a potom k Lipsku. Práve tam sa 16. októbra 1813 rozpútala štvordňová bitka, ktorá oprávnené dostala prívlastok Bitka národov. Veď v nej bojovalo viac ako 550 000 vojakov!

V prvý deň na Napoleonove pozície z juhu zaútočilo 78 000 a zo severu 54 000 spojeneckých vojakov. Francúzi ich zastavili, ale sami neboli schopní postúpiť vpred a nastal pat. Druhý deň protivníci dopĺňali sily. Francúzom pribudlo 14 000 mužov, spojencov posilnilo až 145 000 vojakov!

Rozhodnutie padlo 18. októbra, keď poľný maršal von Schwarzenberg s „požehnaním“ troch panovníkov – rakúskeho cisára Františka I., ruského cára Alexandra I. Pavloviča a pruského kráľa Fridricha Viliama III. vydal povel na všeobecnú ofenzívu. Nastala deväťhodinová krvavá bitka a v najhoršom Napoleona opustili i jeho poslední spojenci – saské, württemberské a bádenské jednotky, ktoré prešli k nepriateľovi. Francúzi sa museli stiahnuť na predmestie Lipska a v noci Napoleon nariadil ústup cez rieku Elster po jedinom moste, ktorý chcel nakoniec zničiť. Popoludní 19. októbra, keď evakuácia ešte prebiehala, zrazu most vyletel do vzduchu! Predčasná explózia odrezala zadný voj Napoleonovej armády a zabila stovky vojakov. Ďalšie stovky sa utopili, keď sa snažili preplávať na druhý breh. V rieke zahynul i maršal Poniatowski, ktorý do poslednej chvíle kryl ústup so svojou jazdou...

Epilóg

Pri Lipsku zahynulo, utrpelo zranenia či sa jednoducho stratilo vyše 100 000 vojakov. Väčšie straty utrpeli spojenci a celkové straty prevýšili tie z bitky pri Borodine (1812), ibaže sa rozložili do štyroch dní. Napoleon s asi 100 000 mužmi od Lipska unikol a dostal sa až do Paríža, ktorý však spojenci koncom marca 1814 obsadili. Prinútili cisára abdikovať a odísť do exilu na ostrov Elba. Geniálny, ale nepolepšiteľný Korzičan sa však na jar 1815 do Francúzska vrátil! Užil si ešte sto dní slávy, no potom nasledoval definitívny pád po porážke pri Waterloo...

Z hľadiska počtu nasadených vojakov bola bitka pri Lipsku najväčšou v novodobých dejinách až do bitky pri Mukdene v Mandžusku (1905) v rámci rusko-japonskej vojny, v ktorej Japonci porazili Rusov.

Text: PhDr. Ján Dolinay

Traja koalíční panovníci na
lipskom bojisku

Prehliadka víťazov v Lipsku
19. októbra 1813

Spod Tatier k Dunaju aj s vojakmi

Na vynikajúcom 4. mieste vo svojej kategórii skončil v rámci tohtoročného bežeckého podujatia Od Tatier k Dunaju 12-členný zmiešaný vojenský tím vedený nadporučíkom Petrom Sedliakom (v hornom rade v strede) z Raketometného oddielu Rožňava. No a slobodníčka Nikola Lapošová z Čestnej stráže OS SR a nadporučíčka Lucia Il'ková z Prešova boli členkami zmiešaného tímu nevojakov, ktorý zvíťazil.

Na štart v Jasnej pod Nízkymi Tatrami sa postavilo 196 tímov a štyria sólo bežci. „Náš tím PREDATORS zložený zo šiestich žien a šiestich mužov zvládol 345 kilometrov dlhú trať s cieľom na nábreží Dunaja za 28 hodín a 28 sekúnd. V našej kategórii zmiešaných 12-členných družstiev (MIX) štartovalo 27 tímov. Bronz nám unikol o 52 minút a 53 sekúnd. Spomedzi všetkých družstiev sme skončili na 28. pozícii,“ uviedol npor. Sedliak. Dodal: „Boli sme zložený predovšetkým z príslušníkov Raketometného oddielu a Práporu RCHBO z Rožňavy. Posilnila nás ešte nadporučíčka Gabriela Valčáková z práporu CSS Prešov, majorka Lenka Hiklová z Hasičského a záchranného zboru Púchov a tiež stu-

dentka Cyntia Adamcová z Rožňavy.“ Bežci sa striedali po 8 až 12 kilometrov. Každý odbehol 3 etapy. „Veľmi sme ocenili, že pri príprave na tento beh nám vyšli v ústrety najmä veliteľ Raketometného útvaru Rožňava pplk. Ľubomír Bodnár, veliteľ práporu RCHBO pplk. Oliver Toderiška, a že na financovanie účasti sme mohli využiť aj program Vojenskej podpornej nadácie,“ zhodnotil nadporučík. Už teraz zostavuje tím, s ktorým bude v septembri štartovať na rovnako 345 kilometrov dlhom štafetovom behu Biatec Race z moravských Valtíc do Prahy. A skvelá slobodníčka Lapošová? Tá v septembri na Majstrovstvách ozbrojených síl v polmaratóne, ktoré sa konali v rámci Banskobystrického maratónu, po vlnajšom striebre triumfovala.

Text: Pavol Vitko

Foto: archív npor. Peter Sedliak

Najlepší v kurze námornej pechoty

Keď začiatkom roku 2002 nastúpil rodák z Kokavy nad Rimavicou Jaroslav Spišiak na základnú vojenskú službu do martinských kasární sotva tušil, že o 14 rokov neskôr absolvuje v rámci programu IMET 2016 (International Military Education and Training) pokročilý kurz v Poddôstojníckej akadémii Námornej pechoty USA (SNCO Academy) na základni Camp Lejeune v Severnej Karolíne.

Po ukončení poddôstojníckej školy v Martine a pôsobení v michalovskom útvere sa rozhodol stať vojenským profesionálom. Postupne absolvoval

v poddôstojníckej akadémii a v prápore výcviku vstupný poddôstojnícky kurz OR-5, zdokonaľovací kurz OR-6, kurz trhacích prác a vyšší poddôstojnícky kurz OR-7.

Cyprus, Kosovo, USA

V michalovskom mechanizovanom prápore bol veliteľom družstva, neskôr sa stal veliacim poddôstojníkom mechanizovanej čaty. V roku 2012 získal ocenenie Najlepší poddôstojník 2. mechanizovanej brigády. Po absolvovaní štábného poddôstojníckeho kurzu sa stal asistentom zástupcu veliteľa prešovskej mechanizovanej brigády. Po návrate do Michaloviec sa momentálne pripravuje na funkciu veliaceho poddôstojníka mechanizovanej roty.

Rotmajster Spišiak získal medzinárodné skúsenosti počas pôsobenia v misii UNFICYP na Cypre ako veliteľ patrolovacieho družstva a v KFOR v Kosove, kde bol veliteľ družstva, či spoločného výcviku s príslušníkmi Národnej gardy štátu Indiana. Ale hádam najväčšie a najdôležitejšie skúse-

Na summite so slovenskou zástavou

Príslušník Čestnej stráže prezidenta SR rotný Ľudovít Vereš sa už dostal do povedomia Ozbroyených síl SR viacerými aktivitami a úspechmi v rámci rezortu i mimo neho. Napríklad v máji 2015 absolvoval spolu s 90 príslušníkmi Náморnej pechoty Spojených štátov amerických päťtýždňový kurz poddôstojníkov v Poddôstojníckej akadémii vo Virgínii a patril medzi najlepších. „V rámci kurzu som sa ako dobrovoľník zúčastnil 71. výročia vylodenia Spojencov v Normandii, kde som mal tú česť sprevádzať veteránov druhej svetovej vojny. Vnímal som to naozaj ako silný zážitok,“ zdôraznil. Zástupca veliteľa 1. družstva, 1. čaty, 1. roty Čestnej stráže prezidenta SR Ľudovít Vereš, vtedy ešte čatár, sa v roku 2015 stal aj najlepším poddôstojníkom OS SR. Vynikol svojím vojenským vystupovaním, fyzickou zdatnosťou, morálnymi vlastnosťami, jazykovou pripravenosťou a vojenskými zručnosťami. V júli 2016 sa zúčastnil na Varšavskom summite NATO, kde s 27 vojakmi členských štátov Severoatlantickej aliancie niesol zástavu našej krajiny. „Bola to pre mňa veľká česť a zároveň zodpovednosť,“ uviedol poddôstojník, ktorý je aj darca krvi, podieľa sa na organizovaní športových podujatí pre klientov Domova sociálnych služieb prof. Karola Matulaya v Bratislave a je kapitán slovenskej reprezentácie v rugby. Od septembra plnení úlohy na veliteľstve mierovej misie UNFICYP na Cypre.

Text: npor. Andrea Rišianová

foto: archív Ľ. V.

nosti pre jeho ďalšiu vojenskú kariéru načerpal počas kurzu v USA. Počas siedmich týždňov, ako jediný zahraničný študent spoločne s 79 príslušníkmi americkej námornej pechoty úspešne absolvoval náročný kurz. Podľa slov rotmajstra Spišiaka bol zameraný predovšetkým na výcvik, komunikáciu, vodcovstvo, manažment a operácie. Získané vedomosti z prednášok a zo samoštúdiá boli preverované formou testov, prezentácií, analýz, úvah a esejí a spracovaním výcvikovej a operačnej dokumentácie.

Gung Ho Award

Jaroslav Spišiak sa na kurze nestratil. Naopak robil dobré meno slovenským ozbrojeným silám. V jeho závere získal „Gung Ho Award“, čo je prestížne a vysoko hodnotené morálne ocenenie. Udeľuje sa na záver kurzu tomu, kto preukazoval najväčšie nasadenie, bol najviac motivovaný a zároveň motivoval ostatných. Táto pocta bola prvýkrát udelená zahraničnému študentovi. Rotmajster Spišiak si pochvaľuje pomoc i kolegiálnu pomoc svojich amerických spolužiakov. „Mali množstvo odborných i životných skúseností. Každý pôsobil minimálne 15 rokov v námornej pechote a mal za sebou množstvo nasadení v bojových zónach po celom svete. Veľmi radi sa o svoje skúsenosti delili,“ spokojne konštatuje Jaroslav, ktorého doma čakala manželka a dve deti.

Vo svojej práci ako veliaci poddôstojník v materskom michalovskom mechanizovanom prápore by chcel využiť čo možno najviac poznatkov z kurzu v USA.

Text: Jozef Žiak

foto archív JS

- V rumunskom Satu Mare sa 19. septembra začalo cvičenie Blonde Avalanche 2016s účasťou príslušníkov OS SR. Cvičenie nadviazalo na výcvikové aktivity v rámci projektu Tisa z predchádzajúcich rokov a bolo tradičným vyvrcholením prípravy vyčlenených ženijných jednotiek z Maďarska, Rumunska, Slovenska a Ukrajiny. Rotujúce veliteľstvo v projekte Tisa po Rumunsku budúci rok prevezme Slovenská republika. Zástupcom rumunského riadiaceho cvičenia aj preto bol veliteľ ženijného práporu Sereď podplukovník Ladislav Kisel. Ďalší príslušníci ženijného práporu pôsobili vo velení a štábe práporu i na veliteľstve roty. Ďalší slovenskí vojaci boli súčasťou LIVEX a ich činnosť sa zamerala najmä na záchranárske potápačské práce, na stavbu mostových a prevozových súlodí.

- Dvanásteho septembra uplynuli tri roky od tragickej udalosti, keď pri nácviiku vysadzovania pomocou vrtuľníka zahynul nrtm. Ľubomír Igaz. Príslušníci oddelenia krízového manažmentu Vojenskej polície Vlkánová - Hronsek si jeho pamiatku pripomenuli minútou ticha a zapálením sviečok.

- 31 vojakov dobrovoľnej vojenskej prípravy absolvovalo v dňoch 18. – 19. augusta záverečné cvičenie z taktickej prípravy v posádkovom cvičisku Sučany. Komplexne preverilo ich fyzickú, odbornú a najmä psychickú odolnosť a pripravenosť. Výcvik pokračoval cvičením v streleckej príprave z pištole vz. 82 a samopalu vz. 58 na bariérovej strelnici posádkového cvičiska Sučany. Frekventanti sa pripravovali aj na hádzanie ručných granátov, ktoré absolvovali 31. augusta. Do konca septembra ich ešte čakal výcvik v jednotlivých odbornostiach. Účastníkov prípravy prišiel do Sučian povzbudiť aj štátny tajomník MO SR Ivan Máčovský, ktorý tiež navštívil Prápor výcviku Martin.

- Počas augusta 2016 bolo pol stovky príslušníkov ozbrojených síl vyčlenených na technickú výpomoc pre Múzejné oddelenia Vojenského historického múzea v Piešťanoch a vo Svidníku. Vojaci z posádok Prešov, Kuchyňa, Sereď, Nitra či Trebišov pomáhali pri presunoch nadrozmerných zbierkových predmetov do depozitára, pomáhali upravovať vonkajšie expozície, okolie exponátov a podieľali sa na údržbe zbierkových predmetov.

- Príslušníci pontónovej roty ženijného práporu v Sereďi koncom augusta preverili svoje vedomosti a zručnosti odborným taktickým cvičením čiat v priestoroch posádkového cvičiska Váh. Témou cvičenia bola ženijná podpora mobility prostriedkami pontónovej roty, ktorá vyjadrovala ťažiskové poslanie roty, teda zabezpečenie mobility vlastných jednotiek. Cvičiaci na Váhu vybudovali mostové prepravisko s nosnosťou 60 ton, prevozové prepravisko s nosnosťou 80 ton a zabezpečili aj plavidlovú prepravu.

- V priestoroch práporu CSS Prešov sa uskutočnilo 22. augusta inštruktážno-metodické cvičenie na prípravu osôb, parkov, vozidiel, techniky a parkových zariadení na zimnú prevádzku. Riadiacim cvičenia bola staršia dôstojníčka skupiny prevádzky, opráv a odbornotechnického dozoru nadporučička Gabriela Valčáková. Cvičenie bolo určené príslušníkom jednotiek, logistiky, náčelníkom skupín, dielenským špecialistom a profesionálnym vojakom, ktorí budú zodpovedať za ošetrovanie parkových zariadení.

Budovanie aktívnych záloh

Ministerstvo obrany SR spúšťa pilotný projekt aktívnych záloh. Minister obrany Peter Gajdoš konkretizoval, že záujemcovia, teda vojaci v zálohe, ktorí spĺňajú zákonné podmienky, môžu predkladať žiadosti pre zaradenie do aktívnych záloh Personálnemu úradu Ozbrojených síl SR prostredníctvom regrutačných skupín v každom krajskom meste podľa miesta svojho trvalého bydliska. Rezort obrany plánuje v nasledujúcom roku vycvičiť 50 príslušníkov aktívnych záloh so ženistickými spôsobilosťami. „Výcvik aktívnych záloh je v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR aj s aktualizovanou Bielou knihou o obrane SR, ktorú sme minulý mesiac odovzdali na prerokovanie vlády. Systém aktívnych záloh doteraz nebol funkčný. Toto potrebujeme zmeniť,“ vysvetlil potrebu spustenia nového projektu minister obrany SR Peter Gajdoš. „V Ozbrojených silách SR máme momentálne nedostatok špecialistov, ako sú ženisti, chemici či delostrelci. Ten chceme vykryť aj prostredníctvom aktívnych záloh, v rámci ktorých bude vytvorená výcviková jednotka,“ povedal náčelník Generálneho štábu SR generál Milan Maxim. Termín cvičenia je naplánovaný od 15. mája do 26. mája 2017.

Za každý kalendárny rok zotrvania v aktívnej zálohe prináleží vojakom motivačný príspevok v sume 600 eur, ktorý bude každému vyplatený spätne v prípade, že absolvoval aspoň 75 percent cvičenia. Ďalej im prináleží pomerná časť hodnotného platu, ako aj náhrada cestovného z miesta trvalého bydliska do miesta určenia. Za techniku, ktorá bude vojakom zverejnená, budú niesť hmotnú zodpovednosť.

Pre zaradenie do aktívnych záloh musia záujemcovia splniť viacero podmienok. Bližšie informácie sú zverejnené aj na internetovej adrese <https://www.mosr.sk/oznamenie-ministerstva-obrany-sr-o-moznosti-zaradenia-vojakov-v-zalohe-do-aktivnych-zaloh/>. Novela zákona o brannej povinnosti, ktorá umožňuje využitie aktívnych záloh aj v čase bezpečnosti, platí od januára tohto roka.

Študent porazil olympionikov

Poslucháč 3. ročníka Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši vojak Peter Baláž sa stal majstrom Slovenskej republiky 2016 v olympijskej disciplíne „streľba z ľubovoľnej pištole“ (60 výstrelů na 50 m). Víťazstvo dosiahol 10. septembra v Domaníži na Majstrovstvách SR v streľbe z guľových zbraní, kde prvýkrát startoval v kategórii mužov. „Výsledok je pre mňa cenným úspechom, pretože tu som strelil svoj osobný rekord 563 bodov, a tak som predstihol Pavla Koppa (562 b) aj Juraja Tužinského (538 b), ktorí nedávno reprezentovali Slovensko v tejto disciplíne na olympiáde v Riu,“ povedal Peter Baláž.

(hg)

Bojovník s koróziou

Vedúci oddelenia konzervácie náhradných dielcov Jozef Kebísek patrí medzi najskúsenejších pracovníkov Multifunkčnej zásobovacej základne Západ brigádneho generála Jozefa Martina Kristina v Nemšovej. Rodák z Horného Srnia po maturite na strojníckej priemyslovke v Novom Meste nad Váhom pôsobil v trenčianskej strojárskej fabrike TOS. Odtiaľ jeho kroky viedli pred 26 rokmi do Nemšovej.

Od svojho nástupu vedie oddelenie konzervácie. Veľký kus práce ho spolu s ďalšími príslušníkmi útvaru čakal počas delenia majetku bývalej federálnej armády ČSFR. V tomto období museli zmanipulovať asi deväťsto vagónov materiálu, ktorý bol presunutý z Českej republiky.

Aklimatizácia motorov

V priestoroch oddelenia konzervácie náhradných dielcov, ktoré je súčasťou úseku odborných činností Centra materiálového manažmentu, sa uskutočňuje celková ochrana materiálu pri použití dekonzervačných a konzervačných prostriedkov a obalových materiálov. „Vo svojich priestoroch máme množstvo náhradných dielcov pre automobilovú, tankovú, ženijnú i leteckú techniku. Medzi

najobjemnejšie patria motory pre tanky, bojové vozidlá či lietadlá. V zásobe máme aj náhradné dielce pre nákladné vozidlá Aktis, Aligator, či v poslednom čase novozavádzané automobily Land Rover. Každý nový prírastok musí najskôr absolvovať aklimatizáciu,“ vysvetľuje pán Kebísek, ktorý vedie zmiešaný kolektív oddelenia. Jeho polovicu tvoria ženy.

Všetky dielce sa sústreďujú v tzv. aklimatizačnej miestnosti. Aby sa vyrovnali teplotné a vlhkosťové pomery. Spomínaný proces trvá 24 hodín pri teplote v rozmedzí 18 až 21 stupňov Celzia a relatívnej vlhkosti vzduchu 40 až 65 percent. Po vybratí z obalu zamestnanci oddelenia povrch materiálu čistia a odmasťujú. Jozef Kebísek pripomína, že pri uskladnení používaných náhradných dielcov musia pozorne odstrániť z ich povrchu zostatky

České ženy strelali v Miloviciach

Prvá dáma ČR Ivana Zemanová bola iniciátorkou armádnej streleckej súťaže, ktorej dejiskom bol tankodrom v Miloviciach. Český prezident Miloš Zeman už pred dvoma mesiacmi oznámil, že jeho manželka získala zbrojný preukaz a zaobstarala si revolver. Na súťaž pod názvom Bezpečnosť v rukách žien, v rámci ktorej si 12. septembra zmerali sily v streľbe na terč výlučne

ženy, upozornil Rádiožurnál, vysielač okruhu verejnoprávneho Českého rozhlasu. Prvé miesto vybojovali v súlade s očakávaním vojačky-profesionálky. Podpredsedníčka Občianskej demokratickej strany (ODS) Alexandra Udženija a starostka Prahy 2, poslankyňa ODS Jana Černochová obsadili v súťaži družstiev tretiu priečku, pričom Černochovej patrí aj bronz zo súťaže jednot-

ropných látok, nánosov vazelin, olejov či dokonca hrdze. „Pri ošetrovaní povrchu treba citlivo voliť prostriedky. V závislosti od konštrukčných vlastností materiálu a výrobku, druhu a stupňa znečistenia. Aby čistiace prostriedky v žiadnom prípade nepôsobili škodlivo na materiál. V tejto oblasti došlo v posledných desaťročiach k postupnej zmene prostriedkov na čistenie a odstránenie korózie. Napriek tomu musia pracovníci dodržiavať potrebné bezpečnostné opatrenia. Veď čistenie povrchu napadnutého koróziou sa deje ponorením do roztokov kyselín či alkalických odhrdzovačov. Využívame aj čistenie povrchu ofukovaním prúdom vodnej pary. Pri dekonzervácii využívame ekologické umývacie stoly. Podstatne sa tak zlepšilo pracovné prostredie. Aj tým, že sa už nepoužíva konzervácia pomocou vazelin, ktoré sa dosť ťažko a zložito odstraňovali,“ pripomína vedúci oddelenia.

Dekonzervácia i moderné obaly

V ďalšej etape sa povrch materiálu konzervuje (medzi najnáročnejšie patrí konzervácia tankového či leteckého motora) podľa charakteru výrobku v závislosti od jeho chemických či fyzikálnych vlastností. Napríklad konzervačnými olejmi na báze minerálnych olejov s prísadou inhibítora (neutrálny prípravok znižujúci riziko korózie). Tie podľa pána Kebísku vytvoria na povrchu ochranný film. Nanášajú sa ponorením, náterom alebo postrekom pri teplote 20 stupňov Celzia. Po nakonzervovaní náhradného diela nasleduje jeho ochrana balením. Aby sa vytvorila ochranná atmosféra okolo neho pomocou vyparovacích inhibítov korózie. V Nemšovej ich používajú vo forme prášku, či tabletiiek. Vkladajú ich do obalov a aj baliaci papier je nimi napustený.

„V poslednom období využívame nové, moderné a účinné obaly. Špeciálnu nepriepustnú fóliu s vrstvou hliníka, či špeciálnu nepriepustnú fóliu s vrstvou hliníka, neprepúšťajúcu svetelné lúče. Splňajú náročné normy NATO v tejto oblasti,“ spokojne konštatuje Jozef Kebísek, ktorý svoje bohaté skúsenosti odovzdáva mladším. Napríklad aj študentom vojenskej Akadémie OS SR z Liptovského Mikuláša, ktorí prichádzajú na odborné stáže. Veď koncom roka uzavrie svoju kapitolu pôsobenia v nemšovskej základni a odíde do dôchodku.

Text a foto: Jozef Žiak

livcov. Medzi účastníčky súťaže patrila aj ministerka pre miestny rozvoj Karla Šlechtová, ktorú Miloš Zeman označil nedávno za svoju najobľúbenejšiu ministerku. Hovorca hlavy štátu Jiří Ovčáček na margo súťaže uviedol, že dlhodobým cieľom prvej dámy ČR je podpora žien v českých ozbrojených silách. Podľa jeho slov preto podobné súťaže možno očakávať aj v budúcnosti.

Arlington otvorili pilotkám

Na Arlingtonskom vojenskom národnom cintoríne v americkom štáte Virgínia uložili 7. septembra urnu s popolom pilotky z druhej svetovej vojny Elaine Harmonovej, ktorá zomrela vlni vo veku 95 rokov. Bola jednou z príslušníčok Women Airforce Service Pilots (WASP) - skupiny žien, ktoré pilotovali vojenské lietadlá, pričom ich mužskí kolegovia boli nasadzovaní do bojových misií. Uloženie urny s jej popolom na Arlingtonskom cintoríne umožnilo až uznesenie amerického Kongresu. Ženy v čase svojej služby počas druhej svetovej vojny totiž nemali vojenský štatút, získali ho retroaktívne až v roku 1977. Problém spôsobovali aj obmedzenia na cintoríne, ktorý začína zápasíť s nedostatkom miesta na pochovávanie voj-

nových veteránov. Vedenie americkej armády preto vlni odmietlo pochovávanie členiek WASP. Prezident Obama však podpísal zákon, ktorý to umožňuje. Arlingtonský cintorín založili počas americkej občianskej vojny. Na 240 hektároch je pochovaných vyše 400 000 príslušníkov ozbrojených síl z vojen, ktoré USA od tej doby viedli.

Suveníry z letiska

Ruský zbrojársky podnik Kalašnikov, ktorého model útočnej pušky AK-47 je pevnou súčasťou výzbroje ruskej a predtým sovietskej armády, si otvoril na moskovskom medzinárodnom letisku Šeremetjevo obchod so suvenírmi vrátane plastových napodobenín zbraní. Ponúka tematické perá, dáždnyky, batohy, klobúky, maskovacie oblečenie či tričká s nápisom Milujem AK. „Kalašnikov je jednou z najobľúbenejších značiek, ktorá príde väčšine ľudí na svete na myseľ, keď počuje o Rusku. Sme preto radi, že môžeme poskytnúť každému príležitosť priniesť si z Ruska suvenír so značkou našej spoločnosti,“ povedal šéf marketingu firmy Vladimir Dmitrijev.

AK-47, prvá útočná puška, ktorú podnik Kalašnikov vyrobil, si získala ikonický status vďaka nízkym výrobným nákladom a spoľahlivosti v extrémnych podmienkach. Začala sa používať v roku 1948 a okrem Sovietskeho zväzu ju používali ozbrojené zložky v celej východnej Európe a krajinách tretieho sveta. Vyrába sa i licenčne za hranicami Ruska a je jednou z najobľúbenejších zbraní svojho druhu na svete. Šeremetjevo je najväčším letiskom v Moskve i v celej Ruskej federácii, čo sa týka počtu vybavených pasažierov. V roku 2015 letisko odbavilo vyše 31 miliónov cestujúcich.

Pôrod na palube

Príslušníčka amerického vojenského námorníctva, ktorá svojim nadriadeným neoznámila, že je tehotná, porodila na palube lietadlovej Dwight D. Eisenhower zdravé dievčatko. Hovorca veliteľstva amerických námorných síl Bill Urban uviedol, že dieťa, ktoré sa nedávno narodilo na palube lietadlovej lode Dwight D. Eisenhower plávajúcej sa v Perzskom zálive, vážilo 3 100 g. Matka aj dieťa sú zdravé a boli z lode letecky prepravené do nemocnice

na pevnine. Podľa Urbana nadriadení o tehotenstve príslušníčky námorníctva nevedeli. Predpisy amerického vojenského námorníctva stanovujú, že budúce matky sú povinné tehotenstvo oznámiť nadriadeným do dvoch týždňov odo dňa, keď ho potvrdí lekár. Budúce matky môžu na lodi zostať do dvadsiateho týždňa tehotenstva. Nie je jasné, či námorníčka, ktorá sa tesne pred pôrodom sťažovala na bolesti brucha, vôbec vedela, že je tehotná.

Biatlon, sklad a mladé talenty

Rotný Dušan Šimočko bol víťazom série Európskeho pohára medzi juniormi (2002) v biatlone, ako seniorský reprezentant Dukly sa stal o. i. majstrom sveta v letnom biatlone (2010) a po odchode z vrcholového športu (2014) ostal slúžiť v štruktúre ozbrojených síl. Popri tom chce motivovať pre biatlon talentované deti.

„Na bežkách som stál oveľa skôr ako som začal chodiť do školy, veď otec bol reprezentačný tréner v biatlone,“ pousmeje sa rotný Šimočko, ktorý preteká za Duklu sedem rokov v mládežníckych kategóriách a trinásť rokov ako muž.

Trajektória talentu

Ako junior bol strieborný aj bronzový na majstrovstvách Európy a keď v roku 2004 ako vychádzajúci výrazný talent skončil na 5. mieste na majstrovstvách sveta juniorov, začal sa približovať k svojim snom. O dva roky neskôr sa kvalifikoval na olympiádu do Turína. Dosiahol vysoko. Na ZOH bol v individuálnych pretekoch najlepším na 18. mieste v roku 2010 vo Vancouveri, pričom k bronzu mu chýbali len dva úspešné výstrely. V štafete v Turíne bol na 14. mieste. „Pravdaže, tie sny siahali vyššie,“ poznamená s úsmevom. Predstavte si, že by ste boli dvojnásobný olympionik. Alebo že by ste sa stali v hociakej činnosti 18. najlepším na svete. To by bolo! Lenže v športe je to oveľa krutejšie. Je to pozícia v tieni hviezd. „Snažil som sa ako som vládol, robil, čo mohol, na reprezentáciu som mal stále, ale to minimálne percento čo mi chýbalo k dotiahnutiu sa na absolútnu svetovú špicu, sa mi natrénovať nepodarilo.“ V roku 2013 sa mu narodila dcérka, prišlo poškodenie menisku a zdravotné problémy, ale na to sa nechce vyhovárať, že by sa len preto nedostal do výberu pre Soči. „Skrátka, vyššie to už nešlo,“ dodá. Po vyše dvoch desaťročiach spojených

s biatlonom chcel zúročiť svoje skúsenosti a v máji 2016 ako 32-ročný kandidoval na pozíciu prezidenta Slovenského biatlonového zväzu. Azda na to ešte nemal vek – prehral len o 6 hlasov. Spomeňme, že v lete 2014 vytvoril facebookovú stránku Slovenská biatlonová reprezentácia, ktorou chce verejnosti bližšie predstavovať svet biatlonu.

Z kombinézy do uniformy

A profesne? Rotný Dušan Šimočko patrí k tým bývalým vrcholovým športovcom Dukly, ktorí ostali v ozbrojených silách. Pripravoval sa na túto alternatívu ešte keď obliekal reprezentačnú biatlonovú kombinézu a absolvoval sedemtýždňový poddôstojnícky kurz OR6. „Som rád, že mi k 1. aprílu 2015 ponúkli prácu na rote podpory velenia vzdušných síl vo Zvolene. Slúžim ako logista, mám na starosti sklad s pohonnými hmotami, zásobujeme v podstate celé vzdušné sily. Kedysi dávno

som chcel veľmi byť vojenským pilotom. Otec ma však podržal pri zemi a tak som »lietal« len po biatlonových tratiach.“ Kto vie, možno sa mu podarí aj ako absolventovi magisterského štúdia športu na Univerzite Mateja Bella získať neskôr miesto vojenského telocvikára a priblížiť sa tak napríklad k pilotom ako ich telovýchovný poradca. V uniforme má však aj konkrétnejší cieľ: „Ak by ma vybrali s kolegami zo vzdušných síl do misie UNFICYP na Cypre, verím, že by som to zvládol.“ Tiež by chcel rozbehnúť detské biatlonové tábory. Samozrejme, aj športuje. Veľkou výzvou pre neho bol ultrabeh Ponitrianska stovka s dĺžkou 105 kilometrov, ktorú v septembri organizovali vojaci z Nitry. A ešte niečo. V ostatnom čase vídať rotného Šimočka aj na verejných podujatiach VŠC Dukla alebo nášho rezortu, ako riadi streľbu. Pravdaže, nie s ostrými. Strieľa sa s laserových pušiek. „Prichádzajú najmä deti a aj takto by som ich chcel motivovať pre biatlon, možno aj pre streľbu, no predovšetkým pre šport.“ Pušky a elektronické terče si požičiava od otca a odmenou mu nie je viac ako poďakovanie. Uprostred svojej preplnenej strelnice v sekcii ozbrojených síl na leteckých dňoch SIAF nám povedal: „Dukla aj rezort obrany ma podporovali vyše trinásť krásnych rokov, tak prečo by som sa spätne na našich akciách nerevanšoval aspoň pár víkendmi a nesnažil sa podnieť k športu mladé talenty...“

Text: Pavol Vitko

Foto: autor a archív dš

ŠTYL

KULTÚRA • ZÁBAVA • VOLNÝ ČAS

Hacksaw Ridge

Vojny a vojaci na 73. filmovom festivale v Benátkach

Večná inšpirácia

Najstarší filmový festival na svete aj tohto roku potvrdil, že ozbrojené konflikty stále sú silnou a filmármi často využívanou témou. O vojnách, bojoch či vojakoch rozprávala celá štvrtina súťažných snímok hlavnej prehliadky. Nemálo ich bolo aj v ďalších festivalových sekciách, napríklad v súťaži rekonštruovaných klasických diel svetovej kinematografie vrátane Pontecorvovej *Bitky o Alžír* či Comenciniho *Všetci domov!*

Známy hollywoodsky herec Mel Gibson na benátskom Lide predstavil svoj piaty celovečerný film. Režisér snímok *Muž bez tváre*, *Statočné srdce* či *Umučenie Krista* s nákladmi 45 miliónov sfilmoval príbeh vojenského zdravotníka Desmonda Dossa, ktorý ako člen cirkvi adventistov sľúbil bohu, že nevezme do rúk zbraň, ale po japonskom útoku na Pearl Harbor narukoval do armády, takmer skončil pred vojenským súdom za nerešpektovanie veliteľov, ale napokon počas bojov o tichomorský ostrov Okinawa sám a neozbrojený zachránil spoza bojovej línie, z územia ob-

sadeného Japoncami, 75 ranených príslušníkov svojej jednotky. Ako jeden z prvých odmietateľov zbraní v USA si tak vyslúžil najvyššie vyznamenanie – Medailu cti. Gibsonovu životopisnú drámu *Hacksaw Ridge*, otvorene zobrazujúcu hrôzu vojny no i nenápadné skutočné hrdinstvo, benátske publikum odmenilo desaťminútovými ováciami postojáčky.

Srbský filmár Emir Kusturica sa preslávil snímkami *Underground* a *Čierna mačka, biely kocúr*. Vo svojom novom filme

Na *mliečnom putu* sám stvárnil aj hlavnú rolu po boku svetovej hviezdy talianskeho pôvodu Moniky Bellucci. Príbeh klavírneho virtuóza, ktorý sa počas balkánskej vojny pod vplyvom prežitých hrôz stal výstredným mliekarom, zásobujúcim mliekom aj vojakov v predných líniiach, má podobu metafory, rozprávky, feérie s účelne zapojeným naivným gýčom, s fantastickými zvratmi, bizarnými momentmi a magickými riešeniami, na druhej strane však aj s nevídanou krutosťou, s krvavými i extrémne drastickými obrazmi. Démonické sily Zla, ktoré prinesú skazu aj po uzavretí mieru a chystanú svadbu premenia na ohňové inferno, predstavujú v čiernom odeť cudzí vojaci. Na výrobu náročný film s mnohými trikmi, drezúrovanými zvieratami i bojovou technikou vznikol od roku 2012 a nakrúcanie bolo viac ráz prerušené.

Frantz

Priaznivej odozvy sa dočkala aj dráma francúzskeho režiséra François Ozona *Frantz* o mladom francúzskom vojakovi, ktorý sa krátko po skončení prvej svetovej vojny príde ospravedlniť rodičom ním zastreleného Nemca. Na prvom ročníku benátskeho festivalu v roku 1932 uviedol nemecký režisér Ernst

Raj

Lubitsch svoj americký film *Broken Lullaby*, adaptáciu divadelnej hry francúzskeho dramatika Maurica Rostanda. Ozon sa inšpiroval drámou i filmom a nakrútil ich novú verziu. Vzdáva hold ére čiernobielych filmov a veľkých hercov, premýšľa však aj o vine a trestne, zodpovednosti, obetavosti a neľudskosti.

Na mliečnom putu

FILM

Operácia Anthropoid

Britsko-francúzsko-česká vojnová dráma scenáristu a režiséra Seana Ellisa (*Cashback*) rozpráva o významnej udalosti, operácii Anthropoid, namierenej proti jednému z najmocnejších mužov nacistickej Tretej ríše a hlavnému strojovi myšlienky konečného riešenia židovskej otázky Reinhardovi Heydrichovi. Vláda teroru veliteľa okupačných nacistických síl v protektoráte Čechy a Morava prinútila spojencov v Londýne pripraviť prísne tajnú misiu, ktorá mala navždy zmeniť tvár Európy. Napínavý film sleduje dvoch výsadbárov z československého zahraničného odboja, Jozefa Gabčíka a Jana Kubiša, ktorí musia nájsť spôsob, ako zavraždiť muža všeobecne považovaného za možného nástupcu Adolfa Hitlera. Účinkujú Cillian Murphy, Jamie Dornan, Charlotte Le Bon, Aňa Geislerová, Toby Jones, Jan Budař, Ondřej Malý, Karel Heřmánek, Pavel Řežníček a ďalší.

VIDEO

Den nezávislosti: Nový útok

Do distribúcie sa 26. októbra pripravuje BD a DVD s americkým thrillerom *Den nezávislosti: Nový útok*. Pred dvadsiatimi rokmi akčná sci-fi dráma *Deň nezávislosti* režiséra Rolanda Emmericha priniesla nový typ celosvetovej katastrofy a ohrozenia celého ľudstva. Teraz sa Emmerich vracia, aby dokončil čo začal. Súboj ľudstva s brutálnym, bezcitným a technologicky nadradeným mimozemským nepriateľom bude buď víťazný alebo posledný, pretože v prípade porážky ľudstvo neprežije. *Deň nezávislosti: Nový útok* si vyžiadal náklady 165 miliónov dolárov a priniesol tržby 386 miliónov. Účinkujú v ňom hrdinovia predchádzajúceho súboja s mimozemšťanmi na čele s Jeffom Goldblumom a Billom Pullmanom. Dopĺňa ich množstvo odvážnych nováčikov ako Liam Hemsworth, Maika Monroe a Charlotte Gainsbourgová.

Ruský režisér Andrej Končalovskij predvlni uspel v Benátkach s realistickým filmom *Biele noci poštára Alexeja Trjapicína*. Tentoraz vo vojnej dráme nazvanej prosto **Raj** experimentuje s témou, obsahom, štruktúrou aj s formou. Rozpráva o ruskej šľachtickej, ktorá pred boľševikmi emigrovala do Paríža. Počas druhej svetovej vojny sa zapojila do odboja, skončila v koncentračnom tábore, kde sa po rokoch stretla s nemeckým aristokratom, ktorého kedysi spoznala v Toskánsku. Ona ako väzenkyňa, on ako presvedčený nacistu.

K vrcholom festivalu patril aj nesúťažný celovečerný dokument **Austerlitz** na Ukrajine pôsobiaco bieloruského filmára Sergeja Loznicu. Statickými kamerami bez akéhokoľvek komentára len s autentickým kontaktným zvukom a s čiernobielym obrazom zaznamenal súčasný všedný deň v niekdajších koncentračných táboroch Osvienčim a Dachau. Miesta neľudského utrpenia a potupnej smrti miliónov obetí sú dnes atrakciami obliehanými zástupmi senzácietlivých turistov z celého sveta. V tričkách s nápismi, tielkach a šortkách, hluční, bezohľadní, nedisciplinovaní a prevažne obézni ľudia bez väčšieho záujmu, bez náznaku dojatia, úcty či piety, prechádzajú tábormi, klebetia, žartujú, fotia sa pred nápisom Arbeit macht frei.

frei. Loznicov *Austerlitz* je drsné razantné svedectvo o našej nepoučiteľnosti, bezcitnosti a sebeckej arogancii, ktorá dokázala i to najväčšie utrpenie, najbeštialnejší zločin a najväčšiu hanbu ľudstva premeniť na otupujúcu, prázdnu jarmočnú atrakciu pre nemysliace, iba konzumujúce masu.

Text: Miloš Ščepka
Foto: MIAC

KNIHA

Ihrisko

„Pred nebezpečnými úlohami sa poručička Jasmin Pascalová – Andersonová vždy chvíľu zadívala na fotografiu, čo nosila v peňaženke. Zobrazovala členov jej čaty. Uprostred nich stála ona ako jediná žena.“ Keď Lars Kepler otvorí týmito slovami svoju najnovšiu knihu *Ihrisko* (vlni vyšla vo Švédsku, tento rok ju vydal slovenský Ikar), dej pokračuje jej bojovým nasadením v Kosove. Jasmin však postrelia a na minútu a 40 sekúnd sa jej zastaví srdce. Vráti sa z „druhého brehu“, no nehovorí o pokoji, ale o tom, že je tam zlo a násilie. Podarí sa jej prekonať posttraumatický syndróm, odchádza z uniformy do civilu, no o päť rokov sa vážne zraní jej syn. Zachrániť ho môžu len pripojením na mimotelový obch. Vtedy sa všetky jej spomienky z Kosova otvorí ako stará rana. No viac sa bojí toho, čo môže čakať jej chlapca, pretože sa sama presvedčila, že „smrť nefunguje.“

VOJENSKÝ HISTORICKÝ KALENDR OKTÓBER

1. október

1971 Jednotlivé pluky Civilnej obrany v Československu boli podriadené Západnému vojenskému okruhu a Východnému vojenskému okruhu

1946 vynesením rozsudku medzinárodného vojenského tribunálu nad nacistickými vojnovými zločincami sa skončil norimberský proces. Začal sa 20. novembra 1945. Tribunál uznal väčšinu z 22 obžalovaných vinnými za prípravu a vedenie agresívnej vojny a za mnohé ďalšie zločiny. Dvanásť osôb bolo odsúdených na smrť.

3. október

1866 Vo Viedni podpísali mierovú zmluvu medzi Talianskom a Rakúskom

7. október

1941 Po viacnásobných zmenách úlohy a presunoch sa Zaisťovacia divízia slov. armády dostala do Žitomirskej oblasti na Ukrajinu, kde mala vykonávať strážnu a bezpečnostnú službu a aktívne zasahovať proti partizánskym oddielom

8. október

1941 Na základe rozkazu veliteľa XIV. tankového zboru sa Rýchla divízia presunula do priestoru severne od priestoru Polog, kde sa časťou sil zúčastnila na zabezpečení uzatvárania obkľúčovacieho kruhu južne od mesta a nemala dovoliť sovietskym vojskám preraziť obkľúčenie severným smerom

14. október

1066 V bitke pri Hastings normanský vojvodca Viliam Dobyvateľ porazil anglosaského kráľa Harolda II.

15. október

1941 Zástupca veliteľa slov. vzdušných zbraní pplk. Emil Novotný vydal rozkaz na odsun jednotiek vzdušných zbraní z východného frontu na Slovensko

16. október

1711 Narodil sa Andrej Hadik (na obrázku) uhorský gróf a rak. poľný maršal slovenského pôvodu. Vyznamenal sa v Sedemročnej vojne nečakaným útokom na Berlín 16. 10. 1757. Získal Rad veľkokríža M. Terézie. Bol prezidentom Dvorskej vojnovnej rady vo Viedni (funkcia zodpovedajúca ministrom vojny). Zomrel 12. 3. 1790
1946 Obesením popravili desať vojnových zločincov odsúdených v Norimberskom procese: Alfred Jodl, Alfred Rosenberg, Arthur Seyss-Inquart, Ernst Kaltenbrunner, Fritz Sauckel, Hans Frank, Joachim von Ribbentrop, Julius Streicher, Wilhelm Frick, Wilhelm Keitel.

19. október

1951 Britské vojská obsadili oblasť Suezského prielavu

21. október

1896 V Beckove zomrel kapitán dobrovoľníkov povstania v rokoch 1848 – 1849 Karol Bórik (*19. 4. 1820)

23. október

1956 V Budapešti sa konala demonštrácia za odchod okupačných vojsk ZSSR a proti komunistickej diktatúre. Nasledujúci deň vstúpila do ulíc Budapešti sovietska armáda, došlo k prvým ozbrojeným zrážkam obyvateľov Maďarska s okupantmi

25. október

1956 Demonštrácia v Maďarsku sa zmenila na masaker neozbrojených ľudí. Na stranu povstalcov prebiehali vojaci Maďarskej ľudovej armády, zamestnanci štátneho aparátu. Komunistická moc sa začala rozpadávať. Povstanie sa začalo šíriť do ďalších maďarských miest. Bola rozpustená tajná polícia, a ohlásená pozemková reforma

29. október

1956 Začiatok suezskej vojny – operácia Kadeš (do 6. 11. 1956). Egypťania zablokovali izraelský prístav Eilat a Izrael obsadil egyptský prístav Sinaj. Operácia bola koordinovaná s operáciou francúzskych a britských síl pod názvom Musketeer

30. október

1956 Z Budapešti začali odchádzať sovietske vojská

VAŠE STAROSTI... ...NA NAŠU HLAVU

? Na čo mi je vlastne preukaz vojnového veterána?

I Zákon o vojnových veteránoch vošiel v platnosť v roku 2003, od tohto momentu máme na Slovensku vojnových veteránov. Napriek tomu mnohí účastníci zahraničných misií stále nevedia, prečo by mali žiadať o priznanie postavenia vojnového veterána, prečo by mali mať modrý preukaz. S preukazom dostávajú vojnoví veteráni aj odznak vojnového veterána, niečo viditeľné, no nielen preto.

Zo zákona Ministerstvo obrany SR „zabezpečuje vyšetrenia a kontroly zdravotného stavu, dispenzárnu starostlivosť a liečebnú starostlivosť po návrate z výkonu vojenskej služby mimo územia Slovenskej republiky, poskytuje rekreačnú starostlivosť v rekreačných zariadeniach ministerstva, kúpeľnú starostlivosť v kúpeľných ústavoch a usporadúva podujatia vojnových veteránov, podľa možností ministerstva zabezpečuje prepravu vojnových veteránov a ich sprevádzajúcich osôb na tieto podujatia.“ Okrem toho sa vojnoví veteráni môžu obrátiť na vojenských psychológov pôsobiacich v rámci Ministerstva obrany SR. Vojnoví veteráni a ich rodinní príslušníci môžu využiť zvýhodnené sadzby za ubytovanie vo vojenských ubytovniach, môžu využiť ponuku posádkových klubov zriadených pri vojenských útvaroch, majú zľavnené vstupy do rôznych kultúrnych zariadení.

Uceleným rámcom starostlivosti o vojnových veteránov je dokument „Konceptia starostlivosti o vojnových veteránov“, ktorý má posunúť starostlivosť o vojnových veteránov na komplexnú a dlhodobú úroveň. Ide nie len o materiálnu formu výhod, v prípade novodobých veteránov o nefinančné benefity, ale má byť aj transparentným vyjadrením spoločenského ocenenia vojnových veteránov. Konkrétne projekty sú vo fáze riešenia a budeme Vás o nich informovať. Ministerstvo obrany tiež úzko spolupracuje s občianskymi združeniami, ktoré združujú vojnových veteránov. Podieľa sa na organizácii podujatí a tiež mapuje problémy vojnových veteránov, ktorí už nie sú v aktívnej službe.

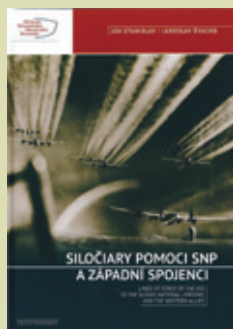
Bližšie informácie o vojnových veteránoch nájdete na stránke Ministerstva obrany SR <http://www.mosr.sk/vojnovi-veterani/>.

Eva Havasiová, sekcia ľudských zdrojov MO SR

Foto: Pavol Vitko

Západní spojenci a SNP

Podpísaním spojeneckej zmluvy so Sovietskym zväzom zvolila čs. exilová vláda v Londýne cestu dohody a perspektívy výhodnej spolupráce so ZSSR. Aj preto už od konca roku 1943 ťažisko podpory hnutia odporu a samotné formy materiálnej pomoci partizánom a neskôr aj povstaleckej armáde boli predovšetkým v režii Červenej armády. Historici Ján Stanislav a Jaroslav Švacho vo svojej publikácii *Síločiary pomoci SNP a západní spojenci* však predstavujú kreovanie komplex-

POZÝVAME VÁS NA VÝSTAVU OBRAZOV

PRIESTORY KLUBU MOSR

majorky Jany JURÍŠICHOVEJ
a
nadporučíčky Lenky ZVALOVEJ

21.9. - 14.10. 2016

Africké otázky

Subsaharská Afrika v meniacom sa bezpečnostnom prostredí je názov publikácie, ku ktorému autor podplukovník Peter Tóth pridal aj podtitul *Africké riešenia na africké problémy*. „Hlavnou inšpiráciou pre napísanie predmetnej monografie mi boli nekonečné rozhovory s mojimi africkými kolegami, spolužiakmi, s ktorými som strávil viac než dva roky štúdiá vo vzdelávacích zariadeniach v USA a vo Švajčiarsku,“ avizuje v predslove pplk. Tóth, ktorý pôsobí v Inštitúte bezpečnostných a obranných štúdií Akadémie ozbrojených síl. Samozrejme, skúsenosti čerpá aj zo svojho štvorročného pôsobenia na Stálom zastúpení SR pri Európskej únii v Bruseli, kde sa okrem obranného plánovania venoval aj spolupráci EÚ a Africkej únie. Problémy Afriky a prípadné perspektívy ich riešenia teda vidí z oboch strán. Koloniálne obdobie aj dekolonizácia, vplyv mocností, občianske vojny, nasadenie síl OSN či Africkej únie, výzbroj a výcvik afrických armád, teroristické organizácie či trendy ďalšieho vývoja – to všetko dokázal zachytiť na necelej stovke strán. Ak by teda niekto chcel aspoň veľmi expresne preniknúť do problémov afrického kontinentu, erudovaná knižka pplk. Tótha, ktorú vydala akadémia v Liptovskom Mikuláši, je určene práve pre neho. Mimochodom – vedeli ste kto sú to „sobels“? Tento výraz sa skladá z dvoch slov: soldiers a rebels. Teda vojaci a rebeli. V rámci afrických vojen občas býva medzi nimi len nevelký rozdiel.

ného vojensko-politického pozadia pomoci SNP z oboch strán. Teda z východu aj západu. Vo svojej vyše 320 stránovej knihe sa pritom sústredia hlavne na pomoc, ktorú Povstaniu poskytli najmä Briti a Američania – a ktorá mohla byť aj intenzívnejšia, keby politické pozadie súperiace o budúci vplyv nad povojnovou Európou nerozhodlo inak. Súčasťou knihy, ktorú tento rok vydalo Múzeum SNP v Banskej Bystrici, sú aj desiatky dobových fotografií a dokumentov.

Text: Pavol Vitko

MILITARY ENGLISH

DEFENSE INDUSTRY IN NUMBERS

Připravila Nadežda Kochmanová • Foto: U.S. Army

The defense industry has the unfortunate distinction of thriving when geopolitical conflicts turn violent. Today, the world is facing growing warfare in the Middle East and Africa, escalating military feuds on land and at sea in Asia, and ongoing worries of a bellicose Russia. The threat from terrorism and instability in the region through events in Iraq, Afghanistan, Yemen, and Syria has seen a rising requirement for innovative defence and security capabilities. The UAE, and other Gulf Cooperation Council (GCC) countries continue purchasing combat aircraft, aerial-refuelling capabilities, transport aircraft, ground-based air defence and combat vehicles.

According to SIPRI six of the top 10 largest arms importers in the last five years are in Asia and Oceania: India (14 % of global arms imports), China (4.7 %), Australia (3.6 %), Pakistan (3.3 %), Vietnam (2.9 %) and South Korea (2.6 %). Vietnam's arms imports alone rose in 2015 by 699 % (!). Also, China continues to expand its military capabilities with imported and domestically produced weapons.

In the Middle East arms imports rose by 61 %, with Saudi Arabia becoming the world's second largest arms importer, with an increase of 275 % compared to 2006–10. According to the IHS Global Defence Trade Report, the Middle East is the biggest regional market for new defence and security technology, with \$110 billion in opportunities expected in the coming decade.

Military spending in North America and Western and Central Europe has been decreasing since 2009, largely as a result of the global economic crisis, as well as the withdrawal of most US and allied troops from Afghanistan and Iraq. There are signs, however, that this decline is coming to an end. Particularly large increases were noted in countries bordering Russia and Ukraine, which are those most concerned about Russia's intentions following the crisis in Ukraine.

Despite future expectations around the shift in the balance of global power, the United States has, for now at least, secured its place at the top with \$596 billion in 2015. With its vast spending budget, the United States has long occupied the role of primary determinant in the current worldwide trend of military expenditure, a role that comes with the territory of being at the top of the list of countries with the highest military spending. With a comfortable lead of over half a trillion US dollars, the United States accounts for close to half of the entire world's military expenditure. And despite the fact that the global financial crisis and the cost of military operations in Iraq and Afghanistan have resulted in a decline in its spending, forecasts of U.S. defense outlays up to 2022 show that this change is set to be temporary. In 2015 the world military expenditure totalled almost \$1.7 trillion, an increase of 1 % in real terms from the previous year (the first such increase since 2011). It reflects continuing growth in Asia and Oceania, Central and Eastern Europe, and some Middle Eastern states. All in all, the world in 2016 might not be a safer place to live in than its predecessor, but for sure it will end up being a healthy and prosperous one for the defense industry.

GLOSSARY

• **distinction** /dɪˈstɪŋkʃən/ – špecifickost', • **thriving** /ˈθraɪvɪŋ/ – prosperující; • **feuds** /fjuːdz/ – spory, zvady; • **bellicose** /ˈbeləkoʊs/ – výbojný; • **determinant** /dɪˈtɜːrmənənt/ – rozhodující faktor; • **military expenditure** /mɪlɪˈteriː ɪkˈspendɪtʃər/ – vojenské výdavky; • **outlays** /ˈaʊtleɪz/ – výdavky

por. Mgr. Ľuboš Kohút,
starší kaplán, Základňa
mobilných komunikačných
informačných systémov
Ružomberok

DUCHOVNÉ SLOVO

Modlitba - najmocnejšia zbraň

Jedna poučná legenda hovorí o tom, ako bol prvostvorený Adam smutný po svojom zlyhaní a nasledujúcom odchode z Raja. Bohu mu ho bolo ľúto, a tak mu dal na pomoc posla, cez ktorého sa s ním môže stretávať. Tým poslom bola modlitba.

V tomto mesiaci október máme v kalendári svätých, ktorí zasvätili svoj život modlitbe.

- Sv. Bruno, ktorý založil anjelský rád mníchov odlúčených od sveta, žijúcich takmer výlučne modlitbou.
- Sv. Teréziu z Avily – mystičku, ktorej počas jednej modlitby anjel prepichol srdce, a ona s tým „sladkým“ zranením prežila celý svoj krásne plodný život.
- Sv. Františka, ktorý sa v modlitbe prerodil v anjela a svojím životom ovplyvnil celý svet. Jeho život bol plný božích zázrakov. Spomeniem jeden. V tých časoch zúrila vojna medzi kresťanmi a mohamedánmi. Sv. František sa vybral priamo za sultánom Al-Malikom, bosý a chudobný, iba so svojou svätosťou. Sultán na tak očaril, že od tej chvíle zaobchádzal s kresťanmi oveľa ľudskejšie.
- Sv. Tereza z Lisieux, ktorá cez modlitbu nazerala Lásku, čo poznačila každú „malú“ oblasť jej života. Poslednú spomenutú som aj ja počas štúdia teológie v modlitbe prosil o finančnú pomoc. A výsledok? O finančnú podporu sa zasadil jeden z ministrov.
- V tomto mesiaci si kresťania Východu uctievať Ochranu Bohorodičky. Božia Matka odpovedala na modlitbu ľudu a zachránila Konštantínopol pred presilou Saracénov.

A ako začať? Dar svätého ruženca tiež slávime v októbri. Je to veľmi účinná a svätá modlitba. Aj my sa modlitbou môžeme posvätiť podobne ako svätí vojaci spomínaní vo východnom katolíckom kalendári v mesiaci október: Sergej a Bakchus, Artemios, Varus či stotník Longin. Veď práve vojenský dôstojník Longin bol prvý, ktorý prijal milosti z Kristovho boku. A čo my...?

Telocvikári v zajatí

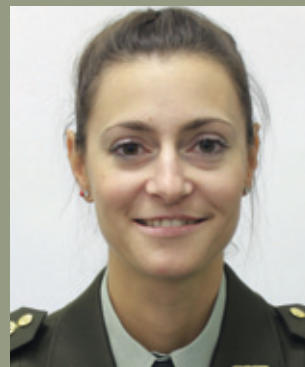
Nielen presuny, prekonávanie prírodných prekážok či vytrvalostné behy, ale aj prežitie v teréne a v zajatí bolo v lete súčasťou týždenného výcviku jedenástich telovýchovných pracovníkov z celých OS SR.

Na situácie v zajatí sa nedá nikdy stopercentne pripraviť. Praktická skúsenosť s nátlakom, nepohodou, strádaním, obmedzením sloby, akú prežili počas výcviku na Lešti, približne načrtnú každému jednotlivcovi, kde sa asi nachádzajú jeho hranice. Napriek tomu, že všetci zúčastnení vedeli, že ide o nácvik, potrvá nanajvýš pár hodín, nikomu sa fyzicky neublíži a večer si všetci nasýtení a osprchovaní ľahnú do čistej postele...

Maskovaní útočníci

Za účasti garanta telovýchovnej odbornosti podplukovníka Vladimíra Ulbrichta na väčšinu zamestnaní osobne dohliadal riaditeľ odboru špeciálneho výcviku z Centra výcviku Lešť podplukovník Jaroslav Marko. No a ten nás naozaj prekvapil.

Po nácviku rôznych lezeckých techník sa telocvikári teoreticky oboznámili s pravidlami prežitia pri odlúčení od jednotky a v zajatí. Vzápätí po prednáške nasledoval plánovaný presun terénom s prekonávaním prírodných prekážok a príprava stravy v poľných podmienkach. Lenže po príchode na určené miesto sa strhol nečakaný útok ôsmich ozbrojených maskovaných útočníkov. Imitovala ho strelba zo samopalov s použitím výbušných prostriedkov. Moment prekvapenia, organizovanosť a rýchlosť útoku, ako aj jeho razancia s použitím prvkov boja zblízka mali za následok, že v priebehu pár minút jedenásti za iných okolností nadpriemerne pohybliví vojaci-telocvikári ležali na zemi s rukami spútanými za chrbtom a s vrecem na hlave. Dôležitú úlohu okrem momentu prekvapenia zohralo aj výborné maskovanie tvárí útočníkov, zmena modulácie hlasu, maskáčové oblečenie cudzích armád a vierohodná komunikácia v cudzom jazyku. Výrazným taktickým prvkom bol fakt, že o zaradení praktického zajatia do výcvikového programu nevedel ani riadiaci výcviku telocvikárov pplk. Ulbricht. Takisto skončil medzi zadržanými. Po znehybnení nasledovalo vypočúvanie, psychický nátlak a dokonca fyzické testy v podobe štvachcov, úderov, kopancov. Viac ako náročné bolo zotrvanie v nepohodlných polohách v kľaku alebo v predklone s hlavou opretou o vozidlo. Akcia pokračovala presunom na ložnej ploche auta, pobytom v tmavej

MIESTO PRE PSYCHOLÓGA

npor. Mgr. Michaela
RAJNOHOVÁ
Prápor výcviku Martin

Psychologická krízová intervencia I.

miestnosti za reprodukcie nepríjemných hlasných zvukov a ustavičného psychického nátlaku spojeného s vypočúvaním. Po troch hodinách sa pre zadržovaných všetko nepohodlie, miestami sa blížiacemu fyzickému a psychickému utrpeniu, skončilo. Až po rozviazaní zadržovaných, sňatí vriec z hláv a odhalení identity útočníkov, teda inštruktorov špeciálneho výcviku, sa niektorým uľavilo. Pplk. Marko pripomenul, že čas zadržovania, ale aj intenzita činností sa oproti niektorým iným ostrým kurzom podstatne znížila. No i tak skonštatoval, že telocvikári sa držali dobre a postupovali podľa vypracovaných postupov, ktoré sa dopoludnia dozvedeli na prednáškach. Napriek ráznemu zaobchádzaniu nikto nebol zranený.

Psychická aj fyzická odolnosť

Podplukovník Marko sám priznal, že pri plánovaní prepady a zajatia trochu hazardoval s reputáciou svojich inštruktorov, keďže bol vysoký predpoklad, že niektorí telocvikári sa pokúsia o útek a môžu byť úspešní. Toto riziko však eliminovali a svoje „obete“ profesionálne sparalyzovali skôr, ako boli schopné nejakej protiakcie. Tak ako sa na odborníkov z Lešti a skutočných profesionálov patrí. Nakoniec, veď to nerobili prvý raz.

Treba poznamenať, že dôležitosť pripravenosti na takéto prepady či útrapy alebo ponížovanie v možnom zajatí nie je v rámci špeciálnych súčastí výcviku novinka. Súčasný posun vývoja bezpečnostnej situácie vo svete dáva za pravdu názorom, že riziko vystavenia reálnemu ohrozeniu sa netýka len bojových zón, ale ktoréhokoľvek miesta na zemi. Vráťane dovolenkovej destinácie, civilného letiska či centra európskej metropoly. Udalosti z Egypta, Tunisu, Paríža či z Istanbulu sú príkladom. Už len predstava, čo asi museli zažívať počas dvojročného zajatia v Pakistane dve občianky Českej republiky, je desivá.

Text: nrtm. PaedDr. Bc. Miroslav ŠTUBŇA,
telovýchovný pracovník vrtuľníkového krídla Prešov

Svet je bezpečné miesto. Mne sa nemôže nič stať. Som dobrý človek. Toto sú presvedčenia, ktoré nám umožňujú viesť obyčajný život. Ak by sme celý deň mysleli na to, čo zlé sa nám môže stať či na nás za rohom nečíha nešťastie, život by prakticky nebol možný. Našťastie, naša psychika má niekoľko vynikajúcich jednoduchých mechanizmov, ktoré nám pomáhajú nemyslieť na nebezpečenstvo, keď to práve nepotrebujeme. Má to na nás pozitívny vplyv, ale len do chvíle, kým sa spomínané tri presvedčenia nena-rušia. Lebo stať sa môže čokoľvek.

Ak sa určité osoby ocitnú v neočakávanej situácii, ktorá v nich svojou povahou vyvoláva výrazný pocit ohrozenia, ohrozenia na živote, zdraví, ale aj na materiálnych hodnotách, môžu prísť nezvyčajné reakcie. Hovoríme o ľahko zranených alebo nezranených ľuďoch pri nehodách, rodinných príslušníkov obetí nehôd, pozostalých po obetiach či ľuďoch hospitalizovaných v nemocnici. Tiež do tejto skupiny patria obeť náhlych násilných činov, psychických útokov, terorizmu, prepádov, vydierania, ozbrojených konfliktov, vojen a rozsiahlych prírodných katastrof.

Reakcie ľudí zasiahnutých smrteľným nešťastím či prírodnou katastrofou sa môžu pri povrchnom posudzovaní javiť ako „nenormálne“. V skutočnosti však ide o normálnu reakciu na nenormálnu situáciu. Vo všeobecnosti možno povedať, že stresové situácie a záťaž na nás pôsobia do takej miery, ako dovoľíme, avšak sú aj situácie, ktoré zasiahnu takmer každého zúčastneného bez rozdielu.

V posledných rokoch sa čoraz viac zdôrazňuje význam poskytovania krízovej intervencie či psychologickéj prvej pomoci. Ide o špecializovanú pomoc osobám, ktoré sa ocitli v kríze. Napríklad od klasickej terapie u psychológa sa líši tým, že je omnoho kratšia, niekedy býva kontakt s obeťou obmedzený iba na jedno stretnutie, väčšinou nepresiahne šesť stretnutí. Je zameraná na zvládnutie akútneho problému a rieši sa vo viacerých rovinách. Okrem psychológov a psychiatrov býva tím krízovej intervencie zložený aj zo sociálnych pracovníkov, pedagógov, duchovných či právnikov. Bežnou stratégiou je aj prizvanie rodinných príslušníkov či iných pre klienta významných osôb.

Vo februári 1947 bolo za čs. generálov vymenovaných 13 slovenských dôstojníkov. Šlo o najpočetnejšie vymenovanie Slovákov do čs. generálskej hodnosti v dejinách Československa (na audiencii u predsedu SNR Jozefa Lettricha zľava generáli Viliam Lichner, Jozef Marko, rečníaci Jozef Kristín, Emil Perko, Ján Paškan, Július Nosko, Samuel Korbel a Ivan Trebichavský)

Slovenská otázka v čs. armáde v rokoch 1945 – 1948

Národnostná výstavba čs. veliteľského zboru po druhej svetovej vojne bola súčasťou procesu utvárania nových štátoprávných vzťahov. Stala sa politicky citlivým problémom, ktorý sa musel akceptovať, alebo aspoň musel taký dojem vyvolávať. Problém vzťahu Čechov a Slovákov nebol v spoločnom štáte žiadnou novinkou. Z kvalitatívneho hľadiska však nemal obdobu ani tradíciu, keďže za predmníchovskej republiky bol národnostný aspekt v podstate zúžený na potrebu eliminovať silný nemecký prvok. Bezprostredne po vojne mala mať národnostná otázka už výlučne český a slovenský rozmer.

Zviditeľnenie slovenskej otázky bolo priamym odrazom objektívnej reality na frontoch druhej svetovej vojny. So vstupom jednotiek 1. čs. armádneho zboru v ZSSR na slovenské územie najprv intenzívne prenikal do jej politického zdôvodnenia praktický prvok, a to využitie slovenského potenciálu ako prirodzeného zdroja budovania čs. armády. Vytvoriť predpoklady na kodifikáciu vyššej roviny štátoprávného usporiadania než za prvej republiky pomohlo slovenskej strane aj Povstanie. Výstavba brannej moci nemohla tento stav obísť a nič na tom nezmenilo ani jeho vnímanie českou stranou ako udalosti, ktorá poskytla mnohým Slovákom možnosť „vykúpiť sa z hriechov“. Košický vládný program z apríla 1945 sa tak zaväzoval „ukončiť všetky staré spory a vychádzať z uznania Slovákov ako národne svojbytného národa dôsledne sa snažiť, aby sa v čs. vzťahoch realizovala zásada rovný s rovným, aby sa tak uplatnilo skutočné bratstvo medzi oboma národmi“. V konkrétnej podobe sa premietal do úlohy zabezpečiť primerané zastúpenie Slovákov v rámci čs. vojenskej správy. Za východiskový cieľ sa považoval približne 25-percentný podiel, ktorý zodpovedal demografickým ukazovateľom národnostnej štruktúry obyvateľstva štátu.

Pri naplňaní stanovených počtov sa ukázali najväčším problémom dôstojníci „vojnového slovenského štátu“, najpočetnejšia slovenská skupina. Prístupy k nej osudovo ovplyvnili slovenský aspekt výstavby armádnej elity, lebo otázka ich pôsobenia, funkčného zaradenia a hodnostného postupu bola priamo poznamenaná nedôverou najvyšších armádnych kruhov voči ich štátnej spoľahlivosti. Vznik nepomeru medzi dôstojníkmi českej a slovenskej národnosti, ako aj nedostatočného zastúpenia Slovákov v ústredných orgánoch vojenskej správy, bol logickým dôsledkom. Nedostatok profesionálnych kádrov a neutíchajúce úsilie slovenských národných orgánov však nútili vládny departement k politickému pragmatizmu, ktorý do februára 1948 udržiaval otázku slovenských „veteránov“ aspoň v priateľskej rovine. Veď oproti ani nie 4 % predvojnovému stavu vzrástla početnosť dôstojníkov Slovákov na viac ako 16 %. Medzi čs. generáliou vzrástol podiel Slovákov z predmníchovských 0,7 % na 12 %. Zverenie niektorých kľúčových armádnych postov taktiež dávalo Slovákom dôvod na optimizmus. V tejto

otázke sa výrazne angažovali štátni tajomníci MNO Mikuláš Ferjenčík a najmä Ján Lichner. „Pokrok“ sa však neobišiel bez účelovej regulácie, ktorá viedla k prehliadaniu vážnych „kádrových nedostatkov“ (v podobe vojnových zločinov, ktorých sa niektorí mali dopustiť na východnom fronte v bojoch proti Červenej armáde) a urýchlenu kariérnemu postupu. V porovnaní so staršími kolegami českej národnosti tak dosahovali vyššie hodnosti v relatívne mladom veku. Tento trend sa nestal ničím výnimočným, naopak predurčil ráz národnostnej výstavby čs. armádnej elity aj v nasledujúcom období.

Mgr. Alex Maskalík, PhD.
Vojenský historický ústav Bratislava

Mikuláš Ferjenčík (1904 – 1988)

Absolvent Vysokej školy zverolekárskej v Brne, dôstojník od roku 1930, v slovenskej brannej moci prednosta veterinárnej správy veliteľstva pozemného vojska. Počas SNP prednosta veterinárnej správy 1. čs. armády na Slovensku a povereník SNR pre národnú obranu. V úvodnom roku po obnovení ČSR štátny tajomník a súčasne predseda Odvolacej komisie MNO, v rokoch 1946 – 1948 povereník SNR pre veci vnútorné a po komunistickom prevrate krátko hlavný inšpektor brannej výchovy MNO. V júli 1948 emigroval do americkej zóny v Nemecku a rok na to do USA, kde sa postupne prepracoval na riaditeľa žrebčínca na chov dostihových koní a predsedu „Czechoslovak National Council of America“.

Pancierovka zo Vsetína

Pancierovka 27 je čs. zbraň bez spätného rázu s hladkým vývrtom hlavne kalibru 45 mm. Do výzbroje bola zavedená v roku 1952. V čase svojho vzniku bola určená na boj s tankami a obrnenými vozidlami všetkých druhov.

Zároveň ju bolo možné použiť aj na streľbu na striedne pevností (palebných zrubov), striedne v opevnených budovách a vo výnimočných prípadoch aj na streľbu na živé ciele, napr. pri odrážaní útoku, ktorým je jednotka priamo ohrozená.

Strelec musel byť v strehu

Náboj sa odpaľoval elektrickým prúdom vybudným v elektromagnetickom indukčnom zariadení spúšťača. Po odpálení zostala hlava strely spojená s hliníkovým driekom, ktoré ako celok spolu tvorili strelu. Na streľbu sa využíval reaktívny účinok plynov zvýšený použitím ocelového piesku ako protiváhy, ktorý unikajúce plyny unášali spolu s úlomkami bakelitovej nábojky do kužeľovitého priestoru za zbraň. Preto ohrozený priestor za ňou predstavoval vzdialenosť 40 metrov. Použitie zbrane v praxi ukázalo, že po výbuchu strely v celi odletel v niektorých prípadoch hliníkový driek do vzdialenosti 200 metrov smerom k strelcovi. Jeho let býval pomalý a dalo sa mu ľahko vyhnúť. Obsluha musela preto pri streľbe mimo krytu sledovať aj spätný let drieku.

Pri veľmi silnom náraze s nabitou zbraňou o zem sa mohla odtrhnúť kotva od pólových

nadstavcov a vznikol prúd, čo mohlo spôsobiť odpálenie strely. Obsluha si na to musela dávať pozor. Na nosenie zbrane, tašky strelca a nosidla na náboj sa používal jednotný popruh pechotných ručných zbraní. Drevené nosidlo na jeden náboj bolo určené na prenášanie a prepravu náboja a zároveň slúžilo na jeho ochranu pred poškodením.

Existovali dva druhy nosidla na náboj vyhotovené z dvoch dielov mäkkého dreva. Prvý variant mal tri sťahovacie skrutky s krídlovými maticami, druhý bol vybavený namiesto skrutiek tromi pákovými uzávermi z dôvodu rýchlejšej manipulácie pri otváraaní a sťahovaní nosidla. Na kratšie vzdialenosti sa nosidlá so strelou nosili v ruke za popruhovú držiadlo strelou dopredu. Uvedeným spôsobom bolo možné v jednej ruke niesť dva až tri nosiče. Za pochodu bolo možné nosidlo niesť pomocou jednotného popruhu pechotných ručných zbraní na chrbte, prsiach, prípadne z dvoch až štyroch nosičov utvoriť zväzok na chrbát. Do pancierovky 27 boli určené náboje: Nb-P27, cvičný náboj Nb-Cv-P27 a školský náboj Nb-Šk-P27. Stabilizácia nadkalibrovej strely (45/112 mm) bola počas letu zabezpečená čelnou plochou končiacou ostrou hranou, vhodne umiestneným ťažiskom a hliníkovým driekom. Trhavinu pre náboj Nb-P27 tvorila zmes tritolu a hexogenu. Náboj v hlavni pri sklonení zbrane proti samovoľnému vypadnutiu pridržiaval tzv. dotyk.

Pancierovka ťažila aj rudu

V roku 1951 sa výroba začala v Zbrojovke Vsetín a do roku 1955 sa vyrobilo približne 30 600 kusov. V roku 1958 sa na krátko obmedzila streľba po niekoľkých ťažkých zraneniach strelca, pretože spoľahlivosť zbrane bola poznačená výberom materiálu hlavne. Vytriedené a vybrané najlepšie kusy sa zosilnili a modernizovali. Pritom sa vyrobilo približne 5 000 nových kusov označovaných ako P27A. Nepredvídateľné vlastnosti však pretrvávali aj na nových typoch. V 60. rokoch minulého storočia sa pancierovky 27 používali aj pri ťažbe polymetalických rúd v Zlatých Horách na uvoľňovanie klenieb v ťažko prístupných miestach. Pri škmmom dopade strely však nezriedka dochádzalo k zlyhaniu zapalovača, preto sa od tohto postupu pri trhavých prácach upustilo.

Aj napriek rizikovej spoľahlivosti zbrane, malému účinnému dostrelu, nedostatočnej priebojnosti, krehkosti bakelitovej nábojky pri bežnom používaní a značnej hmotnosti zbrane bola súčasťou výzbroje ČSLA do polovice 60. rokov. Vtedy ju nahradila sovietska RPG-7 dovážaná z Bulharska. Dnes ide o kurióznu a vzácnu zbraň, čo možno konštatovať aj na základe nízkeho počtu dochovaných exemplárov.

Text a foto: Bc. Tomáš Hanich, VHM Piešťany

Takticko-technické údaje

Účinný dostrel:

Na pevné ciele 100 m

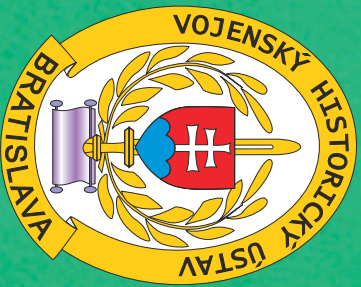
Na pohyblivé ciele do 75 m

Na tanky vo vežovom postavení a na striedne pevností (palebných zrubov) do 50 m

Na živé ciele do 150 m

Hmotnosť pancierovky 6,4 kg

Hmotnosť náboja 3,75 kg

Vojenské historické múzeum Piešťany
Múzejné oddelenie Piešťany
Žilinská cesta 6545
921 01 Piešťany
Kontakt: 033/7913804,
vhmpestany@vhu.sk

Otváracie hodiny:

jún až september:
utorok až nedeľa vstup do múzea:
10.00, 13.00, 15.00 hod.
október až máj (vopred nahlásené skupiny
v počte 10 až viac osôb):
utorok až piatok vstup do múzea:
10.00, 13.00 hod.

Technická prestávka: 12.00 – 13.00 h.

Vstupné: Dospelí – 1.00 eur

Študenti a dôchodcovia – 0.50 eur
Vojnoví veteráni, zamestnanci rezortu
MO SR, členovia Zväzu múzei na Slovensku, Slovenskej
historickej spoločnosti pri SAV, Spoločnosti slovenských
archivárov a deti do 15 rokov – vstup zdarma

Pancierovka 27 zo zbierok Vojenského historického múzea Piešťany